

altZine

Üç Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi
// ücretsiz
Sonbahar 2019

HAFIZA

•

GÜNAH

HAFIZA

GÜNAH

altZine

Üç Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi

Ücretsiz

Sonbahar 2019

Sayı Editörleri

Hande Ortaç

Mevsim Türkgeldi

Son okuma

Özge Calafato

Yayın Kurulu

Su Başbuğu, Özge Calafato,

Tuğba Çelik, Hande Ortaç,

Engin Türkgeldi, Mevsim Yenice

Tasarım&Uygulama

Su Başbuğu

Yapıtın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz. Tüm içerik CC Attribution-NonCommercial 3.0 Unported License altındadır.

KUR
MACA
DENE
ME
FOTO
ĞRAF
SÖY
LEŞİ
RESİM
ELEŞ
TİRİ
SULU
BOYA
ANI
ÇİZGİ
ROMAN
ARAŞ
TIRMA
YORUM
ÇİZİM
VIDEO
YERLEŞ
TİRME
ANLATI
KARİ
KATÜR
BİLİM
KURGU
KUR
MACA
DENE
ME
FOTO

Hatırlıyorum - Füsün Çetinel

Gün Ahayol - Pınar İlkiz

İklimler - Gül Ersoy

Abrakadabra - Derya Erkenci

Hamlet: Bana Düşmez Olaydı Dünyayı Düzeltmek -

Tuğba Çelik

Hatırla - Ekin Açıkğöz

Düşten Gerçeğe Gerçekten Düşse - Yurdağül Şahin

Ben O Çocuk Değilim - Akın Çetin

Kuguyruguk - Başak Arslan

Dışarı - Dilek Türker

Aden Bahçesi'ndeki Hayat Ağacı - Halit Payza

Bir Dolmuşun Geleceğine İnanmak - Emir Çubukçu

Kafamın İçindeki Sesler - Burçe Bahadrlı

R-Postalarınızı Saklayınız - Mert Tanaydın

Pürneşe - Tahsin Görmüş

İçinde Yaşadığın Deri - Vuslat Çamkerten

Günahlarınız Boynuma - Şirvan Erciyes

Yaşanmamış - Ezgi Elibol Topçuoğlu

Küfe - Şebnem Kınacı

Çık Bahçemden İblis! - Melike Diler Soylu

itiraf.com - Akın Çetin

Miras - Nurhan Suerdem

Görseller

Özge Calafato, Firuz Kutal,

Engin Türkgeldi, Tolga Ünsün

altZine'in Hafıza'daki yolculuğu, sonbaharda Günah'a bulaşıyor. Sizleri, bu sayımızda hafızanın derinliklerinde yer etmiş günahları ortaya çıkarmaya davet ediyoruz.

Âdem ve Havva'dan başlayan bir günah tarihi var insanlığın. Bireyler kadar kurumlar, toplumlar da günah dolu geçmişlere sahip. Bazen bunları şiddetle savunmaya devam ederken bazen de af diliyoruz. Yakınlarımızın, atalarımızın işlediği günahların kefarecini ödüyoruz kimi zaman.

Küçük bir hırsızlıktan bastıramadığımız bir arzuya kadar, kimi zaman sadece kendimizi ilgilendiren kimi zaman da başkalarına zarar vermeye kadar uzanabilen çeşitli günahlarla dolu hayatımız. Günah olduğunu bilmeden, düşünmeden yaptıklarımız dışında, zorunluluktan veya başkasına yardım etmek için işlediğimiz günahlar da var. Neyin, hangi koşullar altında günah sayıldığı gri bir alan.

Hafızamıza işlemiş tüm günahların bir de yükü var. Her birimizin bu yükü taşıma şekli ise farklı. Bazen görmezden geliyor, bazen benzer günahları işleyenlere abartılı tepkiler veriyor, bazen vicdanımız kefaret için akıl almaz şeyler yapmamıza neden oluyor, bazen de bu yük bizi karanlık bir kuyuya atıyor.

Sayımıza katkıda bulunan tüm sanatçılara ve bu yolculuğa bizimle çıkan okurlarımıza teşekkür ediyoruz.

İlkokul dördüncü sınıfta, okulun en uzun boylu, en tembel kızıyla evden kaçmak için sözleştiğimi hatırlıyorum. Adı Suzi'ydi. Sokağın köşesinde bulduğumuzda vazgeçtiğini söyledi. Ben de cebimdeki parayla pasajın içindeki fırından üzümlü kek alıp eve döndüm. Dersleri dinlemiyordum, ödev yapmıyordum, sınıfımıza her yıl yeni bir öğretmenle birlikte yeni sorunlar geliyordu. Evde de durum farklı değildi. Annem aptal bir işte sayılarla boğuşuyordu, babam Clio marka arabasının bagajını tencere tavalarla doldurup uzaklara gidiyordu.

Anneannem radyodaki şarkılarla hüzünlenir ağlardı hep. Amerika'ya kaçan erkek kardeşinin davetini kabul edip buralardan çekip gitmediğine hayıflanırdı, oğlunun şirret bir geline çattığına yanardı. Kızı çok yoruluyordu, damadı hayırsızdı. Hayat kalleşti, ağlamak için çok nedeni olduğunu söylüyordu. Çamaşır ve temizlik günlerinde annem de katılıyordu ona. Sonra bir gün babam uzak şehirlerden gelip başka bir ailesi ve çocuğu daha olduğunu söyledi. Artık herkesin ağlamak için gerçek bir nedeni olmuştu.

Aradan geçen yıllarda anneannem Amerika'ya gidemedi ama televizyonda Amerikan dizileri seyretti, birkaç cümle İngilizce konuşmayı bile öğrenmişti. Pişmanlığı gittikçe arttı. Kocasını, evi, geliri yoktu. Dayım hâlâ aynı şirret kadınlı evliydi. Yengem göçmen bir aileden geldiği için anneannemin çok önem verdiği yerleşik şehir düzenine- bir odaya girmeden önce kapı çalmak, kendi eşyalarını kullanmak gibi-

benimsememişti. Annem artık her şeye karışan anneannemle birlikte oturmak istemiyordu. Ben büyümüştüm, babam kanserden ölmüştü -oysaki annem “Bu adamın sevgilileri, gayri meşru çocukları yüzünden ben kanser olacağım,” derdi her gün- annemse yalnızlığının tadını çıkarmaya karar vermişti. Sonra ben evlendim. Anneannem öldü. Bir oğlum oldu. Annem yalnızlıktan şikâyet etmeye başladı. Kocam Clio marka arabasıyla değil ama uçaklarla dünyanın dört bir yanına iplik satmaya gitti.

Bir gün annemin huzurevindeki odasıydım. O evlilik programını seyrediyor ben de yelkovanla akrebi gözlerken bayat kahvemi yudumluyordum.

“Ben bir yıllığına İngiltere’ye gidiyorum, “ dedim. “Hem İngilizce öğreneceğim hem de çocuk bakacağım bir ailenin yanında.”

“Kocan ne olacak? Ya oğlun? Diğer sorumlulukların?”

“Artık herkes büyüdü,” dedim.

Titreyen dudaklarını gördüm. Duvarda asılı gümüş çerçeveler içindeki fotoğraflar çok yabancıydılar. Çekmecelerden kumaş parçaları, renkli eşarplar, havlular taşıyordu. Televizyondaki kadın memelerini ekrana doğru sallayarak iyi bir adama âşık olmak istediğini haykırıyordu. Boş kahve fincanını tepsiye bıraktım.

“Bırak yıkama sakın,” dedi. “Yerleri ıslatırsın şimdi. Silecek kimsem de yok. Kapat şu televizyonu artık. Başım şişti.”

Beyaz bir bulutu andıran saçlarını koltuğun arkalığına bıraktı. Gözleri kapalıydı. Göğsü inip kalkıyordu. Kuru bir dalı andıran benekli elleriyle alnını kavramıştı. Birazdan nefesleri sıklaşacak, başının iki yanındaki damarlar şişip moraracaktı. Lavaboya gidip fincanı ılık suyla çalkaladım, süzgece yerleştirdim. Gözlerim kâğıt havluyu ararken içeriden ince ince bir ağlama sesi geldi. Islak ellerimi olanca kuvvetimle yere silkeledim. Su benekleri yayılıp koyu lekeler bıraktılar yerde.

Ondan sonraki günler boyunca hiç açmadım telefonları. Gidecektim. Bu kez sokağın köşesinden geri dönmek istemiyordum.

Bana baktı ve “Günah ayol!” dedi. Anlamadım. Sanırım anlamamam normaldi. Daha beşinci yaşımın ilk yarısındaydım ve yaşıma özgü bir alıklıkla, sanki cümlesi devam edecek ve ben ne demek istediğini anlayacakmışım gibi baktım ona. Bir kahkaha koparıp anneme döndü. Hayatımın sonuna kadar karşıma çıkacak bütün klişelerin içini doldurmaya yetecek renk ve tatta olan Belkıs teyze. Kalın altın bileziklerini şingirdattı ve kahvesinden bir yudum aldı. Bütün çocukları, adlarından ziyade kendi taktığı lakaplarla seven ve benim aklimı sürekli karıştıran Belkıs teyze.

Annemle konuşmaya devam ettiler. Ben ise biraz geri sarıp ne demek istediğini anlamaya çabaladım. İnsan o yaşta bu beyhude çabaları daha çok seviyor sanırım. Annem babama sinirlenmiş ve bana terliğini fırlatmıştı. Çünkü ben babamın oğluydum, tıpkısının aynısıydım. Buraya kadar sorunun ne olduğunu anlamamıştım, çünkü ben annemle babamın oğluydum. Bunun bir sorun olmaması gerekiyordu. Yine de o terlik havada iki salto ve bir burgu yapmış, televizyondaki adamın da dediği gibi ‘bir yaklaşık’ ile beni sıyırmış, koridor evrenine yollanmıştı. İnsan beş yaşında da olsa hayatta kalmak için çeşitli stratejiler geliştirebiliyordu, mesela terliğin sekip bana çarpıp gitmesi için hep koridorun ağzında oturmak gibi.

Belkıs teyzenin şingır şingır kolları sağ olsun terliğin yolculuğuna katacabileceğim anlamların sonuna geldim çünkü dikkatim dağılmıştı. Belkıs teyze annemle konuşurken iki

lafın arasında sürekli bana bakıyordu. Hatta o iki kelimeyi söylerken de aynı böyle bakıyordu; bütün şefkatiyle. Ama ben o iki kelimenin anlamını bilmediğim için kafamda nasıl dizmem ya da kelimeleri nereden bölmem gerektiğini de bilememiştim. Sonuçta annemin arkadaşları geldiğinde ben genelde odama postalanıyordum, ne konuştuklarını duymadığım gibi, ben tuvalete ya da mutfağa gidersem de sesleri bir anda kısılıyordu. Ama belli ki annemin bugünkü sinir katsayısı benimle ilgili düzenlemelerin gevşemesine sebep olmuştu.

Belkis teyze ne demek istemişti? 'Gün ahayol' muydu, 'Güna hayol' muydu? Beni birine mi benzetip iç geçiriyordu? Belki çok meşhur bir film artisti vardı, adı da Güna Hayol'du, belki kötülerin düşmanı, herkesin sevdiği biriydi? Bunları düşünürken önümdeki plastik oyuncaklara ve yemek artıklarıyla bezenmiş şortuma bakınca bunun gerçek olabilmesi için Belkis teyzenin hayal gücünün beş yaşındaki bir çocuktan daha geniş olması gerektiğini düşündüm, vazgeçtim.

Belkis teyzenin beni sevme şekillerini düşünmeye başladım, çünkü annem bana bakarken genelde dişlerini kırarcasına sıkıyordu ama Belkis teyze bana çok tatlı ve hani bıraksan kalkıp sarılacak gibi sevgi dolu bakıyordu. 'Güzel gözlüm', 'Ceylan gözlüm', 'Gün yüzü görmemiş evladım', 'Bahtsızım'... Sonuncusu kötü bir şeydi biliyordum çünkü onu söylerken o tatlı hâlden eser kalmıyordu. Ama üçüncüsünden emin değildim. 'Gün' biri miydi de onun yüzünü görmeliydim acaba? Yoksa böyle yastıkların yüzü gibi bir şey miydi? O an için en mantıklı gelen Belkis teyzenin 'Gün Ahayol' demiş olma olasılığıydı.

Hadi 'Gün' tamamdı, 'Ahayol' neydi acaba? Yoksa belki de 'Ahayol' değil de Aha! Yol! gibi miydi? Çünkü 'Aha'yı da annemden biliyordum, bazen akşamları babamla tartışırken 1.50'lik boyu 3 metre oluyordu ve gözlerini kocaman yapıp babama 'Aha!' ile başlayan cümleler kuruyor ve kendinden beklenmeyen bir çeviklikle hem babama parmak sallıyor hem de o salladığı parmağı havada bir şeyler yazar gibi savurup geri çekiyordu. Acaba 'Aha!' da bir şövalye hareketi miydi?

Annemin söylediklerinin gerisini pek anlamıyordum çünkü ya çok hızlı konuşuyordu ya da yine anlamadığım kelimeleri kullanı-

yordu ama bu kelimeyi söylerken hem öncesinde hem de sonrasında duraksıyordu, o yüzden 'Aha!'yı kolayca seçebiliyordum.

Ben kafamda dünyanın en saçma yapbozunun parçalarını cebren ve hile ile ittire ittire yerleştirirken, Belkıs teyze ile annem hâlâ durmaksızın konuşuyordu. Ben de annemi bu kadar üzgün görmeye alışık olmadığım için bir anda ayağa fırladım. Belkıs teyzenin o şefkatli ifadesini beş yaşımın muzipliği ile karıştırdığımı sanarak,

“Gün! Aha! Yol!” diye bağırmaya ve bir yandan salonun ortasında dönmeye bir yandan da annemin şövalye hareketlerini başladım. Belkıs teyze dona kaldı, annem ise bu sefer oturduğu yerde üç metre oldu.

Anneler ile çocukları arasındaki bağ sanırım bu; aynı dili konuşmak. Belkıs teyze ne de olsa bu evin insanı değildi, o yüzden bir an için aklımı kaçırdığımı düşündüğünden bana dehşet içinde bakıyordu. Annem ise üçüncü tekrardan sonra Belkıs teyze ve kendisini taklit etmeye çalıştığımı anladı. Babama söylediği o meşhur 'Aha!'sı gibi yerde bir başına duran terliği alıp atarken öncesinde ve sonrasında duraksamamıştı ama benim için büyük bir boşluk olmuştu.

Artık koridorun ağzında değildim. Annem terliği fırlatmak üzereydi, Belkıs teyze dehşetten dona kalmıştı. Milisaniye sonra terlik ile efsane bir buluşma yaşayacaktım ve annemin kelime dağarcığımdaki bazı hataları düzeltmek ve dağarcığıma yenilerini eklemek için sarf ettiği üstün çabalara bir yenisi eklenecekti:

“Ne günahı ayol, gerzek bu gerzek. Aynı babası!”

Karşı komşunun çarpan kapısının sesiyle kendime gelmeden önce, her şeyi geride bırakıp gitmeyi, pembe bir kumsalda yumuşacık bir havlunun üstüne uzanıp, gözlerimi kamaştıran güneşin altında olmayı hayal ediyordum. Önümde eşantiyon bir not defteri vardı, durmadan adımları yazıyordum. Banu. Banu. Banu. Banu. Banu. Adıma inanmak istiyordum, kendime inanmak, kim olduğumu hatırlamak. Bir de açık kitap, onlarca defa okuduğum İklimler.

Komşunun kapı sesi. Güüüm. Mutfak masasında önümde duran kahveye dalıp gitmişim. Bu bardak en az 35 senelik. Üstünde boyaları silinmeye yüz tutmuş kuş desenleri var. Cama vuran yağmur damlaları uzun ince çizgiler hâlinde aşağıya akarken ağlamaya başladım. Alışveriş merkezlerindeki evcil hayvan dükkanlarında satılan, geniş camlı vitrinlerin önündeki kafeslere kapatılan yavru bir kedi nasılsa, ben de öyleyim.

Böyle mi hissediyordum gerçekten?

Ne hissettiğimi uzun zamandır bilmiyorum. Okuduğum kitaptaki karakterlerin duygularından kendime duygular yakıştırmaya çalışıyor ama aslında hiçbir şey hissetmiyorum. *İklimler*'deki Odile. Sonra İsabella, sonra Philippe.

Kırk yılda bir gelen ağlama nöbetleri de gittikçe seyrekleşti. Bu eve döndüğümden beri kim olduğumu bilmiyorum. Kapıyı kapayıp eve girmeden önce kişiliğimi oluşturan iyi veya kötü ne varsa eşikte bıraktım.

Annem Alzheimer. Geçen hafta onu bakımevine yer-

leştirdim. Kendini geçmişte sanıyor. Çoğu akşam devrim oluyor, askerler basıyor evi. Korkuyor annem. Babamı alıp gtrdkleri ve bir daha asla geri dönmediği için ölümüne korkuyor. Kitaplarımı banyoda yakmaya çalıştığında evde çıkan yangını bahane eden komşular, ona iyi bakamadığımı iddia ettiler. Haklılardı. Markete gitmiştim ve kapıyı kilitlemiştim dışarı çıkmasın diye. Eğer yetişsem evle birlikte yanabilirdi. Ama markete gitmeli, nevaleyi almalı, yemek yapmalıydım. Sonra, annemin banyosunu yaptırarak ve kapalı balkondaki sandalyesine oturtacaktım. Polis ya da ambulans geçtiğinde kendini yere atacaktı belki. Kaldıracaktım. Gömme dolaba saklandığında ıkaracaktım. Korkuyla yüzüme bakarken, kocaman yeşil yaşlı gözlerle, çizgilerle, buruşuklarla, eski acılarla bana bakarken “Geçti anne,” diyerek sarılıp beyaz saçlarını okşayacaktım.

Ben şimdi kimin korkusunda büyüdüm?

Bir annede özlenen ne varsa, şimdi evde dolaşıyor ve ben onları bir türlü yakalayamıyorum.

Annem bana korkuyu bıraktı. Bundan yirmi yıl önce kapıyı vurup çıktığında korkusuzdum. Gz kara, fırtına gibi esen, kimseye minnet etmeyen, sevdiklerini bile bir kalemde silen o kız ben miyim?

Korkuyorum.

Herkese korkusuz olmalarını tembihlerdim. Kendi hayatlarını yaşamalarını, kendi paralarını kazanmalarını, inançlarını savunmalarını, özgürlüklerine sahip çıkmalarını, sonsuza kadar mücadele etmeleri gerektiğini, yılmadan, korkmadan, bıkmadan yeniden denemelerini söylerdim. Beylik laflar. Büyük laflar. şimdi sahip çıkacak bir hayatım yok.

Ablam bugüne kadar anneme baktığı için kendiyile övünüyor. Kocasıyla, çocuklarıyla, eviyle övündüğü gibi yaptığı her şeyle övünüyor. vnmek onun için bir spor biçimi. Boş zamanlarında kendiyile övünüyor. Geçen hafta annemin elmas küpelerini almak için geldiğinde beş dakika tahammül edebildim. Beş dakikadan sonra dayanamadım. Verdim küpeleri hemen gitsin diye. Satacağını bilmek içimi acıtıyor. Onlar annemin elmas küpeleri. Seni utanmabilmez akbaba aşağılık slk kan emici ruh hastası manyak. Di-yemedim.

AL ABLA, dedim. Al.

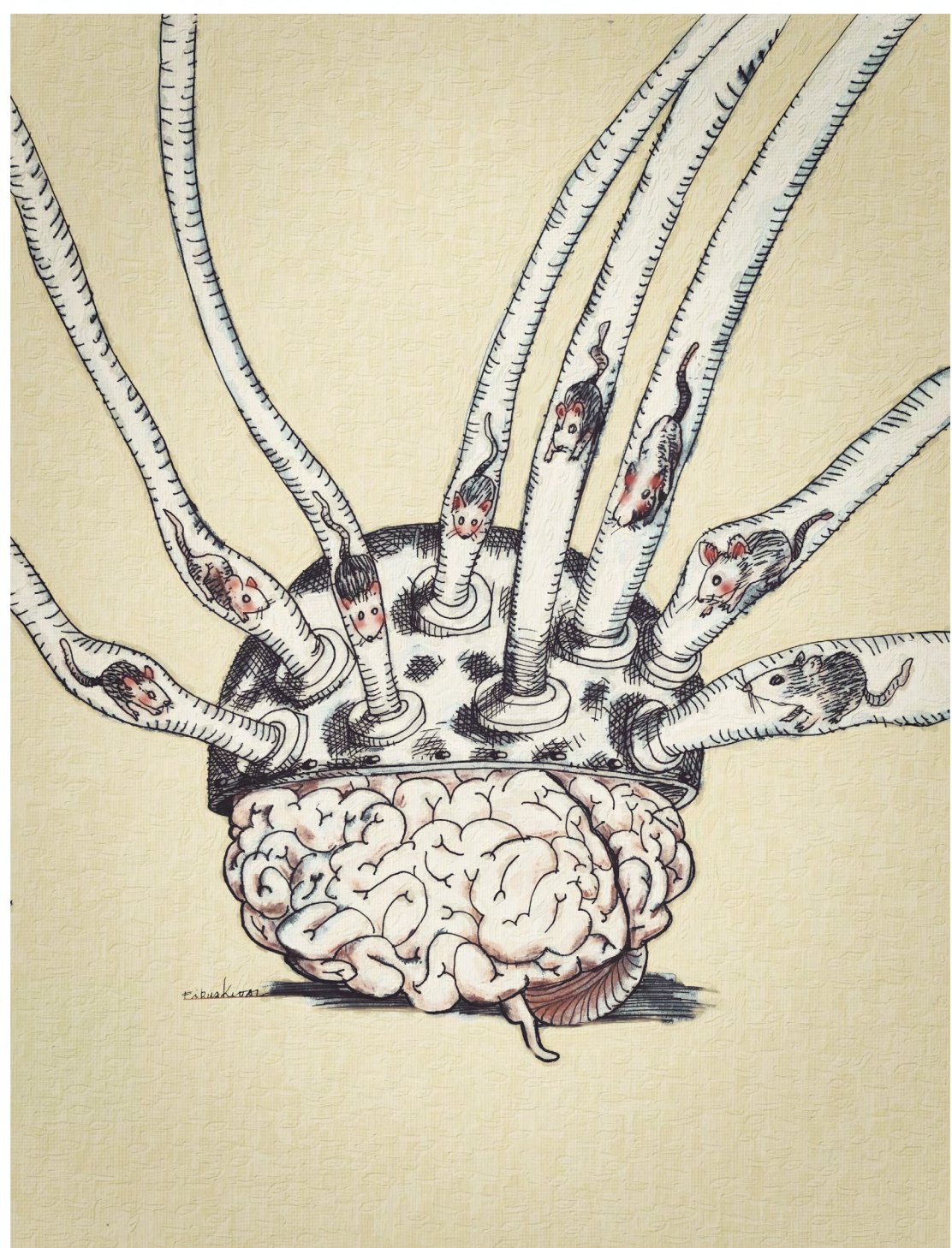
Annemden yadigâr ne varsa al.

Bu ülke benden her şeyimi aldı, sen de annemin elmas küpelerini al. Git sat, kredi kartı borcunu öde. Sonra üzeri mineli broşa göz dik. İnci küpeleri, elmas yüzüğü de en yakın kuyumcуда okut. Halıları da al. Antika konsolu, sehpaları, perdeleri, porselenleri, bibloları al sat. Diyemedim.

Ablama cevap vermeden oturdum karşısında. Öyle sert, öyle gaddar. Sanki hiç kardeş, sanki hiç çocuk olmamışız. Uyurken saçlarımı okşamamış. Korkunca bana sarılmamış. Aynı bardaktan süt içmemişiz, aynı çizgi filmleri izlememişiz. Aynı bebeklerle oynamamışız. Nazi subayı gibi tepemde dikilip, gaz odalarına göndermek istiyor beni. Uyamadım diye, onlar gibi olamadım diye, evlenemedim, üreyemedim, kendi gibi kaba saba çocuklar doğuramadım diye bütün bunlar. Kırsam dizimi otursam, lisedeki o gerzek Adnan'la evlensem, iki de çocuk patlatsam, çıkmasam oyundan, bir nehir gibi aksam sistemin içinde, onunla aynı cehennemde yaşasam, pazara birlikte gitsek, aynı kişilerden nefret etsek, kocalarımızın maaşlarıyla, çocuklarımızın notlarıyla, yeni aldığımız mutfak robotlarıyla yarışsak sevecekti beni, nefret edecekti benden. Ama ben aile denen bu sirkte sevgi, nefret çemberinden atlamak için kırbaçlanmak istemedim. Yapamadım.

Şimdi ben Isabelle miyim, Odile mi? *İklimler*'de miyim?

Özgürlüğü, keşfetmeyi, uçmayı, gerçeği, kendim olmayı, dünyaya kafa tutmayı seçtim. Yine olsa yine aynısını yaparım. Pişman değilim. Alıp bavulumu gidiyorum buradan, yeniden başlayacağım hayata. Yadigâr bırakılan eşyalar değildir, birbirimizi bunca sene nasıl sevdiğimizdir diyeceğim ablama. Çıkıp gideceğim, yapacağım bunu. Bak yine çarptı kapıyı karşı komşu, güm diye inledi apartman.

Brainwashing

Firuz Kotal

Çizim

Abrakadabra, aslında benim değil babamın öz teyzesi olan Sacide teyzemizin ikinci kocasıydı. Babaannemle, babamın anneannesi aynı zamanda hamile kaldıkları için Sacide teyzemle babam neredeyse akrandılar. Babamın anneannesi hem kendi kızını hem de torununu emzirmişti. Anneannesi babamın hem sütannesi, hem de anneannesiydi. Sacide'nin ilk kocası rahmetli Faik Enişte, Ayvansaray tipi motorsuz kayığıyla kürek çekerek avlanan, ağ kullanmadan yalnızca geleneksel yöntemlerle balık tutan, "oltacı" diye tabir edilen eski bir Boğaz balıkçısıydı. Rivayete göre Enver, enişte hayat-tayken evlerine gelip giden balıkçı arkadaşlarından biriydi. Kimine göre tam olarak balıkçı değildi. Sadece balık tutma meraklısı karanlık bir adamdı. Bazı şüpheli tanıdıkların söylediklerine bakarsanız Haliç'te, Dolmabahçe ve Fındıklı açıklarında, karşı kıyıda Kuzguncuk'ta ya da Paşabahçe'de ve hatta Haliç'in bazı yerlerinde çok iyi bildiği, neredeyse yılın on iki ayı lüfer tutulan noktaları öğrenmek için enişteye yanaşmış, kendini dost gibi göstermiş, hesapçı ve çıkarıcı herifin tekiydi. Kimi şüpheli akrabalara göre yaşça Sacide'den daha genç olan Enver, Fındıklı'daki eve konmak için haince bir plan yapmış ve onunla evlenmiş, fakat Sacide'nin oğulları uyanık ve dişli çıktıkları için bu iş gerçekleşmemişti. Hatta ve hatta Tophane'de, eski gümrük binası açıklarında çaparı yaparken, kayığına Romen bandıralı bir tankerin çarpması sonucu kaybolduğu düşünülen eniştenin katili olduğunu söyleyenler bile vardı.

Dedikoduya göre ekim ayının o uğursuz günü Faik Enište ve Enver birlikte kayıktalmış. Abrakadabra tanker geçişinin yoğun olduğu o sabahı bilhassa seçerek, en iri istavritlerin olduğu sürüyü bulma bahanesiyle eništeyi neredeyse Boğaz'ın ortasına kadar çıkartmış. Gece lüfer tutmak niyetindeymişler. İstavritler yem olarak kullanılacakmış. Sağlı sollu gelen vapur dalgaları hafif çamdan yapılmış küçük kayığı hacıyatmaz gibi sallamaktaymış. Bir punduna getirip, önceden paltosunun cebine koyup sakladığı iki yüz elli gramlık kurşundan dökülme iskandille adamcağızın kafasına vurup oracıkta bayılmış. Daha sonra küreklere geçip siya siya giderek kayığı düz bir çizgide ilerleyen hantal şilebin önüne kadar götürmüş. Çarpışmadan çok az zaman önce suya atlamış ve tankerin dalgasından da yararlanarak kendisini sahile ulaştıracak ılık akıntıyı yakalamış. Bu cinayet, ağızlarında tek bir diş bile kalmamış alkolik balıkçılar tarafından bir hayal, bir masal gibi, anlaşılmaz bir Türkçeyle polise anlatıldığı ve ortada elle tutulur bir delil olmadığı için unutulup gitmiş.

Tabii Abrakadabra'yla ilgili dedikodular bunlarla da sınırlı değildi. Gezgin sirklerde, çadır tiyatrolarında büyüyüp aslan terbiyecilerinin, cambazların, hokkabazların ve sihirbazların yanında yetişip o mesleklerin bütün inceliklerini öğrenmiş bir yetim, bir iç oğlanı olduğu da söylenirdi. Yine bir şehir efsanesine göre 60'lı yıllarda ona bildiği her şeyi öğreten ve oğlanlara düşkünlüğüyle bilinen namlı kulampara, meşhur sihirbaz Sururi'nin taşaklarını keserek eline veren ve kan kaybından feci şekilde ölmesine yol açan da yine Enver'di. O yıllarda herkesin dilinde olan bu tüyler ürperen cinayet de Sururi'nin tacizlerinden payını almış diğer gençlerin yardımlarıyla örtbas edilmişti. Kimilerine göre metallerin hepsini altına dönüştürmenin yolunu bulmuş fakat İstanbul'un psikopat kabadayılardan ve her türlü yasadışı trafiği kontrol eden büyük çaplı kaçakçılardan korktuğu için bunu gerçekleştirecek doğru zamanı bekleyen bir simyacıydı. Kimilerine göre evindeki eski buzdolaplarında kedi, köpek ve eşek ölüleri saklayan, mezarlıklara gömülecek olan kimsesiz zavallıların cenazelerini mezarlık bekçilerine rüşvet vererek satın alan, her fırsatta bu hayvan ve insan ölülerinin ırzına geçen ve türlü deneylerle bu cansız bedenleri hayata döndürmeye çalışan lanetli bir sapık, kendine bilim insanı süsü vermiş bir man-

yaktı. Kimilerine göre asla çocuk sahibi olmaması gereken avare anne babaların burunlarının dibinden çaldığı küçük çocuklarını, sokaklarda, köprü altlarında yatan kimsesiz yavruları, sokakta mendil satan, ayakkabı boyayan, usta birer yan kesici ve dilenci olarak yetiştiren bir çete reisi, bir tür Dickens karakteriydi.

Hakkında çizilen bu karanlık tablonun aksine, mahalledeki konu komşunun arasındaki evde kalmış kız kurularına, kocalarından bir tatlı söz duymaya hasret mutsuz ev kadınlarına göre son derece yakışıklı ve kibar bir adam olan Enver saf temiz aşka düşmüş, enişteyle birlikte eve gide gele Sacide'ye harbiden âşık olmuştu. Onun hakkında bambaşka hikâyeler anlatan ve yukarıda sıraladığımız kötülüklerle ilgisi alakası olmayacak biri olduğunu söyleyen, adamcağzın sıra dışı, farklı ve renkli bir kişilik olduğu için bilinçli olarak karalandığını belirten azımsanmayacak kadar çok sayıda, akli başında insan da mevcuttu. Bu şahısların görüşlerine göre Enver önemli bir entelektüel, farklı disiplinleri bir araya getirerek onlardan yararlanan bir bilimci, bir tür sanatçı, bir mucit, bir gözbağcı, bir söz ustası, bir filozof ve Türkiye'de değeri pek bilinmemiş, eşi benzeri olmayan bir hayat adamıydı. Yine söylentiye göre zengin bir ailenin tek çocuğuydu. Ailesinin o çok küçükken bir gece evlerine giren haydutlar tarafından katledildiğini iddia edenler de vardı, sadece Enver'in kurtulduğu feci bir trafik kazasında şaibeli bir şekilde öldüklerini söyleyenler de. Yani bu görüşleri savunanlara göre, bizimki gibi Beşiktaşlı orta halli bir ailenin dul kızıyla evlenmesi, yetimliğin yarattığı o büyük yoksunluğu bastırmak için gerçekleştirmiş, tamamen hissi ve samimi bir davranıştı. Ailesini kaybedince her hâlükarda yüklüce bir mirasın, malın mülkün üzerine konmuştu. Yurtdışındaki uzak akrabalarının denetiminde hiç para sıkıntısı çekmeden büyütülmüş, Robert Kolej'i bitirdikten sonra Londra'da kimya okumuş, yüksek lisansını Teksas'ta sosyal bilimler üzerine yapmış ve doktora tezini algı yanılmaları üzerine gerçekleştirmişti. Bütün bunları yaparken ilk başlarda hobi olarak ilgilendiği yerel efsaneler, oyunlar, otomatlar ve sihirbazlık konularında zaman içinde uzmanlaşmıştı. Rivayete göre bütün bu ilgi alanlarına ilişkin çok sayıda kitap yazmış fakat anne ve babasını öldüren gizli güçler yıllardır onun da peşinde olduğu için bu eserleri birbirinden farklı, takma isimlerle imzalamıştı. Sözde, hâlâ kapalı kapılar ardında

kilitli duran ve gizli gizli okunan bu kitaplar, büyük üniversitelerin en mühim kürsülerinde ders veren değerli hocaların çaktırmadan referans aldıkları çok büyük eserlerdi.

Anlatılanlara göre özellikle Abrakadabra, Sacide öldükten ve Fındıklı'daki evden ayrılıp Samatya'ya taşındıktan sonra kendini tamamen tuhaf icatlarını hayata geçirmeye adanmıştı. Bu adanmışlık meyvelerini farklı icatlarda vermiş, başarılı olup olmadığı tartışmaya açık garip denemelerle yeteneklerini gösterme fırsatı bulmuştu. Biz de olan bitenden gazete köşelerinde çıkan silik haberler ve aile içerisinde anlatılan yarım yamalak hikâyeler sayesinde haberdar olmuştuk. Genetik bilimini transandantal meditasyonla ve onları da ziraat ilmiyle harmanlayan yeryüzündeki ilk kişi olduğunu söyleyen Abrakadabra, karpuzla hamam böceğini klonladığını iddia etmişti. Plana göre, bu işlem sonucu yetişip büyüyen Diyarbakır karpuzu kesildiği anda, bütün böcek çekirdekler kaçışarak karpuzu terk edeceklerdi. Geriye kalan çekirdeklerden arınmış karpuzu sevgili halkımız plajlarda, evlerde, rakı sofralarında, çekirdek yutma ihtimali olmadan, yere düşen çekirdekler topuklarına yapışmadan gönül rahatlığıyla yiyebileceklerdi. Bu icat sayesinde çekirdek ayıklamaya üşenen çocuklar, elleri titreyen yaşlılar, ince işlere giremeyen engelliler de karpuzla doyacaktı. İcadın kullanışlılığı ve ilginçliği bununla da kalmıyordu. Karpuz çekirdeği ruhuna ve görünümüne sahip olan hamamböceklerini arzu edenler, meyve kesildikten sonra kaçıştıkları kalorifer altlarında, koltuk arkalarında, kapı doğramalarının diplerindeki deliklerde, muslukların altındaki rutubetli dolaplarda yakalayıp kafalarını terlikle ezdikten sonra gazete üzerine yayıp gölgede kurutarak, gelecek baharda toprağa ekip çimlendirerek bu genetik mucizesi karpuzdan tekrar tekrar yetiştirebileceklerdi. Fakat bu icat bir takım terslikler ve şanssızlıklardan dolayı tam anlamıyla hayata geçirilememişti. Enver kamuoyu önünde icadını sunmak için uzun yıllardır yazlık evlerinin olduğu Marmara Adası'nı seçmişti. 80'li yılların ortalarında, eylül ayında, Bağbozumu Festivali'ne denk getirilip basın mensuplarının önünde gerçekleştirilen ve tam teşekküllü bir böcek öldürme ekibinin de hazır bulunduğu karpuz kesme töreni fiyaskoyla sonuçlanmıştı. Ada halkından ve adalar grubunun bütün ileri gelenlerinden, İstanbul'dan ve farklı şehirlerden üşenmeyip kalkıp gelen meraklılardan

oluşan coşkulu kalabalık önünde tören başlamıştı. Enine çizgili tişörtlü, boynu fularlı, kafası kaptan şapkalı, adeta bir Fransız denizcisi gibi giyinmiş olan sansasyonel bilim insanımız Enver, daha artistik olacağını düşünerek karpuzu bıçakla kesmek yerine yumruğuyla kırmak istemişti. Ortalığa saçılan ve dört bir yana kaçışan çekirdeklere can havliyle sıkılan ağır böcek öldürücüler belediye başkanının hanımının gözlerinde geçici körlüğe yol açmış, bando şefinin ağzına girmiş, foto muhabirlerini tiksindirmiş, jandarma komutanının hassas teninde alerjiye yol açmış, ahalinin midesini bulandırmış, adada iskele meydanında birbirinin üzerine kusan kusanana tam bir rezalet yaşanmıştı. Yaşanan olaylar hafızalarda nahoş hatıralar bırakmış, adada 2000'li yıllara kadar bir daha festival falan yapılmamıştı. Tam da o yıllarda dünyada geliştirilen çekirdeksiz karpuz çalışmaları olumlu sonuç verince ve zaman içerisinde başarılı bir şekilde yaygınlaşınca bu fantastik icat da unutulup gitmişti.

Abrakadabra daha sonra insanlık yararına kullanılacak daha farklı icatların peşine düşmüştü. Yıllar önce bulunarak uygarlığın gelişimine ve modern hayata büyük katkılar sağlamış, insanlar tarafından epey bir zamandır kullanılan bazı makinelere monte edilen bir tür cihaz icat etmişti. Örneğin sabit hatlı ev telefonuna bağlanan bu cihaz, telefon çalar çalmaz otomatik olarak devreye giriyor ve bazı sinyaller yayarak beynin belli bir bölümüne etki ediyordu. Cep telefonları yaygınlaştığından beri evlerde eski bir alışkanlıkla tutulan, sadece anne babalarla ve eski usul telefon disiplinine sahip yaşlı akrabalarla konuşmaya yarayan, geçmişe dair bir hoşluk olsun diye çoğu kez lütfen kullanılan sabit, kablolu ev telefonları çaldığında yayılan bu sinyaller, söz konusu telefonu yepyeni bir icatmış gibi şevkle kullanmamızı sağlıyordu. Cihaz, sanki 70'li yılların ortalarında, henüz telefonlar sadece altı rakamlıyken, evimize ilk kez telefon bağlanmışçasına o ilk günkü heyecanı duymamıza yardımcı oluyordu. Hedef o dönemin modernlik hissini, gelişmişlik hazzını yeniden hissettirmektir. 100 gramlık Rize Turist Çayı paketi büyüklüğündeki bu siyah kutunun üzerinde bir açma kapağı anahtarı ve biri yeşil biri de kırmızı olmak üzere iki adet uyarı ışığı vardı. Cihazın iç donanımının nasıl bir mantıkla çalıştığı ise tam bir muammaydı. Normalde yeşil ışık hep sabit olarak yanıyor fakat karşıdan gelen arama zili çaldığı anda kırmızı ışık yanıyor. Bu icat

ankesörlü telefonların yanı sıra eski model yerli otomobilleri, silindir biçimindeki klasik tip elektrik süpürgelerini, tüplü televizyonları, o tüplü televizyonların yanında duran regülatörleri, mono kasetçalarını, davul şeklindeki elektrikli fırınları, merdaneli çamaşır makinelerini ve daha nice cihazı ilk satın alındığı günün modernist heyecanı ile kullanmamızı sağlıyor, böylece hayatın bu tip mecburiyetleri daha tahammül edilebilir bir hâle geliyordu. Üstelik tek bir cihaz evde etki etmesini istediğiniz bütün makineler için yeterli oluyordu. TYC yani “Teknolojik Yanılsama Cihazı” adı verilen bu aletin patenti ne yazık ki alınmamış, seri üretime geçilememişti. Yapılan denemelerde deneklerin yarısı cihazın bağlı olduğu eski makineleri kullanırken algılarında bir değişiklik hissetmemişti. Diğer yarısı ise yaşadıkları deneyime histeri krizine varan hıçkırıklar ve gözyaşlarıyla tepki vermiş, cihazdan özel olarak sipariş ederek birer tane edinmişlerdi. Daha sonraki yıllarda bu insanlar melankoli, şizofreni gibi türlü ruh hastalıklarına tutulup helak olmuşlardı. Tabii bu olaylar duyulmuş, yüzde ellilik bir başarı seri üretim için yeterli olmamış, Teknolojik Yanılsama Cihazı ölü doğmuş bütün icatlar gibi tarihin tozlu raflarındaki yerini almıştı.

Çocukluğumda Enver’den çok korkar fakat bu tuhaf ve gizemli adamın hareketlerini merakla takip ederdim. O yıllarda gerçek ismini sormaya hiçbir zaman cesaret edememişim ve dolaşısıyla da Abrakadabra’nın bayağı, bilinen bir insan ismi olduğuna karar vermiştim. Filmlerdeki, çizgi romanlardaki sihirbazlarınkine benzer kaytan bir bıyık ve keçi sakal bırakırdı. Tam karşıdan bakıldığında, yüzünün ortasına bir T harfi çizilmiş gibi görünürdü. Kafasına kenarı parlak siyah kuşaklı silindir şapka takar ve sırtına koyu kırmızı satenden bir pelerin giyerdi. Elinde fildişinden oyulmuş topuzu, yılan kafalı bir baston taşırdı. Haftada bir gün, genellikle pazar günleri halamların Dikilitaş’taki evlerine gelir, oturma odasında pencerenin önündeki sedirde bağdaş kurar, şapkasını bacaklarının arasına alır, pelerinini kışının altına sıkıştırarak balmumundan bir heykel gibi saatlerce oturur, üzeri Osmanlıca harflerle kaplı mermer dikilitaşın ardında kalan Kızkulesi’ne, oradan da Marmara’nın gizemli ufkuna ve Prens Adaları’na doğru uzanan manzarayı sessizce izlerdi. Aslına bakarsanız Abrakadabra’nın isim annesi, son derece nüktedan bir insan olan rahmetli Nevin halamdı. Sacide teyzem

müstakbel kocasını onlara tanıştırmak için ilk kez getirdiğinde halam çalan kapıyı açıp sihirbaz kıyafetleri içindeki Enver'le karşılaşınca "Aa! Abrakadabra geldi!" demişti. Bunun üzerine Enver aile içerisinde o şekilde anılmaya başlamış, zaman içinde kendisi de bu ismi benimsemiş, kullanmaya başlamıştı.

Abrakadabra, ailecek halamlarda toplandığımız günlerde verilen çayı, böreği, kısırı sükûn içinde bir kibarlıkla yer ve saatler boyunca hiç konuşmazdı. Ailedeki herkes Abrakadabra'nın utangaç, kibar ve ağırbaşlı biri olduğunu için pek konuşmadığını düşünür, onun bu hâl ve tavırlarını pek takdir ederlerdi. Her ailede olduğu gibi bizimkinde de, erkeğin az konuşmasının makbul olduğu düşünülürdü. Evinin dışında, misafirlikteyken kocasına nazaran daha normal bir insan gibi görünen Sacide teyzem, salonda onun yakınında bir yere otururdu. Durmadan örgü örür, çubuklarla yemek yiyen bir Uzakdoğulu kadar ustaca kullandığı örgü şişleriyle arada bir kulaklarının içini karıştırır, sürekli kaşlarına düşen eşarbını şişin tersiyle düzeltir, soyulup ikram edilen elmayı, armudu bir zıpkıncı edasıyla aniden şişleyerek ağzına götürür ve kocasına nispet yapar gibi iki kişilik konuşurdu. Sülalenin bütün çocukları, torunlar torbalar merakla Abrakadabra'nın karşısına oturur, onun ürkütücü sessizliğine eşlik ederlerdi. İlk başlarda küçük de olsa bir sihirbazlık numarası beklentisi içinde olan bu çocuklar, herhangi bir gözbağcılık hüneri olup olmadığı belirsiz olan bu adamın garip suretine kilitlenerek bir süre sonra adeta hipnotize olurlar ve çocuk hâllerinin bedenlerini sedirin üzerinde bırakıp ruhlarının odanın tavanına doğru yükseldiğini hissederlerdi. Bu sayede de anneleri babaları birbirleriyle iki çift laf eder, birkaç saatliğine de olsa huzur bulurlardı. Misafirlik için gelenekselleşen ziyaret süresi bitince Abrakadabra bastonunun yardımıyla oturduğu yerde ayağa kalkıp pelearinini düzeltince adeta büyü bozulurdu. Çocuklar hiçbir şey olmamış gibi gürültüyle bahçeye koşarlar ve az önce yaşadıkları doğal derinleşme ayininin etkisiyle, bulutların üzerindeki melekler kadar masum, menekşe mendilim düşe bizden size kim düşe oynarlardı.

Annemle birlikte Sacide teyzemin Fındıklı'daki evine misafiriğe gittiğimiz gündüz saatlerinde Abrakadabra genellikle evde olmazdı. Teyzem pasaklı bir kadındı ve evi hep pisti. Yerde ahşap zemini kaplayan kahverengi muşambanın üzerine serili eski halılar lekeliydi ve üzerleri daima ekme kırıntılarıyla kaplı olurdu. Divan altlarında

kesin fare yuvaları da vardı. Bunu, örtülerin eteklerinin durup dururken belli belirsiz bir rüzgârla hareketlenişinden anlardım. O farelerin mutlaka var olduklarını, fakat Sacide teyzemin bir parça peynir ya da ekmeğe karşılığında onlarla anlaşma yaptığını, onlardan misafirler gidene kadar ortalığa çıkmama sözü aldığını düşünürdüm. Sacide hanım, bütün bu müptezelliğin ve miskinliğin yanında iki şeye karşı fevkalade sevgi besledi. Bunlardan bir tanesi Bafra sigarası, diğeri ise Türk Sanat müziğiydi. Sadece içmekle yetinmeyen, filtresiz sigaradan ağzına gelen tütün parçacıklarını sarı dişleri arasında sürekli geveleyen bir tiryaki, alaturkanın bütün makamlara hâkim bir musikişinastı. Bilhassa oğlan çocuklarıyla belden aşağı muhabbetler etmekten hoşlanan, bu konuda uzmanlaşmış, kimilerine göre matrak, kimilerine göreyse istismarcı bir kadındı. *Artık bu solan bahçede bülbüllere yer yok, Boş çerçeve, Küçük yaşta aldım sazı elime* gibi popüler eserlerin güftelerini evirir çevirir, dizeler ekler, yeniden yazıp yeni manalar yükler, müstehcen göndermelerle bezeli türlü türlü ahlaksız espriler, fıkralar, hikâyeler uydururdu. Şakayla karışık kendisini yerenler, müdahale edenler olduğu zaman da sinirlenir, ısrarla, aslan gibi iki oğul yetiştirdiğini, kimseden akıl almaya ihtiyacı olmadığını söylerdi.

Mekâna karşı tarifsiz bir tiksinti ve korku hissetsem de, büyük şileplerin geçişlerinde zangırdayan, geceleyin uskur sesleriyle pencere kasaları zırıldayan, hele hele vapurlar düdüklarini öttürdüklerinde sokağa doğru esneyip gerisingeriye kaykılan, bu dış cephesi limon sandığından çakılma ahşap ev beni meraktan delirtirdi. Çünkü üçüncü kattaki, dışarıdan bakınca kuş yuvasını andıran, üç tarafı geniş pencerelerle çevrili oda, Abrakadabra'nın laboratuvarıydı. Siyah yağlıboya ile boyanmış, parlak ahşap kapının üzerine asılmış pirinç levhada büyük harflerle "BU ODADA OLUP BİTENLER, SENİ HİÇ Mİ HİÇ İLGİLENDİRMİYOR" yazardı. Bir insan, odasının kapısına böyle bir şeyi acaba neden yazma ihtiyacı duyardı? Ancak filmlerde karşılaşılabilecek türden bir gariplikti bu. Bütün amacım, hayattaki en büyük isteğim o kapıdan içeri adım atmaktı. Tuvalete gitmek, su içmek, balkondan aşağı bakmak gibi türlü bahanelerle oturma odasından ayrılır, dördüncü basamağının tahtası kendimi bildim bileli kırık olan karanlık merdivenleri tırmanır, daima kilitli duran kapıyı kolundan tutup zorlar zorlar zorlardım.

Yine laboratuvarın kapısından içeriye girmeye çalıştığım bir gün, orada olduğunu bilmediğim Enver kapıyı birdenbire açmıştı. Korkudan ölecek gibi olduğum, o nefes kesen kısacık zaman diliminde kapı bir süreliğine aralık kalmıştı. Duvar boyunca dizili koyu renk ciltli kitapları, kimyagerlikle ilişkili olduğunu düşünüp fakat tam olarak ne işe yaradığını anlayamadığım bazı tuhaf cihazları ve Abrakadabra'nın ters çevrilmiş silindir şapkası içinden korkunç ön dişleriyle bir şeyler geveleyerek bana bakan tavşan, sansar, kanguru arası o iğrenç kemirgen hayvanı görebilmiştim sadece. O dönem o da bana yetmiş, uğraşlarım sonunda küçük bir zafer kazandığımı düşündürmüştü. Sol kaşını çapkınca kaldırıp, şeytani bir gülüşle sığıdığı dişlerini göstermişti Enver. Asabi fakat dostça davranmıştı. O an çukurları siyah gözleri cehennem gibi yanıyordu.

“Hoş geldin delikanlı. Çok meraklı bir çocuksun demek. Şimdilik bu odaya giriş iznin yok ama bir gün mutlaka benim yardımcım olacaksın.”

Bunları söyledikten sonra, tütsülenmiş tavuk derisinininkine benzer iğrenç bir koku yayılan odanın kapısını yavaşça kapatmıştı. Bugün bile yeni yaşanmış gibi taptaze anımsadığım bu karşılaşma gerçekleştiğinde dokuz yaşımdaydım. Daha önce sadece ailenin halamlarda toplandığı günlerde gördüğüm Enver, benimle ilk kez konuşmuştu. Nutkum tutulmuş, hiçbir şey söyleyememişim. Bu kehanetin ağırlığı altında ezilmiş, tabanlarımdan çivilenmiş gibi bir süre orada çakılı kalmışım. Tam beş yıl boyunca, bir lanetin olgunlaşmasını bekler gibi, için için kehanetin gerçekleşmesini beklemiştim. Yıllar geçerken hem ödüm kopmuştu, hem de çok istemişim. Bu fikir beynimin bir köşesine ekilmiş, ekildiği yeri kanatmış, dış dünyalı bir tohum gibi orada beklemişti. Unutmak isteyen yanım, unutmamak isteyen yanıma yenilmişti. Birkaç yıl sonra Sacide Teyzem ölmüş, Abrakadabra tamamını gizli kapaklı, tekensiz işleri için kullanacağı Samatya'daki evine yerleşmişti. Ortaokulu bitirdiğim yaz, artık tuhaf bir çocukluk hatırasından ibaret olduğunu düşünmeye başladığım kehanet nihayet gerçekleşmişti. Bu tür kararları hep anneme havale eden babam olan bitenle hiç ilgilenmemiş, etiket meraklısı annem “Alim adam, kibar adam, on parmağında on marifet, hoca ayol hoca,” diyerek, sürekli ikmale kaldığım matematiğe faydası olacağını da ekleyerek, etekleri zil çala çala asistanlık

meselesine onay vermişti. Bir tek abim yaşanan süreçten kuşkuluydu. O da sadece “Sevmiyorum o adamı,” diyebilmişti. Bana gelince. O yaşlardaki bir erkek çocuğuyla kimseler ciddiye alıp ilgilenmez. On dört yaşında bir çocuk ne istediğini tam olarak bilemez. Bu ta-kıntının kaderimin bir parçası olduğunu hissetmiştim. Kadere karşı gelmek, Allah’a karşı gelmek demektir. Her ne kadar modern ve laik görünsek de, pek çoklarımız gibi ben de o şekilde, yani başa gelen çekilir düşüncesiyle yetiştirilmiştim. Üstelik yıllardır sezdiğim, sezdikçe yaklaştığım, kıyısına kadar geldiğim büyük bir gizemin peşindeydim.

Hamlet: Bana Düşmez Olaydı Dünyayı Düzeltmek

Tuğba Çelik

Harold Bloom, dünya edebiyatının en önemli yazarının Shakespeare olduğundan emindir. Başka bir yazara/şaire ait çok iyi bir metin okuduğumda onun yanılabilceği düşüncesine kapılıyorum. Gelgelelim bir Shakespeare oyununu ilk kez ya da yeniden okuyana kadar sürüyor bu tereddüdüm: Bloom haklı. İyi de neden?

Bir metne ne kadar sık atıf yapıyorsa, bir metin ne kadar çok meseleyi düşündürüyor ve karmaşık durumlara açıklık getiriyorsa değeri artar. Pıntilik deyince aklımıza Moliere (*Cimri*) gelir, savaş deyince Homeros (*İlyada*), yasak aşk deyince Flaubert (*Madam Bovary*) ve Tolstoy (*Anna Karenina*), suç deyince Dostoyevski (*Suç ve Ceza*). Pekiyi, imkânsız aşk (*Romeo ve Jüliet*), vefasız evlatlar (*Kral Lear*), kıskançlık (*Othello*), ihanet (*Julius Caesar*) ve daha nice kavramın yazınsal bağlamı en çok Shakespeare ile açıklanmaz mı? Kristeva, yazınsal metinlerin çok anlamlılığının ve başka metinlerle ilişkili olmasının metnin değerine çok büyük katkılar yaptığını söyler. Metinlerin anlamsal bakımdan işlevselliği arttıkça kalıcılığı ve referans olma özelliği artar. Bu bakımdan Shakespeare belki de üzerinde en çok konuşabildiğimiz yazardır.

Bu yazıda bellek/hafıza ve günah bağlamında *Hamlet* (Shakespeare, W., *Hamlet*, Çev. Sabahattin Eyüboğlu, İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2008) üzerine düşünmek istedim; çünkü büyük günahlardan biri sayılan öldürmek üzerine kurulmuş bir yapıttır o. Üstelik yalnızca öldürmenin günah oluşuyla değil bu eylemin bellekte yer edişiyile (vicdan azabı) ve

sonuçlarıyla (intikam) da ilgilenir. Temelde dinsel bir terim olsa da gündelik dilde ‘zararlı iş’ anlamını kazanmış bir sözcüktür günah. Günah işlemek yani günah eylemini gerçekleştirmek aslında yalnızca eyleyeni bağlamaz. Zararlı bir iş yapıldığında bu işi yapanla birlikte bu işe şahit olan ya da buna alet olanlar da acı çekebilir.

Hamlet’in konusunu bir hatırlayalım:

Hamlet, bir gece kale burçlarında babasının hayaletiyle karşılaşır ve hayalet ona ‘bir cinayete kurban gittiğini’ söyler. Kral Hamlet, kardeşi Claudius tarafından zehirlenerek öldürülmüş ve böylece Claudius öldürdüğü kardeşinin yerine kral olmuştur. Üstelik kardeşinin karısı olan Kraliçe Gertrude ile cinayetten iki ay sonra evlenmiştir. Oğul Hamlet, bu gerçeği öğrenince amcasından intikam almak üzere bir plan kurar.

Hamlet aslında, cinayet gerçeğini öğrenmeden önce de rahatsızdır. Annesinin yas tutmayı bırakıp hemen evlenmesine içerler. Alelacele yapılan bu işi “*Cenaze sofrasında sıcak yenen yemekler/ Dügünde soğuk verildi (s. 15)*” diyerek özetler. Kraliçe, belleğinden eski kocasını çoktan silmiştir. Oğlu Hamlet’e söylediği “*Gözlerin hep böyle çevrilip yere/Toprakta aramasın değerli babanı. Her yaşayan ölür, sonsuzluk hepimizin sonu/Olağan bir şey bu (s. 12)*” sözleriyle maktulün yokluğuna ne kadar çabuk alıştığını, oğlunun da kendisine katılmasını ister. Bazen insan bir yanlışı yaptığında başkalarının onu çarçabuk onaylamasını ve böylece yanlışının üstünün örtbas edilmesini ister. Belli ki Kraliçe Gertrude belleğinde anılar tutmak yerine zamanını yeni başlangıçlar için kullanmaktadır. Yas, sevdiğimiz kişileri kaybettiğimizde belleğimizin onun yokluğunu yavaş yavaş kabullenmesi için gerekli ve sağlıklı bir süreçtir. Bu süreç uzun yıllara yayılırsa belki melankoli gibi rahatsızlıklara yol açabilir; fakat bu kadar kısa sürede yeni eşin kollarına atılmak pek çok kişiye gaddarlık gibi görünür. İşte Hamlet bu gaddarlığı karşısında annesini günahkâr bir kadın olarak ilan eder.

Hamlet, amcasını asla yeni babası olarak göremeyecektir. “*Yeğenden biraz fazla, oğuldan bir hayli az... (s. 12)*” diyerek nereye koyacağını bilemediği yeni krala sempatisi hiç yoktur. Kardeşinin yasını tutmayışına hayret ettiği bu adama, amcasına, annesiyle evlendiği için de öfkelidir. Oysa Kral “*Akla en uygun gelen şeydir babaların ölmesi (s.11)*” sözleriyle ölümün akla yatkın olduğunu; bu

yası uzatmanın Tanrı'ya karşı gelmek olacağını söyleyerek Hamlet'i yola getirmeyi umar. Ölüm doğaldır ve insanın ölümlü olduğu düşünülürse tabii ki akla yatkındır ancak bu, akıllıca olan şeylerin acı vermeyeceği anlamına gelmez. Öyle olsaydı aşkta reddedildiğimizde dünyaya küsmez, dostun ihanetinde sarsılmaz, kutsal saydığımız bir amaç için yola çıktıklarımız tarafından yalnız bırakıldığımızda düş kırıklığına uğramazdık. Oysa bunların hepsi yaşamda başa gelebilecek işlerdir.

Öldürülen kralın hayaletinin duygu durumunu 'saldırgan bir düş kırıklığı' olarak adlandırabiliriz. Biricik yaşamı elinden alınmış olan bu zavallı adam, katilinin cezalandırılmasını istemektedir. Bunu yapabilecek tek kişi ise oğlu Hamlet'tir. Hayalet, oğlunun intikam duygusunu diri tutmak için bir şey söyler ve bu söz Hamlet'in parolası olur: "*Tanrı seninle olsun/ seninle olsun yüce Tanrı/Sen de unutma sakın beni!* (s.32)"

Malum, intikam soğuk yenen bir yemektir. Yeterince sabırlı olamayanlar ya da kin tutmayı bilmeyenler haksızlıkların hesabını da soramazlar. Hamlet, gerçeği öğrenir öğrenmez koşa koşa gidip amcasını öldürmez, titiz bir plan yapar. İşine yarayacak kişileri de planına katarak (Horatio ve Marcellus), kendisine göre en uygun gördüğü zamanlamayla alır babasının intikamını. Ophelia'ya aşık, sanata düşkün bu genç adam, doğasına pek de uymayan bu zor görevi kendisine sık sık hatırlatmak zorunda kalmaktadır:

"Bense ne yapıyorum ben?/Ben uyuşuk, ben pısrık, aşağılık herif,/Bulutlarda sürtüyor, dalga geçiyorum,/Ne yapacağımı bilmeden, ağzımı açmadan, açamadan./Oysa koca bir kral var ortada,/Tacına tahtına, güzelim canına/Kahpece, kalleşçe kıyılmış bir kral!/Korkağın biri miyim yoksa ben?/Alçak diyen yok mu bana?/Bir tepeleyen yok mu beni? (s. 66)".

Başarılı bir asker olsa da intikam hırsına düşmek ve entrika çevirmek aslında Hamlet'e göre değildir: "*Çığırından çıkmış bir zaman bu. Ey kör talihim benim! Bana düşmez olaydı dünyayı düzeltmek (s. 37)".* Sinsi planlar yerine dürüstçe kendini anlatmayı seçenler, entrika kurmayı küçültücü bulurlar. Oysa bazen insan, doğasına uymayan eylemleri başkaları uğruna yapar. Kendileri için değil ama çocuklarının geçimi için patronun zulmüne eyvallah diyen kadınlar ve erkekler de öyle değil midir? Bir yanlışa yol açmamak ya da bir

yanlış gidermek için başka bir yanlış daha yapmak zorunda olmak trajedi değil de nedir?

Hamlet bir gece yarısı annesine gerçekleri anlatır. Amcasıyla kısa sürede evlendiği için onu suçlar, aşağılar. Kral Claudius'un eski kocasını öldürdüğünü öğrenen Kraliçe Gertrude, utanç içindedir. Kraliçe böyle bir günaha alet oluşuna hayret eder. *"İçimin derinlerine çevirdin gözlerimi/Öyle kara, öyle yoğun lekeler var ki içimde/Silindir, yıkanır gibi değil (s.101)"* diyerek Hamlet'in intikam planına dâhil olur. Kocasının yasını tutmadan onun kardeşiyle aynı yatağı paylaşmış olma düşüncesi ilk defa ona büyük bir günah gibi görünür; çünkü ardında bir cinayet gizlidir. Yanlış kişilere güvendiğimizi anladığımızda, büyük bir yanlışla başkaları yüzünden sürüklendiğimizi gördüğümüzde yaşadığımız hayret, umutsuzluk ve sarsıntının tarifi yoktur. Suça ortak olmak, suçu sorgulamamak, yalnız kendi rahatını düşündüğü için başkalarının hakkının gasp edilmesine rıza göstermek de en az suçu işleyen kişi kadar bizi de suçlu kılmaz mı? Güçlü kişilerin gölgesinde rahat yaşamak isteyenler, bazen gücün yarattığı adaletsizliklere de göz yummaları gerektiğini bilirler mi?

Nasrettin Hoca'nın sorduğu 'Hırsızın hiç mi suçu yok?' sorusuna yanıt aramak için katil kral Claudius'a bakalım. Onun işlediği günah ona rahat vermiş midir? Bir süreliğine yeni kral mutlu mesut yaşamıştır elbette sarayında. Ancak ne zaman ki yeğeni Hamlet'in cinayeti öğrendiğini anlar, günü gecesine karışmaya başlar. Bir insan bile bile yanlış bir iş yapar mı? Bunu kendine nasıl anlatır? Kant'ın ahlak yasasında, insanın özünde neyin doğru neyin yanlış olduğunun bilindiği iddiası vardır. Peki, bir insan yanlış yaptığını ne zaman anlar? Bu fark ediş; bellekte kayıtlı olan günah anısının, eyleyenin yeni bilgi ve deneyimler doğrultusunda bu anıyı yeniden değerlendirmesiyle gerçekleşir. Bir zamanlar ebeveynlerine kötü davranan bir genç, olgunlaştıkça geçmişte onlara yanlış yaptığını düşünebilir. Hamlet'in planının bel kemiğini oluşturan ve işlenen cinayetin pantomim olarak sergilendiği tiyatro oyunundan (Gonzago'nun Katli) sonra Claudius kendini dışarıdan görme fırsatına erişir. Orayı terk ederek odasında Tanrı'yla hesaplaşır. Bu müthiş tirat neredeyse göz yaşartıcıdır:

"Ah, bir leş benim suçum, gökleri tutuyor kokusu;/En eski lâ-

net, ilk kardeş kanı var içinde./Dua edemiyorum, ne kadar istesem de,/Günahım ağır basıyor dua isteğimden./İki işten birini seçemez olunca/İkisini de yüzüstü bırakanlar gibiyim./Nedir bu? Şu kırılması ellerin üstünde/Kardeş kanı bir parmak kalınlığında da olsa,/Hiç bir yağmur, hiç bir rahmeti göklerin/Yıkayamaz mı, bembeyaz edemez mi bu elleri?/Rahmet neye yarar bir suç olmazsa silinecek?/İnsan iki şey beklemez mi dualarından:/Günah işlemek, işleyince de bağışlanmak./Kaldır öyleyse başını: Bir günahdır işlemişsin./Kaldır, ama hangi duaya sığar senin yaptığın?/Bağışla bu korkunç suçumu, diyebilir miyim?/Diyemem, çünkü bende, elimde duruyor hâlâ./Uğrunda kardeşimi öldürdüğüm şeyler:/Tacım, krallığım ve kraliçem./Nasıl bağışlanır suçunu başında taşıyan?/Çamurlu, pis yollarında bu dünyanın/Altın dolu eller adaleti yanıtabilir;/Kanunları satın aldığı çok görülmüştür/Cinayet kanlarına bulanmış kazançların./Ama yukarda, alavere dalavere yok yukarda,/Ne yaptıysan tıpatıp onu bulursun yukarda./Orda tepeden tırnağa, bütün suçlarımızı/Ortaya dökmek zorundayız./Ne yapmalı öyleyse? Ne kalıyor yapılacak?/Suçluyum demek, diyebilmek, evet, büyük şey bu,/Ama günah çıkarmak neye yarar,/Pişman olmaz, yaptığından dönmezse insan?/Ah, iğrenç kaderim, ölümden karanlık kaderim benim!/Çamurlara batmış zavallı ruhum benim,/Çırpındıkça batan, battıkça çirpınan ruhum!/Melekler, kurtarın, kurtarmaya çalışsın beni!/Bükülün, bükülmek bilmeyen dizlerim!/Siz de, ey çelik telleri katı yüreğimin,/Yumuşamayın yeni doğmuş çocuğun sinirleri gibi./Kim bilir, bir şeyler değişir belki (s. 95-96)”.

Shakespeare'in yazarlığı mı şairliği mi ne dersiniz, Claudius'un vicdan azabını yansıtan bu dizeler bizi tam kalbimizden vormuyor mu? Bu tirat gözümüzde bir caniden başka onu zavallı günahkâra da çevirmiyor mu? Şu sözlerden günahı işleyenin hatasını anladığında dünyanın başına nasıl da birden yıkılıverdiğini anlayabiliyoruz. Herkesin içinde bir iyinin olduğunu ancak büyük günahlar işleyenlerin kendilerinin bile kendilerini affedememesi yüzünden yaşamlarının sonsuza dek huzura kapalı olacağını görüyoruz. Anlamak acı, cehalet mutluluk verir. Düşünen insan, belleğindeki yeni öğrenmelerle gözden geçirmek marifetiyle yaşam boyu kendiyi hesaplaşır. Belleğindeki yalnız kin tutmak için tutanlar ise yaptıklarının yanlış olduğunu bile düşünmezler. Clau-

dius bir tiyatro oyunuyla 'anla'mıştı hatasını. Belki sanatsız kalan kötülerin, anlama konusunda şanssı hiç olmayacaktır. İşte bu yüzden Hamlet gibiler çıkacaktır ortaya. Sanatla, bilgiyle, felsefeyle dönüştüreceklerdir insanları; değiştireceklerdir dünyayı.

Dostoyevski'nin Raskolnikov'u canice yaşlı iki kadını baltayla öldürmüş; Sonya ile tanışınca da bu yaptığının yanlış olduğuna ikna olmuş ve suçunu polise itiraf etmişti. Pişman olan Raskolnikov'u böylece affetmiştik, içimizde tümüyle sönmeyen bir sızıyla. Oysa Camus'nün Yabancı'sındaki Mersault bazılarımızın hep sinirini bozdu. Bu ruhsuz adam, hangi felsefi iddialarla donatılarak yaratılmış olsa da yaptıklarından pişmanlık duymadığı için gözümüzde sevimsizliğini korudu. Yanlışını gören insanın vicdan azabı yaşayacağını, bellektekilerin yeniden değerlendirilmesiyle suç işleyenin acı çekeceğine yönelik izlenimler bırakan edebiyat yapıtları toplum sağlığına iyi gelir demek herhâlde yanlış olmaz. Edebiyat bizi arındırır; yanlıştan alıkoyar. Bazılarımıza da güç verir edebiyat. Kendimiz için yapamayacağımız fedakârlıkları ya da gözü karalıkları başkaları için yapmayı düşündürür. Evet, belki bugün bir cinayetin bedelini gidip katili öldürmekte aramıyoruz; ama suç işleyenlerin cezalandırılmasını ve başkalarının bu suça özendirilmemesini sağlayıcı önlemler alınması için mücadeleler veriyoruz. Toplumda işlenen günahlara ortak olan, ses çıkarmayan insanın hâlini Shakespeare, unutulmaz Hamlet tiradıyla nasıl da gösteriyor:

*"Var olmak mı, yok olmak mı, bütün sorun bu! /Düşünce-
mizin katlanması mı güzel, /Zalim kaderin yumruklarına, oklarına,
/Yoksa diretip bela denizlerine karşı /Dur, yeter! demesi mi? /Öl-
mek, uyumak sadece! Düşün ki uyumakla yalnız /Bitebilir bütün
acıları yüreğin, /Çektiği bütün kahırlar insanoğlunun. /Uyumak,
ama düş görebilirsin uykuda, o kötü! /Çünkü o ölüm uykularında,
/Sıyrıldığımız zaman yaşamak kaygısından, /Ne düşler görebilir
insan, düşünmeli bunu. /Bu düşüncedir uzun yaşamayı cehennem
eden. /Kim dayanabilir zamanın kırbacına? /Zorbanın kahrına, gu-
rurunun çiğnenmesine, /Sevgisinin kepaze edilmesine, /Kanunların
bu kadar yavaş /Yüzsüzlüğün bu kadar çabuk yürümesine. /Kötü-
lere kul olmasına iyi insanın /Bir bıçak saplayıp/göğsüne kurtulmak
varken? /Kim ister bütün bunlara katlanmak /Ağır bir hayatın al-
tında inleyip terlemek. /Ölümden sonraki bir şeyden korkmasa, /O*

*kimsenin gidip de dönmediği bilinmez dünya /Ürkütme yüreğini?
/Bilmediğimiz belalara atılmaktansa /Çektiklerine razı etmese in-
sanı? /Bilinç böyle korkak ediyor hepimizi: /Düşüncenin soluk ışığı
bulandırıyor /Yürekten gelenin doğal rengini. /Ve nice büyük, yi-
ğitçe atılışlar /Yollarını değiştirip bu yüzden, /Bir iş, bir eylem olma
gücünü yitiriyorlar (s.70)”*

İnsan yanlış yaparak büyüyor. Çocukluğumuz, gençliğimiz, yetişkinlik çağımız kendimize, başkalarına yaptığımız hatalarla dolu. Kendimizden başkasını düşünmediğimiz anlar, yanlış olduğunu bildiğimiz hâlde ses çıkaramadıklarımız, doğru söylediğini bildiğimiz hâlde yalnız bıraktıklarımız, istemediğimiz şeyleri korkudan yapmalarımız... Günahımız çok. Kimse Claudius, Gertrude olmak istemez. Pekiyi, Hamlet olmak kolay mı? Tek başına ve sabırla ayakta kalmak ve onurluca ölmek... Shakespeare beş yüz yıl önce hepimize bunun nasıl yapılabileceğiniz dersini verdi Hamlet'le. Gerisi okurun çabasına kalmış. Belleği günahlardan arındırmak değil bellekteki günahlarla yüzleşen insanların artması dileğiyle...

Okan ne zaman gözlerini açmaya çalışsa, olağandışı bir aydınlık gözkapaklarının arasından vahşice ona saldırıyordu. Gözleri bu zulme dayanamıyor, görüşü bulanıyor, başı dönüyordu. Işık o kadar parlaktı ki; askeri bir laboratuvarda geliştirilmiş, ekstrem dalga boyunda penetrasyon için silahlaştırılmış olmalıydı. İlk olarak Nevada Çölü'nde denendikten sonra Afgan Savaşı'nda siviller üzerinde...

Tabii ki değildi. Düşük tutarlı ihaleyle alınmış mavi floresan tüplerin yaydığı sıradan bir devlet dairesi ışığıydı. Yeni badanalanmış çıplak beyaz duvarlardan yansıyor, odadaki yegâne mobilya olan portatif masanın krom ayaklarında ışıltıyordu.

Okan'ı önce hastaneye götürmüşlerdi. Kendine gelmesi için siyah bir şeyler yutturup kusturmuşlar, sonra ilaçlı seruma bağlamışlardı. Serum şıp şıp damlaya dursun, tahlil için öbür kolundan dört tüp kan almışlardı. Serum bittiğinde plastik bir kaba işemesini istemişlerdi. Yalpalayarak da olsa yürüyebildiğini gördüklerinde ite kaka buraya getirmişlerdi. Okan yolda kusmayı sürdürmüştü, arabaya, koridorlara... Serumla rağmen tüm duyularını baş aşağı eden kimyasalın etkisinden kurtulamadığı anlaşılıyordu. Kafasının üstünde kum çuvalı varmış gibi hissediyor, ışığa tahammül edemiyordu.

Ne kadar olduğunu bilemediği bir süredir bu odadaydı. Doktor 'içsin' dediği için masaya pet şişe su bırakmışlar, tekrar kusarsa ortalığı batırmasın diye de ayaklarının dibine kırmızı *Vileda* kovası koymuşlardı. Okan ilçe emniyet

müdürlüğü binasında olduğunu ve gözaltında tutulduğunu biliyordu.

Ama Allah kahretsin ki, neden olduğunu hatırlayamıyordu...

Hatırla Bakalım Okan

İşin boktan tarafı, ne kadarlık süreyi hatırlayamadığını da hatırlamıyordu. En son anımsadığı şey, üniversitenin bahar şenliği-ne katılmak için şehir ormanına vardığıydı.

Akşamüstü saat beş civarıydı. Park yeri bulmakta zorluk çekmişti. 2002 model Honda'sını mesire yerindeki tepelik araziye hükmetmekte olan iki *Range Rover*'in arasına eğreti şekilde sığştırmıştı. Şenlik alanı kalabalıktı. Kısa şortlar giymiş kızların boyunlarını renkli takılar, ellerini sigaralar süslüyordu. Sigaralarını sakallı ağızlarına yerleştirmiş erkeklerdeyse çok çeşitli giyim tarzları vardı. Bazısı kanvas şort ve makosen ayakkabı giyerken, bazısı siyah tişört ve siyah kot pantolon tercih etmişti. Dört taraftan şen kakkahâlar yükseliyor, rock müzik şarkılarının Türkçe nakaratları birbirine karışyordu. Alana serpiştirilmiş stantlardan yayılan kokoreç, kızarmış patates ve bira kokuları Okan'ı acıktırılmıştı.

İşte bu an ile hastanede ayıltıldığı an arasında, Okan'ın hatırlayabildiği üç görüntü vardı.

Arkasındaki kalabalığın varlığını duyumsuyordu. Bir sürü insan aynı anda konuşuyor, telsizler cızırdıyordu. Nerede olduğunu anlamak için etrafına bakındı. Ormanın ortasında, bir grup yüksek ağacın arasındaki açıklıkta ayakta duruyordu. Karanlıktı, gece yarısı filan mıydı? Ağaçların arkasında motorları çalışan birden fazla otomobilin farları şeritler hâlinde ışıklar uzatıyordu bulunduğu yere. Toprak kırmızıydı. Mavi hatırladığı kot pantolonu kırmızı, gri sandığı tişörtü kırmızıydı. Parmakları yapış yapıştı. Kollarını kaldırdığında parlak kırmızıya boyanmış ellerinin birleştirildiğini ve bileklerinden kelepçelendiğini gördü.

Karnından hareketlenen hayret ve dehşet hisleri birbirlerini bastırmak istercesine, birbirlerine dolanarak boğazından yükseldiler ve acı bir istifra hâlinde ağızından dışarı püskürdüler. Okan'ın midesinden çıkan safra, dört metre karelik alana yayılmış insan kanının içinde kayboldu.

Başka şey anımsamıyordu bu görüntüyle ilgili. Hayır, belki tek şey: Kolundan sertçe çekiştirerek onu arabalara doğru götüren bir kadın.

Bu kadın şimdi karşısında oturuyordu. Uzun boylu, sivil giyimli ve sevimsizdi.

“Ayşegül Komiser,” diye tanıttı kendisini. “Anlat bakalım.”

Floresanlarla mücadelesi süren Okan, gözlerini iyice kıs-mıştı. “Hatırlamıyorum.”

“Yaralama cezasını cinayete tercih edersin, değil mi?”

“Ne?”

“Hâlâ hayatta olabilir. Bize yardımcı ol, onu yaşıyorken bulalım.”

“Kimi?”

“Selin'i.” Kadın kollarını masaya koyup yüzünü Okan'a yaklaştırdı. “Hatırla bakalım Okan.”

İkinci görüntüyü hatırlamak için Okan'ın çabalaması gerekmiyordu. Çünkü Okan, haftalar öncesinden bunun hayalini kurmaya başlamıştı. Bu anı defalarca gözünde canlandırmış ve bu hayalle defalarca mastürbasyon yapmıştı. Şehirden uzak bir yerde Selin'le gece pikniği yapıyorlar, şarap içip yıldızları izliyorlardı. Tam kızların hoşlanacağı türden bir akşamdı. Kırmızı gül bile almıştı.

Velhasıl aradaki romantik fasıllar Okan'ın hayalinde hızlı geçiliyor, öpüşme kısmına geliniyordu. Okan bir yandan Selin'in dudaklarını emerken diğer yandan askılarını sıyırdığı elbiseyi kızın beline indiriyordu. Selin sutyen takmamıştı. Beyaz ve şekilli göğüslerinin uçları çakıl taşı gibi koyu ve sertti. Okan bir yandan kızın sağ memesini avuçlarken diğer yandan sıkılaşmaya başlayan pantolonunun düğmelerini açıyordu...

Gelgelelim, o akşam Okan'ın hayali gerçekleştiğinde bazı şeyler olması gerektiği gibi olmamıştı. Kafası karışıkta, kendinde değil gibiydi. Şenlik alanının arkalarında, ormanın ortasında, bir grup ağacın arasındaki açıklıktaydılar. Buraya nasıl geldiklerini anımsamıyordu. Yüksek ağaçların dalları yıldızları perdelemişti. Okan'ın elinde gül yerine ambalajı açılmamış prezervatif vardı. Selin cam kadehten şarap yudumlamak yerine plastik bardaktan votka-Red-bull içiyordu. Okan'ın o kadar başı dönüyordu ki, kızı öperken üze-

rine devrilmemek için ağaca tutunması gerekmişti. Beceriksizce elbiseyi indirdiğinde kızın memelerinin hayalindeki kadar güzel olduğunu düşündü. Fakat erekte olamamıştı ve sebebini de anlayamamıştı. Sadece penisi değil, kolları ve bacakları da hamur gibiydi.

Kadın komiser, “Selin sevgilin mi?” diye sordu.

“Evet... hayır... yani...”

“Ne demek şimdi bu?”

“...”

“Oğlum! İnsan gibi cevap versene!”

Okan’ın beyni kadının ani bağırsığıyla kafatasının içinde zıpladı. Ellerini yüzüne kapattı çaresizce.

“İkinci buluşmamızdı,” dedi.

Selin aslında Okan’ın sevgilisi değil, öğrencisiydi. Fizik bölümünde asistan olan Okan, diğer bölümlerle birlikte çevre mühendisliğinin ilk sınıfındaki ‘Temel Fizik’ derslerine de giriyordu. Burslu ve paralı öğrencilerin birlikte öğrenim gördüğü kozmopolit bir sınıftı. Okan’a kendi öğrenciliğini çağırıştıran saçları tıraşlı, tişörtleri markasız, kot pantolonları şekilsiz az sayıdaki çocuğun yanı sıra; zengin çocuğu oldukları sadece aksanlarından değil, tüm varoluşlarından ışık saçan öğrenciler vardı. Selin de bunlardan biriydi. Erken çocukluktan itibaren spor dersleri aldırıldığını gösteren sıkı bir vücuda, yüzük parmağında şakırdattığı BMW anahtarına ve derin yeşil gözlere sahip bir kızdı.

Diğer kızlardan farklı olarak, ders aralarında yanına gelip entropi, parçacık fiziği gibi, felsefi sohbetlere meze olabilecek sorular soruyordu. Okan kızın bilime ilgi duyduğunu sanacak kadar saf değildi. Ancak kendisine duyduğu ilginin hikmetine de vakıf olamıyordu. Selin ile Okan tüm analizlere göre ayrı dünyaların insanlarıydılar. Belki de Selin kendi dünyasından Okan’ın dünyasına oryantalist bir merak duyuyor ve turistik bir macera yaşamak istiyordu?

Bu ihtimal, Okan’ın kirli çamaşırlarla biten hayallere kendisini kaptırmasına yetmişti. Gündüzleri ders saati gelene kadar hiçbir işe odaklanamıyor, dakikalarca saçını tarıyor, o gömleği çıkarıp bu tişörtü giyiyordu. Amfiye girince gözünün ucuyla kızın konumunu belirlemeye uğraşıyor; Selin’in sınıfta olduğundan emin olduktan sonra, varlığından habersizmiş gibi ilgisizce ders anlatıyordu.

Dersi bitirince kâğıtları toplama bahanesiyle kürsüde oyalanıyordu. Selin bazen yanına gelip iki soru bahşediyordu ona, bazen de yüzüne bakmadan çıkıp gidiyordu. Derken bir gün Davud Selin'i tanıdığını, birlikte yemeğe çıkabileceklerini müjdeledi...

“Ormanın içindeki o yeri sen mi buldun?” diye sordu Ayşegül.

“Hatırlamıyorum.”

“Ben yardımcı olayım: Selin’le şenlikte buluştunuz, yediniz içtiniz. Yeterince içirdikten sonra kızı etraftan görünmeyen ağaçlık alana götürdün. Öpüşme filan derken mevzuyu ilerlettin. Fakat iş o noktaya gelince kız fikrini değiştirdi - ayrılmış da olabilir - ve gitmek istedi. Sen izin vermedin, zorladın. Kızı iğfal ederken o da karşı koyunca...”

“Ne?! Hayır! Ben böyle bir şey yapmadım!”

“Hatırlamıyordun?”

Okan’ı ter basmıştı. Selin’e tecavüz etmediğinden veya ona başka türlü bir zarar vermediğinden emindi. Böyle bir şey yapmamıştı. Yapmış olamazdı.

“Ben böyle bir şey yapmadım. Selin kendisi söylesin. Nerede o?”

“Biz de bunu öğrenmek istiyoruz. Belli ki yaralanmış. Hemen bulup hastaneye götürmemiz lazım. Selin’in yerini hatırlaman gerekiyor Okan.”

“O kanlar Selin’in miydi?”

“Değil miydi? Sen söyle. Seni tek başına bulduk. En son birlikte ormanın içine doğru giderken görülmüşsünüz. Selin o saatten beri kayıp.”

Okan belki şoktaydı ama salak değildi. Gördüğü kanın miktarını biliyordu. Bu kadar kanaması olan bir insanın, dakikalar içinde müdahale edilmediği takdirde kurtarılması imkânsızdı. İfadesini almak için polislerin acele etmeyişleri bu yüzdendi. Acele etmelerine gerek yoktu. Selin’in çoktan öldüğünü biliyor ve cesedini arıyorlardı.

“Aah!” diyerek ellerini yüzüne kapattı, ağlamaya başladı.

Ayşegül Okan’ın ağlamasına müsaade etti.

Kalktı, odadan çıktı. Kapının önünde birilerini azarladı. Karton bardak içinde karanlık bir çay aldı, çayın bayatlığıyla ilgili ho-

murdandı. Odaya döndü, oturdu. Cep telefonuyla birilerini arayıp azarlamayı sürdürdü.

Telefonu kapatınca, “Su iç,” dedi Okan’a, üslup değiştirmeden.

Su içti Okan. Öğürdü, ağzına safra geldi, kendisini tuttu.

Ayşegül yüzünü buruşturdu: “Ne aldınız siz böyle? Kusturduk kusturduk, kendine getiremedik?”

“Kratom,” dedi çocuk, avucundaki hapları göstererek. “Tayland’dan geliyor. Tamamen zararsız.”

Üç kişi sık yapraklı ağaçların gölgesinde kamufle olmuşlardı. Ağaçların öbür tarafındaki hoparlörden yükselen elektronik gü-rültü, torbacı çocuğun sesini bastırıyordu. Davud haplardan birini başparmağıyla işaret parmağı arasında tutup baktı. Şeffaf plastik kapsülün içinde uçuk yeşil toz... Rulo yapılmış banknotları çocuğun eline sıkıştırdı.

“Bize on tane ver.”

Okan itiraz edecek oldu.

“Haydi, azıcık kafanız güzelleşsin. Şenlikteyiz. Hem Selin sever böyle otantik şeyler.”

Torbacı çantasını sırtına takarken Okan’a göz kırptı. “Performansı da artırır abi.”

“Al paranı, siktir git,” dedi Davud. “Zevzekliğin lüzumu yok.”

Okan endişeliydi. “Abi, daha önce hiç kullanmadım. İçtik de şimdi...”

Şenlik alanına doğru yürümeye başlayan Davud kestirip attı. “Bir şey olmaz. Gel, yanına içecek bir şeyler alalım, sonra Selin’i buluruz.”

“Şenlikte epey kratom satışı olmuş. Demek siz de aldınız.”

“Uyuşturucu değil,” dedi Okan telaşla, “kahveyle akraba bir bitki. Dünyanın her yerinde çayı içiliyormuş, ilaç olarak kullanılıyormuş...”

“Bakıyorum, torbacı ağzını kapmışsın. Ben de narkotikten öğrendiklerimi anlatayım.” Ayşegül cebinden minik bir defter çıkardı. “Kratom çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye’de yasadışı. 5742 sayılı kararname gereği, 2013’ten beri uyuşturucu madde kategorisinde. Bağımlılık yapıyor. Yan etkileri arasında mide bulantısı, kusma ve baş dönmesi var. Tanıdık geldi mi? Ayrıca sinir sistemini etkilediği için halüsinasyona ve psikoza yol açıyor. Acaba bunun gördürdüğü hayaller yüzünden Selin’e saldırmış olabilir misin Okan?”

“...”

Oyunlar

Okan ne kadar zorlarsa zorlasın, anlattıklarından fazlasını hatırlayamadı. 48 saat aynı soruları sordular, o da aynı cevapları verdi. Cevaplar hoşlarına gitmeyince, onu tutuklu yargılanmak üzere cezaevine sevk ettiler. Aslında ortada ceset yoktu, kanıt hiç yoktu. Ama Selin’in emniyet teşkilatını ayağa kaldıran ailesinin yatıştırılması icap ediyordu. Gelen telefonlardan anlaşıldığı üzere, kızın amcasının İç İşleri Bakanlığı’nda tanıdıkları vardı.

Gözaltında tutulduğu süre dahil, 41 gün kaldı içeride. Okan bu sürede 9 kilo verdi, memleketten gelen ailesi perişan oldu. 42’inci gün çıkabildi. Aslında Selin’i 4’üncü gün bulmuşlardı ama bürokrasi işte...

“Çabuk çıktın oğlum, şükret!” dedi tanıdıklar.

Dördüncü gün Selin’i üç kilometre ötedeki kulübede bulmuşlardı. Bekçiler için yapılmış ama kullanılmamış bu kulübe, uzun süre kimsenin aklına gelmemiş. Veyahut şehir ormanı haritasına göre Okan’ın Selin’le sevişeceği nokta polis bölgesine giriyorken, kulübenin olduğu nokta Jandarma yetkisinde olduğundan, arada

koordinasyonsuzluk olmuş olabilirmiş. Bürokrasi işte...

Yapılan tahlilde Okan'ın idrarında *kratom* bitkisi psikoaktif bileşeni mitraginin maddesine ilaveten, halk arasında 'tecavüz ilacı' olarak bilinen *flunitrazepam* maddesi de çıkmıştı. Bilirkişi raporu, bu iki maddenin kombine etkisi altındaki bir insanın, karanlık ortamda, 58 kiloluk bir kadını üç kilometre ötedeki kulübeye taşıyıp dönemeyeceğini açıklayınca Okan'a yönelik iddialar düştü.

İşin kafa karıştıran tarafı, Allah'ın unuttuğu bu kulübede acil müdahale kiti olmasıydı. Selin'i bulduklarında serumun ucu hâlâ sol kolundaki damar yoluna takılıydı. Kızcağız çenesine kadar battaniyeyle sarmalanmış ve sağ bileğindeki kesik dikilmeye çalışılmıştı. Görünüşe göre, birisi Selin'i yaşatmaya uğraşmış ancak başarılı olamamıştı. Uzaktan polis sirenlerini duyunca da her şeyi olduğu gibi bırakıp kaçmıştı.

Otopsi raporunda Selin'in kanında mitraginin olduğu, ancak *flunitrazepam* bulunmadığı yazıyordu. Demek ki 'tecavüz ilacı' sadece Okan'a içirilmişti.

Kulübenin önceden hazırlanmış olması ve Okan'a uyku ilacı içirilmesi, tüm bu ortadan kaybolma öyküsünün planlı olduğunu düşündürüyordu. Fakat neden böyle bir şey yapılmak istendiği hakkında kimsenin fikri yoktu. Soruşturmanın sonunda Selin'in Okan'a oyun oynadığına kanaat getirildi. Sosyete partilerinde oluyordu böyle uç şeyler... Kızla sevişeceğini zanneden Okan kan içinde uyanınca dehşete kapılacak, Selin ve işbirlikçileri de gülüp eğlenecekler, zavallı asistanın halini videoya çekip sosyal medyada yayacaklardı. Fakat bileğindeki kesik gerekenden derin olunca, Selin aşırı kan kaybetmişti. Arkadaşları da onu kurtaramamışlardı. Şaka, kaka olmuştu.

Bu teori kendisine anlatıldığında, Okan elinde olmaksızın *Mavi Mavi* filmi hatırladı. Hani zengin kızı Hülya Avşar'ın minibüs şoförü İbrahim Tatlıses'i yatağa atıyor gibi yaptıktan sonra tüm kızları odaya doldurup kakhaha attığı o sahne... Hayır, Selin'in arkadaşlarını tanıyamıyordu ve kimin bu oyuna ortak olabileceğini bilmiyordu.

Elbette Ayşegül, Selin'in tüm arkadaşlarını sorguladı; kimse böyle bir plandan haberdar olduğunu itiraf etmedi. Kulübede parmak izi, saç teli bulunamadı. Hiçbir şüpheli aleyhine delil üre-

tilemedi. Selin'in ailesi üzüntüden perişan oldu. Bakanlıktan gelen telefonlar uzun süre emniyette can sıkmayı sürdürdü.

Sürprizler

Okan serbest kaldıktan sonra üniversiteye dönmekte acele etmedi. Dönem bitmiş, yaz tatili başlamıştı. Yaşadığı olayın etkisinden kurtulmak için evinde, ebeveynleriyle birkaç sakin hafta geçirdi. Telefonunu açmadı, e-postalarına bakmadı, sosyal medya hesaplarını kapattı.

Döndüğünde onu üç kötü sürpriz bekliyordu.

Birincisi, gözaltında tutulduğu sırada tüm odası alt üst edilmişti. Kitapları, kâğıtları birbirine girmiş, bilgisayarı sökülmüş, çekmeceleri boşaltılmıştı. Üniversite güvenliği, arama izniyle gelen polislerin odasını incelediklerini söyledi. Maalesef odanın kilidi de kırılmıştı.

İkincisi, fakültede kendisi gibi asistanlık yapan Davud, kanser tedavisi gören annesine bakmak üzere üç ay ücretsiz izin alarak ülkesine dönmüştü. Yola çıkmadan gönderdiği e-postada, vedalaşmak için Okan'a defalarca telefon ettiğini ancak ulaşamadığını yazıyordu. Okan onu özleyecekti.

Üçüncüsü ve en kötüsüyse; üniversitenin önümüzdeki eğitim-öğretim yılında Okan'la çalışmayacağını tebliğ etmesiydi. Evet, Okan Selin'in ölümünde aklanmıştı; ancak bu yeterli değildi. Hocası olduğu birinci sınıf öğrencisiyle etik dışı ilişki kurmuş, bu ilişkiyi kamuya açık alanda cinsel birlikteliğe kadar vardırmış, üstüne üstlük uyuşturucu kullanmış ve öğrencisine de kullandırmıştı. Üniversite bu sicile hoşgörü göstermeyecekti. Fizik Bölümü profesörlerinden Ahmet Hoca, en sevdiği öğrencisi ve asistanı Okan'la gözleri dolarak vedalaştı. Elinden bir şey gelmediği için özür diledi. Ha, bu arada, dekan da bir an önce odasını toplamasını rica ediyordu.

Hafızalar

Ayşegül arama tutanağını incelerken, Okan karton bardaktaki bayat çayı içmekteydi. Bugün beyaz badanalı boş odada değil, Ayşegül Komiser'in dosyalarla dolu loş odasındaydılar.

"Maalesef," dedi Ayşegül, "bizim tutanakta *USB*-hafıza yok."

"Bir daha bakın. Beyaz *Toshiba*. Çekmecemin köşesinde saklıyordum. Sizinkiler çekmecemi yere boşaltmışlar."

“Bizden sonra başkası odanı karıştırmış olmasın? Zira biz çekmeceleri yere boşaltmayız.”

“Bilmiyorum ki... Mümkün aslında. Çünkü sizinkiler kilidi de kırmış!”

“Biz gerekmedikçe kilit de kırmayız. Kapıyı güvenliğe açtırırız, aramamızı yapar, kapattırıp gideriz. Bence birisi polis aramasını fırsat bilmiş, aynı gece kilidi kırmış. Odanda değerli eşya aramış, USB’yi almış. İhmalî olan güvenlik, suçu bize atıyor şimdi. Gelmişken asayişe uğra, hırsızlık için şikâyetçi ol. Bizimkiler güvenliğinin ifadesini alırlar.”

“Kim niye USB-hafıza çalsın? 30 liralık şey. Hem başka kayıp eşyam yok.”

Tek kaşını kaldırdı Ayşegül. “Özellikle o hafızayı mı aldılar acaba? Ne vardı içinde?”

Okan tereddüt etti. “Bazı özel çalışmalarım. Üniversite sistemine kaydetmediğim dosyalar.”

Ayşegül ikinci kaşını da kaldırdı. “Neyle ilgili?”

“Elektromanyetik izotop ayırıştırma.”

“O nedir?”

“Aynı elementin farklı izotoplarını birbirinden ayırmada kullanılan eski bir yöntem. Farklı kütledeki iki izotop manyetik alandan geçerken farklı hareket ediyor. Bir hedefe çarpıtıldıklarında ağır olanlar bir cepte, hafif olanlar başka bir cepte toplanıyor. Basitçe böyle.”

“Ne işe yarıyor?”

Okan isteksizce kıpırdandı. “Uranyum zenginleştirmede kullanılıyor. Uranyum cevherindeki 238 izotoplarıyla 235 izotoplarını birbirinden ayırıyor. 235 izotopu nükleer santral yakıtıdır.”

“Madem eski bir yöntem, senin çalışman nedir?”

“Uranyum zenginleştirmede kullanılan farklı yöntemler var. Elektromanyetik ayırıştırma bunların en eskisi. Çok enerji gerektirdiği için günümüzde terk edildi. Ben enerji tüketimini azaltacak yeni bir tasarım yapıyorum.”

“Böyle bir çalışman olduğunu kimler biliyor?”

Okan düşündü. “Arkadaşlarım bilir. Hepsine bahsettim. Ama detayını bilmezler.”

“Her neyse,” dedi Ayşegül sıkılmış gibi, “yapacağın şey

aynı. Çıkarken asayişe uğra, bizimkiler incelesin.”

Okan'ın da canı sıkılmıştı. Kim, neden onun dosyalarını almak istesindi? Ayların emeği, kaynaklar, hesaplamalar, çizimler... Dosyalarını neden yedeklememişti ki? Ne büyük aptallık! Şimdi baştan yapması gerekecekti her şeyi; sekiz ay geriye gitmişti.

“Hazır gelmişken,” dedi Ayşegül, “sana bir şey göstereyim.” Etajerinin ikinci çekmecesinden ağız kilitli, küçük bir poşet çıkarıp havaya kaldırdı: “Bunu daha önce gördün mü?”

Poşetin içinde bir USB-hafıza vardı: Sandisk marka, siyah. Üzerine küçük, sarı, yapışkanlı bir not kâğıdı iliştilmişti. El yazısıyla ‘HATIRLA’ yazılmıştı kâğıda.

Okan şaşırıldı. Ayşegül'e bakacak oldu, fakat kadının bakışlarından rahatsız olup gözlerini kaçırdı. “Hayır,” dedi. “Nedir bu?”

“Selin'in arabasında bulduk. Torpidoya gizlenmişti. İçinde Selin'in... nasıl desem... bazı görüntüleri var.”

Okan daha çok şaşırıldı. “Nasıl görüntüler?”

“Görüntüler işte. Birisinin Selin'e şantaj yapıp para sızdırdığını düşünüyoruz. Selin'in ailesini rencide etmemek için soruşturmaya konu etmedik. Onlar da şikâyetçi olmayacaklar.” Ayşegül poşeti çekmecesine kaldırdı. “Ama ben unutmam. Her kim, bir genç kıza bu şekilde şantaj yaptıysa, onu bulacağım.”

Kadın komiserin sesindeki soğukluk Okan'ı ürpertti.

“Daha önce görmediğine emin misin Okan?”

“Evet eminim. Hiç haberim yoktu. Üzuldüm.”

“Sanki sana tanıdık geldi bu USB-hafıza?”

“Hayır.”

Hatırla Bakalım Ayşegül

“Çarşamba ve Perşembe not bırakmış, komiserim.”

Ayşegül burnundan soluyordu: “Neden bana haber veremedi?!”

“Dışarıdaymışsınız. Arkadaşlar not almış ama... unutulmuş galiba...”

Günlerden Cumartesiydi. Ayşegül ve yardımcıları, Okan'ın evinden emniyete dönmüşlerdi. Altıncı kattan düşen çocuğun harap bedeni Ayşegül'ün gözünün önünden gitmiyordu.

Önce kaza ihbarı gelmişti. Sonra merhumun iki ay önce üniversiteden atılmış bir akademisyen olduğu, atılmadan önce

hapse girip çıktığı, o günden beri psikolojisinin bozuk olduğu öğrenilmişti. Komşular evinden nadiren çıktığını, dışarıdayken takip edildiğini sandığını, intihar etmiş olabileceğini söylemişlerdi. Lakin evde intihar mektubu yoktu. Üstüne üstlük merhumun kapı kilidi de bozuktu.

Öyküyü tanıdık bulan Ayşegül, adli tıp sedyesinde Okan'ın yattığını görünce şaşırmadı. Çok öfkeliydi. Okan'ı yalnız bırakıp memlekete dönen ailesine, notunu kendisine iletmeyen memurlara, kendisine...

“Gözümüzün önünde öldürdüler,” diye hayıflandı.

Komiser yardımcılarında ses çıkmadı.

“Neyi gözden kaçırdık?”

Kafasını ellerinin arasına aldı, *hatırla bakalım Ayşegül...*

Geçen bahar ormanda yaşanan olayın, sosyetik kızların oyunu olduğuna artık inanmıyordu. Birisi Okan'a yaklaşmak için Selin'i kullanmış, bunun için kıza şantaj yapmıştı. Selin Okan'a ders arası sohbetlerle yaklaşmıştı.

Olay günü Okan'ın içkisine *flunitrazepam* katılmıştı. Bu ilacı gizlemek içinse *kratom* kullanılacaktı. Uyuşturucu madde deneyimi olmayan Okan, hissettiği garipliğin *kratom*'dan kaynaklandığını sanacaktı. Kendinden geçince, Selin bileğini kesecek, ortalığa kan bulaştırıp kulübeye koşacaktı. Acil müdahale kiti onu kulübede bekliyordu. Okan kan içinde uyanacak, Selin bulunamayacak, böylece Okan gözaltına alınacaktı.

Evet, plan buydu. Ama neden? Sahibi gözaltındayken, Okan'ın dosyalarını çalmak için mi?

Selin birkaç gün sonra ortaya çıktığında Okan salıverilecekti. Başına ne geldiğini anlayamayan çocuk, *USB*-hafızasının kayıp olduğunu fark edene kadar günler geçecekti. Eğer odası polis tarafından arandıysa, hırsızlıktan şüphelenmek aklına bile gelmeyecekti. Bu arada plan sahibi, *USB*'yi almış ve kaçmış olacaktı.

“Uranyum zenginleştirmeye ilgilimiş çalışmalarını,” dedi sesli düşünerek, “kim çalmış olabilir?”

Yardımcılardan biri, “Komiserim, ne yaptınız?” dedi hayretle. “Atom bombasından bahsediyorsunuz!”

Ayşegül şaşırıldı: “Ne diyorsun yahu? Nükleer santral dedi bana.”

“İkisinde de zenginleştirilmiş uranyum kullanılıyor,” dedi yardımcısı, genel kültüründen duyduğu gururla. “Orta Doğu ülkeleri ‘Nükleer santral kuracağız’ dediklerinde batı ülkeleri bu yüzden engel oluyorlar komiserim. Adamlar silah üretmesin diye.”

“Şimdi sen Okan’ın nükleer silah teknolojisi geliştirdiğini ve bunu çaldırıldığını mı söylüyorsun?”

Tekrar ellerinin arasına aldı başını Ayşegül. Çalınan çalınmış, kaçan kaçmıştı. Neden iki ay sonra Okan’ı öldürmüşlerdi? Neyi kaçıırıyordu yine?

Hatırla...

Siyah USB’yi gösterdiğinde Okan biliyormuş gibi bakmıştı. Ancak içinde Selin’in görüntüleri olduğunu söylediğinde gerçekten şaşırılmıştı. İçinde ne olduğunu bilmeden USB’yi mi görmüştü? Hayır, bildiği USB-hafıza değildi. Üzerindeki ‘HATIRLA’ yazısıydı. Okan el yazısını tanımıştı. O gün yazının sahibine böyle bir hainliği konduramadığı için Ayşegül’e anlatmamıştı. Demek ki bu kişi arkadaşındaydı. Nihayet arkadaşını ihbar etmeye karar verdiğiinde...

“Okan’ın tüm arkadaşlarının listesini istiyorum,” dedi yerinden fırlayarak. “Selin’i tanıyanları ayırın. Bu kişi Okan’ı Selin’le tanıştırmış olabilir. Başka bir listede olaydan sonra seyahate çıkanları göreceğim. Şehir dışına, özellikle yurt dışına gidenler...”

En mutlu olduğum andan en mutsuz olduğum âna, acı-haz arasında salınımda belleğim, birinden diğerine sürekli savrulma hâlindeyim.

Beyaz bulutlardan giysilerin, tenin bulutlardan beyaz, gözlerin gökyüzünden mavi, ayakların, kolların çıplak, bahar kokulu siyah saçlarında güneşin pırıltıları, kamaşıyor gözlerim, bakamıyorum. Uzanıyor, çeneme dokunuyor tüy gibi hafif parmakların, gözlerim gözlerinde, gözbebeklerin büyüyor, genişliyor kilometrelerce, gökyüzü gözlerin oluyor, ben içinde kayboluyorum. Uyanıyorum. Güzeldi, gerçek olmayacak kadar güzeldi diyorum kendi kendime. Düşümde seninle kalmak, bir daha hiç uyanmamak istiyorum. Parmaklarının dokunduğu yeri kutsuyor, o günden sonra kesmiyorum sakalımı. Düşleyebilmek için seni uykuya, uyuyabilmek için ilaçlara, ilaçlara yakın olabilmek için tıbbı sığınyorum. Uyuşukluk sarıyor bedenimi, yürüyorum kaldırımlarda, kalabalık caddelerde, dar sokaklarda, geniş meydanlarda, parklarda, sinemalarda, tiyatrolarda, kütüphanelerde, müzelerde, sergi salonlarında, sergide gördüğüm tablolarında, kitapçılarda, kafelerde, düşte, gerçekte, günde, gecede hep seni, senin gölgeni, senin suretini arıyorum.

Toz zerrelere benzer anlar uçuşuyor belleğimde, kimi belli belirsiz derinlerde, kimi açık seçik göz önünde. Bir ince sızı yüreğimde, bacaklarım kıvrık, dizlerim karnıma çekili, yatağın diğer yarısında yatıyorum. Sana bakan gözlerim yanıyor, boşalıyor belleğim, sonsuz bir karadeliğe dönüşüyor,

beni içine çekiyor. Kan ter içinde bağıyor, çırpınıyorum. Kalbinin durduğunu, nefes almadığını fark ediyorum. Geri dönmeyeceğini biliyor, ısrarla kalp masajına devam ediyorum. Acıya dayanamıyorum.

Gözlerimi yeniden açtığımda, yatağın diğer yarısında yataken, seni seyrederken buluyorum kendimi. Korkunç döngü başlıyor, kalbinin durduğunu fark ediyor, kan ter içinde kalıyor, ısrarla kalp masajına devam ediyorum. Aynı acı tükenmez bir biçimde yineleniyor, yineleniyor.

Belleğimin çatlaklarından bir yüz sızıyor, yaşlı, tanımadığım bir kadın yüzü. Kaşları, gözleri seni andırıyor. Ağlıyor. Bir isim söylüyor, elimdeki dosyaya bakıyorum, ismini böyle öğreniyorum. Seni kaybetmekten korkuyor kadın, ben ondan daha çok korkuyorum. Elim ayağım birbirine dolaşüyor, panikten çenemdeki sivri sakalım titriyor. Bir adım atsa arkamdaki yatakta seni görecek. O an bir karar veriyor, kadını senden uzaklaştırıyorum. Köşedeki bölmeye götürüyorum. Yatağı diğerlerinden ayıran kapalı perdeye uzanıyor, kadının geçeceği kadar aralıyorum. Cesedin yüzündeki çarşafı bilerek hafifçe kaldırıyorum. Kadın fenalaşıyor, paramparça yüze bakamıyor, dikkatli baksa sen olmadığını fark edecek, yere yığılıyor. Yatağın ayakucundaki dosyayla seninkini değiştiriyor, cesedin ölüm kâğıdını yeniden, senin adına düzenliyorum. Akşamki zincirleme kaza yüzünden acil servis kalabalık doktorlar, hemşireler telaşlı, hasta yakınları sevdikleri için endişeli, kimse fark etmiyor. Yaşlı kadın için birilerini yardıma çağırıyor, onlar kadınla ilgilenirken elimdeki dosyayı senin ayakucuna bırakıyor, seni bir anda evsiz, kimsesiz yapıyorum. Sokak serserilerinin, tinercilerin döverek parçaladığı kimsesiz vücut, şu an kavuştuğu kimliğiyle morga taşınırken kalp atışlarım yavaşlıyor, rahatlıyorum. Artık sonsuza kadar benimsin.

Yüzler, anlar netleşip kayboluyor, hastane yatağında bir seni görüyorum bir kendimi. Görüntüler eriyip bulamaç hâlinde akıyor akşamın alacasında işlek bir caddeye. Karşı kaldırımında sen, bütün düşlerimden de güzel görünürsün birden, ulaşmak için sana atlıyorum yola. Fren sesine karışıyor çığlıklar, kararıyor, silikleşiyor görüntüler. Hasta odasında buluyorum kendimi, roller değişmiş, her zamanki yerimde değil, hasta yatağında yatıyorum.

Kesilen bacağımanın boşluğuna bakıyorum, seni kaybettiğime üzül-
düğüm kadar bacağıma kaybettiğime üzülüyorum. Görüntüler iç
içe geçiyor, eğilip bükülüyor. Beyaz yastığın üzerinde güzel yüzün,
çarşaflardan daha beyaz tenin, yarı açık gökyüzü renginde gözlerin
hasta yatağında yatan sensin. Gündüz düşlerimden biri sanıyorum
önce, uyanmamak için hareket etmeye, nefes almaya korkuyorum.
Diğer silüetlerin gibi kaybolmuyorsun. Protez bacağıma bakıyor,
ödediğim bedel sayesinde başka bir kazanın seni bana getirdiğine
inaniyorum. Soluk tenin, kanı çekilmiş dudakların, siyah saçların,
yeryüzüne inmiş masum bir melek, erişilmez bir tanrıçasın.

Belleğimde utanç anlarım patlıyor, en kuytu köşelere sak-
layıp bilinmez kıldığım günahlarım alev alev yakıyor beni, kaçmak,
saklanmak istiyorum belleğimdeki kara deliğe. Kusursuz vücudunu
görüyorum, sırtını yastıklarla destekleyerek pozisyonunu değiştir-
yorum. Önce gözlerim okşuyor göğüslerini sonra kahrolası ellerim.
Sıcaklığın avuçlarımda, kremlerle ovuyorum narin tenini, itiraf ede-
miyorum, yaralar açılmasın diyor içimdeki kötü ses diğerine. Kal-
bim küt küt atıyor, hızla dolaşüyor damarlarımda kan. Değip değme-
yen dokunuşlar kabartıyor bacaklarımdaki organımı, biraz
mahcup başım dönüyor bu yakınlıktan. Kasık tüylerini, apış aranı,
silerken azgın denizler gibi kabarıp dalgalanıyor erkekliğim, göz-
yaşlarım boşanıyor, içinde bir ceset gibi soğuyor bedenim. Kutsal
varlığını lekeleyen kendime düşman oluyorum. Yüreğimdeki yük,
utanç taşıyamayacağım kadar ağır. Cezalar veriyorum, dağılıyorum
seni kirleten ellerimi. Aç, susuz bırakıyorum bedenimi. Her seferin-
de cezamı arttırıyor, akıl almaz işkenceler yapıyorum kendime, her
seferinde...

Kan ter içinde bağılıyor, çırpınıyorum. Geri dönmen için
yalvarıyorum, ısrarla ısrarla kalp masajına devam ediyorum. Günah-
ların bedeli diyor içimdeki kötü ses diğerine. Öfkeyle sesi susturu-
yorum. Üzerinde çırpınan gölgeme, suçun tanığı olduğunu fısıldı-
yor karşıdaki duvar. Kahroluyorum. Kaçmak, mutlu olduğum anlara
sığınmak istiyorum. Belleğim oyun oynuyor benimle, belli belirsiz
bir coşku doluyor içime. Hastaneden seni eve getiriyorum. Dikenli
tellerle çevrili ıssızlığın ortasında, ağaçların, yabancı otların görün-
mez kıldığı bu ev, tanrıçasına kavuşan mabede dönüşüyor. Bıra-
kıyorum, vazgeçiyorum her şeyden, dünyadan ayırıyorum ikimizi.

Tanrı gibi hissediyorum kendimi, ben istersem yeniden yemek yiyebilir, konuşabilir, yürüyebilir hatta koşabilirsin. Korkuyorum. Evin örümcek ağlarıyla örülü ahşap duvarlarını kemiren ağaç kurtlarıyla, tavanında tıkırdayan farelerle, boş odalarında dolaşan hamam böcekleriyle beni bir başıma bırakıp gitmeden çok korkuyorum. Korkum arttıkça belleğini boşaltan, kaslarını donduran ilaçların dozunu arttırıyorum.

Dili geçersiz kılıyorum. Sen konuşamıyorsun, ben konuşuyorum. Senin yerine ben yapıyorum tüm hareketleri. İlaçlı çubuklarla ağızını, dişlerini silerken görüyorum ellerimi. Çubuk uzuyor, genişliyor beze dönüşüyor, ıslak, nemli bir bez, vücudunu siliyorum. Birinden diğerine mistik bir düzen içinde, ilaçlarını enjekte ediyor, bezini değiştiriyor, temizliyor, mamalarla besliyorum seni. Sonsuz bir döngüde tekrarlanıyor görüntüler.

Siyah matem giysilerime mum, tütsü kokuları sinmiş, yatağın diğer yarısında, senden sonra hâlâ hayatta olmanın utancıyla sana bakıyorum. Başım ağır, vücudum uyuşuk, yemeden, içmeden, uyumadan bekliyorum. Kaslarımı, eklemlerimi, hücrelerimi, yaşayan her zerremi unutuyor, seninle birlikte çürümeye terk ediyorum. Bekliyorum... Bakteriler, mantarlarla kaplanan bedenim dağılmaya, ağız, yüzün, ellerin eksilmeye başlıyor. Bekliyorum... Bedenimden kötü kokular yayılıyor. Belleğimde bir yüz, acil serviste gördüğüm kadının yüzü bir çakımlık parlayıp sönüyor, acıyla, endişeyle kasılmış bir yüz, seni arıyor. Tanıdık bir duygu, seni kaybetme korkusu sarıyor beni, her geçen yıl biraz daha ağaran sakalım titriyor. Sana yeniden dokunabilmek, saçlarını koklayabilmek arzusu yakıyor, kavuruyor, ani bir kararla yataktan fırlıyorum. Unuttuğum ayaklarım eğilip bükülüyor, aldırımıyorum. Bugüne kadar bildiğim ne varsa seni yanımda tutmak için kullanmaya ant içiyor, sensizliğe meydan okuyorum.

Kendi etimi yarar gibi sol tarafında ince bir kesik açıyorum. Acıdan ellerim, gözlerim yanıyor. Parmaklarım ezbere hareket ediyor, karaciğer, mide, bağırsaklar tüm iç organlarını çıkarıyorum. Boşalan vücudunu hazırladığım sıvıyla yıkıyorum. Sıvı tüm suyu çekiyor, kuruyor bedenim. Kemiklerini çelik tellerle örerken görüyorum ellerimi, eller sanki başkasının elleri. Bütün kemiklerini olması gerektiği yerden birbirine tutturuyorum. Zamanın senden

aldıklarını sana geri veriyorum. Karnındaki boşluğu, iç organlarının yerini, talaş, bez, pamuk, kuru, yumuşak şeylerle dolduruyorum. Çeşitli baharatlar, bitkiler, yağlarla karıştırdığım bal mumuyla farklı zaman dilimlerinde, bölüm bölüm, yavaş yavaş karnını, gövdeni, kollarını, bacaklarını, kafatasını kaplıyorum. Ellerimin hafızası çok güçlü, dokunduğum her yerini en ince detayına kadar anımsıyor, onarıyor, yeniden yaratıyor seni. Saçların dökülüyor tutam tutam. Araştırıyor, buluyorum zamana direnen akasya ağacından, çam reçinesinden en sağlam, en doğal tutkalı. Asla vazgeçmiyorum saçının bir tek telinden bile, koptuğu yere, yapıştırıyorum saçlarını özenle. Camdan gözleri yerleştiriyorum göz çukurlarına, gökyüzü renginde. Kefen yerine dantel beyaz gelinlik seriyorum üzerine.

Güneşi sızdırmayan kalın perdelerin karanlığında yarım kalmış, hüznü bir büst gibi yüzün. Yatağın diğer yarısında yatarken, burnunun direğine, göz çukuruna, elmacık kemiğine, büyülenmiş gibi bakarken görüyorum gözlerimi. Parmaklarımda baharat kokulu balmumu kalıntıları, yanımdasın. Dingin, kıpırtısız seyrediyorum seni. Akasya ağacının dallarına, çamın iğne yapraklarına dönüşüyor saçların, uzuyor uzuyor, yataktan taşıyor, duvarları, tavanı kaplıyor, evin odalarına akıyor simsiyah, akıntı çoğalıyor, dönerek çukurlaşıyor, bir andan diğerine, yaklaşıyor, yok oluyor, geri geliyor görüntüler, giderek hızlanıyor girdap, düşten gerçeğe, gerçekten düşe sürükleniyorum. Sonsuzluğun içinde genişliyor, yarılıyor zaman, dışına düşüyorum.

Su Unutur
Engin Türkgeldi
Fotoğraf

Birbirine çok benzer temaları işleyen iki filmden biri olan *Boy A* 2007'de, *DeUsynlige* ise 2008'de çekildi. İkisinde de hikâyenin temelinde küçükken bir çocuğun ölümüne neden olmuş gençler yer alıyor. İkisinde de cinayeti ortaklaşa işliyorlar ve ikisi de cezasını çektikten sonra hayatını rayına oturtmanın yollarını arıyor ve ikisinin de peşini geçmişleri rahat bırakmıyor.

Boy A'in Jack'i geçmişine karşı daha açık. Ne yaptığının farkında. Öğrenilmesinden korkuyor. Çünkü suçu birlikte işlediği arkadaşının vahşice öldürüldüğünü düşünüyor. Aynısı onun da başına gelsin istemiyor. Hafızasından atmakta zorlanıyor o dönemleri. Çıktıktan sonra bir kargo firmasında iş buluyor. Yeni arkadaşlar ediniyor, onlarla birlikte dışarı çıkıp sosyalleşiyor. Güzel bir kız arkadaşı oluyor. Gözetmeninin tam desteği arkasında. Adam Jack'in işleri yoluna koyulmasından dolayı son derece memnun. Fakat kendi söküğünü dikemeyen terzi misali sorunlu oğluluyla arasında uçurumlar var. Bu da bir şekilde Jack'in başının belaya girmesine neden oluyor. Korktuğu başına gelen Jack etrafındakiler tarafından dışlanıyor. Kefaretini ödemesine rağmen etrafındakilerin ona olan bakışı değişmiyor. Bu durum da kendisine karşı zaten yeterince acımasız olan Jack'i uç noktalara sürüklüyor. Ölmekte olan bir çocuğu kurtarması geçmişteki hataları hafifletmiyor ve neticede Jack onlara istediğini veriyor. Ödenmiş kefarete de yetmiyor bir yerde.

DeUsynlige'nin Thomas'ı ise geçmişini görmezden

gelme taraftarı. Cezasını çekiyor ve yoluna devam ediyor. Kilise-
de piyanist olarak çalışmaya başlıyor. Görünürde geçmişıyla bir
derdi yok. Şimdilik her şey güzel. Fakat onu çalarken gören ve
göz yaşlarına hâkim olamayan bir anne sebebiyle geçmişıyla yüz-
leşmeye başlıyor. Çocuğunu kaybeden Agnes'in tek derdi onun
nasıl öldüğünü öğrenmek. Çünkü mahkemede suçu birbirlerine
atıp durdular ortağıyla birlikte. Anne bunu bilmenin hakkı olduğu-
nu düşünüyor. Thomas'ın ise 'Ben öldürmedim,' demekten başka
yaptığı bir şey yok. Geçmişinin öğrenilmesiyle ilgili bir derdi yok.
Zaten öğrenenler de ona sırt çevirmiyorlar. *Boy A*'e oranla mese-
lesini daha dini referanslara oturtmuş bir film *DeUsynlige*. Onun
için affetmek, kefaret, günah çıkarmak önemli yer tutuyor filmde.
Geçmişini öğrenenler ona sırtını dönmüyor. Thomas da zaten gö-
nül ilişkisi kurduğu Anna'nın çocuğunu ölümden kurtardıktan son-
ra Agnes'e bilmek istediklerini anlatıp kefaretni ödeyerek arınıyor.
Başına bir şey gelmiyor, yoluna devam edecek. Bu yönüyle *Boy A*'e
oranla daha inandırıcı ve daha makul bir yerde uğurluyor izleyiciyi.

Boy A ise inanmakta zorluk çekebileceğimiz daha zorlu bir
noktada bitiyor. Bugün küçük bir çocuğu ölümden kurtaran birisi
yıllar önce ölümüne neden olduğu bir çocuk sebebiyle hayatına
devam edemez mi? Yaşamak ona zulüm mü olmalı? Kefaretini öde-
miş, kahraman ilan edilmiş ve çevresi tarafından böylesine sevilir-
ken üstelik. Geçmişteki bir günahı hafızalardan silebilmek mümkün
değil mi? Küçük bir çocuğu ölümden kurtarmışken hem de. *Boy
A* bu soruları biraz acımasız ve karamsar tarafından yanıtlarken

DeUsynlige daha pozitif yaklaşıp bağına basıyor, ne olursan ol gel, diyor. Ben ikinciye hem sinematografik hem de fikirsel olarak daha başarılı buluyorum. Ama aynı mesele bu topraklarda işlense kesin birincisine benzer şekilde sonuçlanırdı. Çünkü ileride ata sporumuz sorulduğunda verilecek cevap kesinlikle linç olacak.

Kurstan çıkar çıkmaz başörtümü çıkarıp cebime tıktırıyorum. Diğerleri başörtülerinden paraşüt yapıp yokuş aşağı koşuyorlar.

Bir elimde tespih, diğer elimde cüz, altımda namaz eteğimle Aysun'la Yeşim'i kuyruk gibi takip ediyorum. Duayı ezberleyememiş olmanın sıkıntısı omuzlarımda.

Herkes Süphaneke'yi sular seller gibi şakır şakır okuyor. Bir tek ben okuyamıyorum. Süphaneke diye başlıyor ya kelimeleri atlıyor ya da yanlış söylüyorum.

Hooooop başa dön Meryem.

“Süphanekeyi okuyamazsan seneye kursa en baştan başlarsın akıllım,” diyor Aysun.

Üzülüyorum ama belli etmiyorum. Onlara yetişmek için gece gündüz okuyorum ama bir türlü ezberleyemiyorum. Okuduklarımdan hiçbiri hafızamda kalmıyor. Anlamadan sürekli okuyorum. Anlamadan okumanın ne anlamı var ki?

“Hızlı yürü, oyalanma,” diyor ikide bir arkasını dönerek Yeşim. Azarlar gibi kaşlarını çatarak söylüyor.

Ben onlardan üç yaş küçüğüm. Adımlarım da ayaklarım gibi küçük hâliyle. Arada koşuyorum arkalarından. Nefesim kesiliyor, dalağım şişiyor, alt dişlerim kaşınmaya başlıyor. Yine de yetişemiyorum. Yetişemeyeceğimi anlayınca biraz yavaşlıyorum. Gözüm elma ağaçlarına takılıyor önce. Sonra ağacın üzerindeki ökse otlarına... Geçen yıl bu zamanlar geliyor aklıma. Aysun'un annesinin ölümü... Cenaze arabasına koyup götürdüler onu. Hani ökse otlarını yiyince iyileşecek-

ti? Hani ökse otları kanser hücrelerinin ölmesine neden olurdu?

Aslında benim de babam yok. Ama ben çok küçükken öldüğü için artık Aysun gibi salya sümük ağlamıyorum. Aysun durup durup ağlıyor. Bahçede, kuran kursunda... Parkta bile ağlıyor. İnsan parkta her şeyi unuttur hâlbuki. Aysun hiç unutmuyor. Gözyaşları çenesinden damlıyor. Arada bir elinin tersiyle siliyor. Yüzü simsiyah oluyor.

Önceleri ben de ağlardım. Gizli gizli ağlardım hem de. Onu bir daha göremeyeceğime üzülp ağlardım. Şimdi sadece bir boşluk hissediyorum. Midemin hemen üzerinde koskoca bir boşluk...

Arif Hoca dua okuyun diyor.

“Ölüleriniz için dua okuyun.”

“Tuvalete sol ayakla girin”

“Kıçınızı sol elle yıkayın.”

“Gece aynaya bakmayın,” diyor sonra. Homur homur hiç durmadan anlatıyor. Cehennem, ateş, günah diyor sürekli. Öyle korkuyorum ki Arif Hocadan! Korkumdan kıpırdamadan, pür dikkat dinliyorum tüm anlattıklarını.

“Günahın Arapçası zembtir,” diyor.

“Zemb kuyruk demektir.”

“Günaha giren birisi aslında kuyruk takmış olur.”

Kuyruğum çıkmış mı diye arkama dönüp bakmaktan yürüyemiyorum.

Aysunların evinin önüne gelince ikisi de duruyor. Aysun bana bakarak bir şeyler söylüyor, gülüşüyorlar. Yine Süphanek'e okuyamama gülüyorlar besbelli.

“Sogonugundaga bigizege yegetigiştigi kuguayruguk (Sonunda bize yetiştii kuyruk)” diyor Yeşim, Aysun'a.

Kendi aralarında sürekli kuşdili konuşuyorlar. Konuşup konuşup gülüşüyorlar. İçimden heceliyorum. Tüm g'leri çıkarıyorum. Yine bir şey anlamıyorum. Tek anladığım:

“Kuyruk”

Aysun, boynuna taktığı ipteki anahtarı çıkarıp kapıyı açıyor.

“Ayakkabılarınızı dışarıda çıkarın Sedef kızmasın,” diyor dudaklarını yalayarak.

Sedef, Aysun'un analığı. Annesi ölünce babası Aysun'a bak-sın diye köyden getirdi. ‘Sarı Gelin’ diyor mahalledekiler ona. Çok

güzel yere kadar sarı saçları var. Aslında iyi birine benziyor. Ama Aysun ondan çok korkuyor. En az benim Arif hocadan korktuğum kadar korkuyor.

Ayakkabılarımın cırt cırtlarını açıp çıkarıyorum. Sonra tekrar kapatıyorum toz tutup cırt cırtları yıpranmasın diye. Kapıdan adımımı attığımda burnuma değişik bir koku çalınıyor. Islak halı, ter, çıplak ayak ve küf karışımı bir koku... Kuran kursunda da böyle değişik bir koku var. Ama orası mübarek bir yer olduğu için kimse orası kötü kokuyor diyemez. Ben de demem.

Bodrum katın merdivenlerine yöneliyoruz. Her yer çok karanlık.

“Hegemegen agaşağağıyaga iginegeligim (Hemen aşağıya inelim)” diyor Yeşim.

“Ağaşağağıdaga Agaysugunugun agannesiginigin tagabugutugu vagar dege (Aşağıda Aysun’un anasının tabutu var de)” diyor beni göstererek Aysun.

“Sen burada bekle. Sakın gelme. Korkarsın!” diyor Yeşim kulağıma eğilerek.

“Aşağıda Aysun’un anasının tabutu var.”

İki adım geri gidiyorum.

“Korkma, korkma.”

Korkma demekle korkulmaz mı hiç? Daha çok korkulur. Önce karanlıktan, sonra tabuttan korkuyorum.

“Burada bekle nöbet tut. Sedef gelince bize haber verirsin. Biz dua okuyup geleceğiz, sen de gelirdin ama daha Süphaneke’yi bile bilmiyorsun,” diyor Aysun.

“Sedef gelince bu sopayla tırabzana vurursun. Tamam mı?”

Başımı sallıyorum.

“Söz mü?”

“Söz.”

Çaresiz kabul ediyorum. Kabul etmesem günlerce benimle dalga geçerler.

Gidip salona oturuyorum. Tam karşımdaki duvarda ağlayan bir çocuğun fotoğrafı asılı. Utanmasam ben de oturup ağlayacağım. Diken üstünde koltuğun ucunda oturuyorum. İçim içimi yiyor. Bir yanım aşağıya inmek istiyor diğer yanım korkuyor. Cüzümü alıyorum elime. Açıp okumaya başlıyorum. Zaman geçmek bilmiyor.

Okurken okurken içerden bir tıktırta geliyor. Arkasından anahtar Őingirtısı... Sũphaneke'yi açıyorum hemen. Baka baka, sesli sesli ũ kez okuyorum. ũ kez okuyunca insana hiçbir zarar gelmezmiŐ.

Koltukta eziliyorum bũzũlũyorum. Kafamı kaldırdığımda Sarı Gelin'le gũz gũze geliyoruz. Şaşkınlıkla, neden buradasın dercesine bakıyor bana. Yere kadar olan saçlarını tepesinde kırmızı kelebek tokayla toplamıŐ.

Kem kũm ediyorum ũnce. Sonra bir çırpıda Aysun'un anasının tabutunu anlatıyorum. Gũlũmsũyor ama bir Şey sũylemiyor. Merdivenlerin başına kadar beraber yũrũyoruz. Tırabzanlardan tutuna tutuna parmaklarımızın ucunda o ũnde ben arkada iniyoruz tũm basamakları. Elimdeki cũzũ sıkı sıkı tutuyorum. AŞağı iner inmez Aysun'un anasının tabutunu arıyor gũzlerim.

Kimsecikler gũrũnmũyor etrafta. Tũm odaları geziyoruz tek tek. En son bahçeye çıkan odanın kapısını açıyor yavaŐŐa.

ũnce Aysun'u gũrũyorum bahçede. Yere oturup bağdaş kurmuş. Elinde kocaman metal bir makas. ũnũndeki kıyafetleri kesiyor. Kũũk kũũk parçalara ayırıyor. Ayırdığı parçaları bir kenara fırlatıyor. Bũyũk bir ciddiyetle yapıyor tũm bunları.

Sonra Yeşim'i gũrũyorum. Aysun'un kestiği kıyafetleri alıp alıp ateşe atıyor. O kıyafetleri attıkça ateş daha da bir yayılıyor.

Sarı Gelin'in kırmızı pũtikare gũmleđi, gri yelediği, fırfırlı geceliği, iekli elbisesi, beyaz kelebek tokası tek tek ateŐle buluŐuyor. Nefesimi tutup izliyorum olanları.

Sarı Gelin, Aysun'un yanına yũrũyor. Elindeki makası alıp ateşe fırlatıyor. Bir eliyle Aysun'u saından kavrıyor. Diğer eliyle yũzũne var gũcũyle bir tokat yapıŐtırıyor.

Aysun'a bakıyorum. Yaşlar gũz pınarlarında birikmiŐ ha aktı ha akacak.

Yeşim hiç kırpıdamadan ũylece duruyor yerinde.

Geldiğim gibi parmaklarımın ucunda sessiz sessiz çıkıyorum merdivenleri. Merdivenin kũŐesindeki sopayı gũrũyorum. Aysun'la Yeşim'e verdiğim sũz aklıma geliyor. Arkama dũnũp kuyruğuma bakıyorum.

“Yirmi yıldır tansiyon hastasıyım, az çekmedim ben de.”

Yan banktaki kadının derdini dinledikten sonra kendisi anlatmaya başlamıştı.

“Boşuna değil. Şimdi düşününce başkası çekmiş onca şeyi, sanki ben yaşamamışım gibi geliyor. İlk çocuğuma iyi bakamadım, on günlükken öldü. Çok gençtim o zaman, memeyi bile nasıl tutturacağımı bilemedim. Annemi çağırdım, gelmedi. Kocam gece vardiyasında çalışıyordu, gün boyu uyuduğu için çit çıkaramazdım evde, hele bir ses olsun, yorgunum demez kalkar döverdi beni. Balkonun portakal rengi bir ev tutmuştuk, çok sevmişim orayı ama uğursuz geldi bize. Ne dayaklar yedim, evin her köşesinde kafamın izleri vardı. İkinciye de orada düşürdüm zaten. Yine bir dayak sonrası, bu sefer sestem değil, yemeğin tuzunu fazla koymuşum diye. Üstüme çullandı adam, ben canımı zor kurtardım ama bebek yaşamadı. Güğümlerle su kaynattık. Üzerime battaniye attılar, çocuk düşün diye akşama kadar bekledim. Ev sahibi kadın, Allah razı olsun ondan, üç gün çorba kaynattı. Çok sevdim onu, annelik etti bana; hastalanınca yatıp dinlenip, biraz çorba biraz temiz hava sonrası iyileşmeyi öğrendim ondan. Benim hatırıma çıkarmadı bizi evden. Bir keresinde bu adamdan evlat yüzü görmeyesin dedi, tuttu kadının bedduası, uzun yıllar olmadı çocuğumuz.”

Kızına döndü, başına konan sineği kovup kızının saçlarını okşadı.

“Sonra bu oldu işte. İyi ki de oldu, can yoldaşı bana.” Bir şey diyecekti, susup belli belirsiz iç çekti. Yandaki kadına eğilip usulca fısıldadı.

“Karnımdayken oksijen almamış bir süre, yaşamaz dediler, şimdi koca genç kız oldu. Çocukta bir durgunluk kaldı yalnız, evde otururken ya da aklına bir şey geldi mi dalar gider ama konuştu mu sanırsın üstün akıllı.”

Kızı bir şeyler desin diye bekledi, ses çıkmayınca anlatmaya devam etti.

Annesinin anlattıkları masal gibi geliyordu Gönül’e, bir yandan onu dinliyor, bir yandan da hayallere dalıyordu. Bir nehirdaki taşlardan sekerek karşıdan karşıya geçmeyi getiriyordu bazen aklına. Donmuş bir yokuştan aşağıya kaymayı. Bir gülün yapraklarını tek tek koklamayı ya da yeni süt emmiş karnı tok bir kuzunun başını okşamayı. Hiçbiri o yaşta kurulacak hayallerden değildi oysa. Şimdi de başını geriye atmış yukarılara bakıyordu, akşamüstü göğünde ipince parıldayan çizgi heyecanlandırmıştı onu. Yüzünde bir gülümseme belirdi.

“Dayağı yetmedi, bir de aldatmalar başladı. Yetti artık dedim, annemin babamın yanına gittim. Sığamadım oraya da. Yabancı gibi hissettirdiler beni. Hep azar, hep laf. Bir gün baktım elinde çiçekle, ıvır zıvırla çıkıp gelmiş. Hiç unutmuyorum bir kese kâğıdı muz getirdi ki o zamanlar ancak zengin olanlar alabilirdi iyi meyveden. Tövbe ettim dedi, ben sensiz yaşayamam, eve dön. Kanıp döndüm. Bir iki ay iyiydi, her şey düzeldi sandım. Yine dayaklar, aldatmalar başladı. Değişir mi böylesi, adamın içine işlemiş pislik. O ara hamile kalmışım, bebek düşün diye çok uğraştım, hiç istemedim başlarda ama yine de tutundu hayata. Karlı bir gecede doğurdum kızımı. Öyle olunca bir yere gidemedim işte.”

Önce biraz bekleyip gözleriyle takip etti, sonra yanından usulca kalkıp öteye yürüyen kızına seslendi.

“Gönül, gel kızım, nereye?”

İstasyonun bekleme salonundan içeriye bakıyordu Gönül. Kimse yoktu. Başını kaldırıp duvarda asılı yazıyı okumaya çalıştı. Durağın adını önce heceleyerek sonra bir çırpıda çıkardı. İki üç kez tekrarladı. Tam arkasını döndüğünde boş rayları gördü, gitti rayların yamacına yanaştı. Annesi yerinden kalkacak gibi oldu, panikle

bağırđı kızına,

“Çizgileri geçme sakın.”

Gönül birkaç adım geriye attı, annesi arkasından seslenince yüzündeki gülümseme kayboldu. Bir süre sonra gidip yeniden banka, annesinin yanına oturdu.

“İlk zamanlar öyle değildi, bir yerde başladı sonra hiç bitmedi çilem. Bir ara çok hastalandım. Günlerce hastanede yattım, çare bulamadılar derdime. Her yanım bu kadar şişmişti. Doktorlardan biri gelip diğeri gidiyor, kimse bir şey söylemiyor. Sen ölürsen ben ne yaparım diye ağladı bir gün yanımda kocam. Ses etmedim, konuşmaya canım yoktu. Aklımı kaçırdım dedi bu sefer. Orada şöyle bir baktım yüzüne, onca eziyeti eden başkası sanki, affettiğimden değil, sevgiden hiç değil, ne bileyim bir gariban göründü gözüme, acıdım, ölüp de bırakıp gitmedim.”

Kızına baktı göz ucuyla, Gönül yine dalıp gitmişti. İcini titretti kızının bu hâli. Kısa bir gülme tuttu sonra bir şeyi hatırlayınca.

“Hastaneden çıktık ya bir sürprizim var, seni bir yere götüreceğim dedi adam. Git Allah git, sürdü arabayı. Meğır bir mezarlık satın almış ikimize, yan yana. Ölüm bile ayıramaz artık bizi demez mi!”

Gülmesi geçince biraz duraksadı, huzursuz kıpırdandı oturduğı yerde.

“Gülünecek bir şey yok aslında, sadece geçince insan acısını unutuyor. Unutmuyor da aklına getirmiyor her zaman. Şimdi her ziyaretimizde ağlıyor. Ara sıra görmeye gidiyoruz, bazen temiz çamaşır bazen de tütün götürüyorum. Belayı iki elle tuttu, mümkün değil ölene kadar çıkamaz hapisten.”

Elini göğsüne bastırdı.

“Görüş bitip oradan ayrıldık ya, oh dedim, dışarısı bahar. Çiçeklerin kokusunu duyunca içim ferahladı.”

Bir yudum su alıp, başını uzattı az ileriye. Boş yolun ötesinden gelecek treni umarak fısıldadı.

“Böyle şeyler işte.”

Az sonra Gönül yerinden fırladı, sesi uzaktan duyulan treni çizgilerin gerisinde bekledi. Ses yaklaştıkça gürültüden biraz korkup geriye çekildi. Ellerini açıp kapatıyor, içi içine sığmıyordu.

“Bu bizimki değil, gel otur,” diye arkasından seslenince an-

nesi, omuzlarını silkti. Birkaç kişi indi, tek tük binenler oldu, bankadaki kadın da iyi yolculuklar dileyip yanlarından ayrıldı. Tren gözden kaybolana kadar Gönül arkasından bakakaldı. Bir ayağı çizgiden ötedeydi. Yüzünde geçip giden trenlere el sallayan çocukların hevesi vardı. Annesi bir kez daha seslenince ayaklarını sürüyerek az önce kadının kalktığı yandaki banka gidip oturdu.

Şimdi ikisi vardı istasyonda, kızı yanındaydı, bir bulutun güzel yağmuru gibi. Geçmiş düşünmeyi sevmiyordu. O zamanlar, çok da uzak değildi ama geçip gitmişti. Geleceği düşlemek daha iyiydi, hayaller kendi zamanını bekliyordu yalnızca. Yarın olmasa da öbür gün muhakkak olacaktı. Buna inandı. Başına üşüşen düşünceleri, ağır gölgeleri, çıkıp gelen hayaletleri kovdu, içine dolan sıkıntıyı atmaya çalışırken kızının baktığı yere baktı; bir ağacın dallarına takılmıştı Gönül'ün gözleri.

“Yusyuvarlak,” dedi Gönül. “Top gibi kafası.”

“Dallar güneşi görmek istiyor, ondan,” dedi kızına.

Gönül hafif alınına düşen tacını çıkartıp düzeltirken, dalın derdini seveyim, diye geçirdi içinden, biri gelip kırmasa bari.

İkisi sessizce treni beklerken, karanlıkta yeni yeni yanıyor-du ışıklar. Kızının yüzü solgun göründü gözüne bir an, trenleri yaklaşırken artık daha çok güneşe çıkartmalıyım onu diye düşündü.

Aden Bahçesi'ndeki Hayat Ağacı

Halit Payza

İncil'de yaratılış yeryüzünün oluşumuyla başlar. Tanrı başlangıçta göğü ve yeri yaratır. Görüleceği gibi önce gök sonra da yer yaratıldığı söylenir. Yaratışta yeryüzünün boş olduğu, yeryüzü şekillerinin olmadığı yazılır ama hemen kendinden sonra gelen ifade bunu yalanlar. 'Tanrının Ruhu suların üzerinde hareket ediyordu,' der. İncil yeryüzünün boş olduğunu söylerken, aslında sularla boş olmadığına da istemeden tanıklık eder. Sonra ışık olur, gece ve gündüz ayrılır. İlk gün olanlar bunlardır. İkinci gün suların ortasında bir kubbe oluşturur. Gök kubbe olarak adlandırılır İncil. Sular gök kubbe ile birbirinden ayrışır. Kubbeye 'Gök' adı verilir. Üçüncü gün sular bir yere toplanır, suların boşalttığı yerlerde kuru toprak görünür. Burada da açık bir çelişki vardır. Başlangıçta sadece su ve gök varsa, ikinci gün suların bir yere toplanması sonucu kuru toprak suların altından çıkar. Demek ki kuru toprak, suların altındadır ve suların çekilmesi, belli bir yerde toplanması ile görünür olur. Sulara 'Deniz' denir ki ondan misliyle büyük olan okyanusun adı bile anılmaz. Aynı gün 'bitkiler', 'tohum veren otlar', 'türüne göre tohum mevesinde bulunan ağaçlar' yetişir. Dördüncü gün yeryüzünü aydınlatacak iki büyük ışık ve yıldızları yaratır. Bu ışıkların belirtileri mevsimleri, günleri, yılları gösterecektir. İki büyük ışıktan biri güneş, ikinci büyük ışık ise çıplak gözle görülebilen ay olabilir. Henüz başka güneş sistemleri, gezegenler ve gözün görmediği diğer galaksilerden söz edilmemektedir. Beşinci gün sularda yaşayan canlılar, gökte de uçan canlılar

yaratılır. Altıncı gün yeryüzünü dolduracak canlı yaratıklar, evcil ve yabanıl hayvanlar, sürüngenler yaratılır. Bununla da yetinmez aynı gün 'Kendi suretimizde, kendimize benzer insan yaratalım,' der. İlk insanın yaratılışı altıncı, yani son güne bırakılmıştır. Tanrı insanları kendi suretinde, erkek ve dişi olarak yaratılır. Onlara çoğalma yetisini verir, yeryüzündeki her şeye hâkim olmaları amacını ortaya koyar. Yedinci güne gelindiğinde, Tanrı yapmakta olduğu işin bittiğini görür. Yedinci günü kutsal bir gün ilan eder, dinlenir.

Tanrı toprağı işleyecek insanı yaratmak için Âdem'i topraktan aratır ve burnuna yaşam soluğunu üfler. Onu doğuda diktiğı ve adına Aden dediğı bir bahçeye koyar.

Aden Bahçesindeki Meyve Ağacı

Aden nasıl bir bahçe ve nerede? Bütün kutsal kitaplarda Aden Bahçesi, cennet olarak yer alır. Kimi yorumcular onun gökyüzünde olduğunu söyler. Gerçekten de Aden gökyüzünde ve cennet olarak bilinen yer mi? Bundan kuşku duyanlar var ve kuşku duyan kutsal kitaplardan biri: İncil.

Aden Bahçesi'nin sınırları İncil'de gösterilir. Aden'den bir ırmak doğuyor, bahçeyi su ırmak sulayarak besliyor. İncil bu ırmağın dört kola ayrıldığını yazıyor. Irmaklara ad veriyor. İlk ırmağın adı Pişon. Pişon'un özelliğı sularında altın barındırması. Irmak altın kaynakları olan Havila sınırını izleyerek akıyor. Yatağında sadece altın yok, oniks de var ve bir de reçine. İki değerli maden ve değeri tartışılır bir ağaç salgısı: Reçine. Bilinen reçinenin jeolojik zamanlarda kehribara dönüştüğü... Tropik ve yarı tropik iklimlerde yüksek boylu ağaçlar sıcaklığın etkisiyle ye da kırılan dallarındaki yaraları sarmak üzere bir salgı üretirler. Sıcakların etkisiyle ya da başka nedenlerle toprağı düşen reçine, doğa olaylarıyla toprak altında kalır. Toprak yatağındaki basınç ve klimatolojik koşullar nedeniyle sertleşmeye başlar ve taşlaşır, reçine bu süreç sonucu kehribara dönüşür. Altının değerli bir maden olduğu biliniyor, Oniks yarı değerli madenler sınıfından, o kader değerli olmasa da kehribar da maden sınıfında yer alıyor. İkinci ırmağın adı Gihon. Gihon, Kûş sınırları boyunca akıyor. Gihon, Afganistan'da Güney Pamir'den doğuyor, Pamir ve Piyanc adını alıyor. Kuzeyde Cahs kolunu da içine aldıktan sonra adı değişiyor: Ceyhun. Gihon Tacikistan ve Kuzeydoğı Afganistan

sınırı oluşturuyor ve geniş bir delta çizerek Aral gölüne dökülüyor. *Divân-ı Lügati't-Türk*'de Ceyhun'un adı geçiyor. Ceyhun aynı anda cenk edilen yer anlamına geliyor ve tarih boyunca kıyılarında kanlı savaşlar yaşanıyor. Tabari anılarında bu kanlı savaşları yazıyor. Aden'in ilk sınırını biliyoruz: Ceyhun. Üçüncü ve dördüncü ırmağın adları da tanidik: Dicle ve Fırat. Bu alan adları Aden Bahçesi'nin gökte değil yerde olduğu, Ceyhun, Fırat ve Dicle nehirlerini içine aldığından anlıyoruz. Topografyası ve coğrafyası bellidir.

Tanrı Âdem'i bu bahçeye koyuyor. Bahçede 'iyi meyve veren türlü türlü' ağaçlar var. Bahçenin tam ortasında ise *Yaşam Ağacı* ya da *Hayat Ağacı* (Tekvin 2:8-14) bulunuyor. İncil bu ağacı 'iyiyle kötüyü bilme ağacı' olarak adlandırıyor. Bu ağacın da iyi meyve verdiğini düşünmemek için hiçbir gerekçe yok. Tanrı Âdem'e bir görev veriyor ve bir yasa koyuyor. Görev, Aden Bahçesi'ndeki ağaçlara bakması, toprağı işlemesi... Açık yazalım, tarım yapmasını istiyor. Yasağa gelince; her meyveden yiyebilecektir Âdem, yalnızca 'iyiyle kötüyü bilme ağacı' meyvesini yemeyecektir. Kuran'da da; "Ve dedik ki: 'Âdem! Eşinle birlikte cennete yerleşin, oradaki nimetlerden istediğiniz şekilde bol bol yiyin, sadece şu ağaca yaklaşmayın. Böyle yaparsanız zalimlerden olursunuz.'" (Bakara, 2/35). Kur'an anlamı cennetten kovulma ya da ölümlü olmanın gerekçesi olarak 'zalim' olmakla karşılıyor. İncil 'cennetten kovulursun' demiyor, 'ölürsün' diyor. Gerçekten de cennetten kovulunca ölümsüzlüğünü yitirecektir Âdem, ölümlü olacaktır. Tanrı, Âdem'in yalnız kalmasını istemiyor, yalnızlığını paylaşacak ve ona yardımcı olacak birini daha yaratmayı düşünüyor. Bütün yaratılmışları Âdem'e getiriyor, Âdem onlara birer ad veriyor ama kendine uygun bir canlı bulamıyor. Bu iş yaratıcıya kalıyor ve yaratıcı Âdem'e derin bir uyku verip kaburga kemiğinden birini alıyor, etle kapatıyor ve bir kadın yaratıyor. İncil, Âdem'in kaburgasından yaratılan canlıya da bir isim veriyor. Kemiklerinden alınmış bir kemik, etinden alınmış bir et olduğu için ona 'kadın' adını veriyor.

Burada İncil'in kadına yaklaşımını görmek olası... Bütün canlılar başka bir canlıyla ortaklık kurulmadan özgün olarak yaratılıyorlar. İş kadına gelince onun özgün ve başka bir canlıyla ortak niteliği olmadan yaratılması mümkün olmuyor. Var olabilmesi için başka bir canlının varlığına ve ondan alınan bir parçaya gereksinim

duyuluyor. Kadın, Âdem'in kemiğinden ve etinden, yani erkeğin varoluşuyla varoluşa kavuşuyor.

İzleyen bölümde İncil ilk yaratılan insan'ın 'Âdem' olduğu gerçeğini unutmuşa benziyor. Âdem'in 'anne ve babasını' bırakarak karısına bağlanacağını söylüyor. Âdem ilk insansa ve Havva onun kemiğinden yaratılan ilk kadınsa, Âdem'in anne ve babası nereden çıkıyor, kimdirler, kendilerinden önce kendileri gibi olan olmadığına göre ve Âdem'in topraktan biçimlendirilip, burnundan hava üflediğini düşürsek, anne ve babanın varoluşu açıklanabilir mi? İncil de açıklamıyor.

Geçelim.

Âdem de çıplak, Havva da. Ancak çıplak olduklarını görmüyorlar ve çıplak olmayı garipsemiyorlar ve utanç nedir henüz bilmiyorlar. Tam da burada devreye 'Tanrının yarattığı yabani hayvanlardan en kurnaz' olanı, yılan devreye giriyor. Yılan kadına Tanrının Aden Bahçesindeki ağaçların meyvelerinden yememelerini söyleyip söylemediğini soruyor. Kadın yılanı Tanrının bütün ağaçların meyvelerini yemelerini serbest bıraktığını yalnızca bahçenin tam ortasındaki Hayat Ağacı'nın meyvesini yememelerini yasakladığı fısıldıyor. Ölürsünüz sözünü kadın da kullanıyor. Yılan ölmeyeceklerini, Hayat Ağacı meyvelerini yerlerse gözlerinin açılacağını ve iyile kötüyü bileceklerini, Tanrı gibi olacaklarını söylüyor.

Tanrı Gibi Olmak

'Tanrı gibi olmak' neyi simgeliyor?

Ezoterizm simgelerle ifade ediliyor. Düz okumalarla başka anlamlar içeriyor ve asıl anlamını simgelerin ardında gizliyor. Kaynaklar Ezoterizm'i, "bir konudaki derin bilgilerin ve sırların ehil olmayanlardan gizlenerek, bir üstad tarafından sadece ehil olanlara inisiyasyon yoluyla öğretilmesi" olarak tanımlıyor (*Vikipedi*). İnisiyasyon da tanıma muhtaç; "Ezoterik İnisiyasyon (Erginlenme, Tekris); dışarıdaki, yabancı, harici, bigâne kişinin, içeri" alınması, mahrem kılınması, ezoterik topluluğun üyesi durumuna getirilmesi, ezoterik bilginin ışığına kavuşması" olarak açıklanıyor (*hermetics.org*)

Bu yöntemi kullanalım, 'Tanrı gibi olmak', 'yılan', 'Hayat Ağacı', 'Hayat Ağacı Meyvesi'nin birer ezoterik simge olduğunu kabul

ederek başlayalım. Tanrı gibi olmak, kutsal kitapların 'şirk' olarak nitelendirdiği en büyük günah... Tanrı gibi olan, Tanrı'nın yaptığını yapabilme gücü olandır. Yaratılış'a göre evren Tanrı tarafından yaratılmıştır. Tanrı gibi olan da yaratmayı başarabilen olacağına göre, canlı, cansız yaratıcılığını yapacaktır. İnsan'ın var olmak ve varlığını sürdürmek için yaptığı her şey onun yaratıcılığını gösterir. Tarım yapması, alet üretmesi ve bugünkü kültürel düzeye varması için ortaya çıkardığı canlı, cansız her şey onun yaratıcılığının kanıtıdır. Bunu 'Yaratılış' içinde değerlendirmemiz gerekeceğine göre, o hâlde bu yaratma eylemini; kendinden, kendi gibi olanı dünyaya getirme, yani çiftleşerek üremek ve dünyaya çocuk getirmek olarak düşünebiliriz. Yılan, 'Tanrı gibi olacaksınız' derken erkek ve kadın cinselliğini ve onun da meyvesi olan 'çocuk'u işaret ettiği açıktır. Yılan 'Eğer size yasaklananı yaparsanız, çocuğunuz olur' diyor kadın'a.

İncil'e ve Kuran'a Göre Şeytan

Yılan'a gelince... Şeytan olduğunu biliyoruz. Başka kanıt göstermeye gerek yok. Kuran'a göre 'cin', İncil'e göre 'melek.' Kuran'da Hicr Suresi'nde (28-35) şöyle anlatılır: "Hani Rabbin meleklerle demişti: 'Ben, kuru bir çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan bir beşer yaratacağım. Ona bir biçim verdiğimde ve ona Ruhum'dan üfürdüğümde hemen ona secde ederek kapanın.' Böylece meleklerin tümü, topluca secde etti. Ancak İblis, secde edenlerle birlikte olmaktan kaçınıp, dayattı. 'Ey İblis! Secde edenlerle beraber olmayışının sebebi nedir?' dedi. Dedi ki: 'Ey İblis, sana ne oluyor, secde edenlerle birlikte olmadın?' Dedi ki: 'Öyleyse ondan çık, çünkü sen kovulmuş bulunmaktasın. Ve şüphesiz, din gününe kadar lanet senin üzerindedir.'"

Şeytan'ın Âdem'in önünde secde etmeyişi, kendisinin ateşten, Âdem'in topraktan yaratılmasıdır. Şeytan ateş'i topraktan üstün tutar ve kendini bu gerekçeyle üstün görür. Cennetten kovulunca da, kendisinin cennetten uzaklaştırılmasına neden olan insanların aslında inançta ve imanda samimi, içten, dürüst olmadıklarını, sapabileceklerini kanıtlamak ister. İlk baştan çıkardığı ve saptırdıkları da kadın ve erkek, Âdem ve Havva'dır.

Hayat Ağacının Meyvesi

Havva'ya, kadın'a dönelim. Havva bu teklifi bilgilenmek, Tanrı gibi olmak istediği için ilginç buluyor. Hayat Ağacı, Bilgelik Ağacı ya da aynı anlama gelmek üzere İyiyle Kötüyü Bilme Ağacı'nın meyvelerinden koparıp yiyor. Bu meyve 'Elma' olarak yaygın bir biçimde söylenir. Elma ya da başka bir meyve, ezoterik olarak bir simge olduğu açıktır. Buna ileride değineceğim. Kadın ya da Havva, meyveyi yediğinde 'doğurgan' olduğunu anlıyor ama tek başına olacak iş değil, erkeğin ya da Âdem'in de anlamasını sağlamamak zorunda. Âdem'e de yediyor. İncil cinselliği bilme ve çiftleşerek çoğalma bilgisini 'gözleri açılmak' olarak veriyor. Sonrası biliniyor. Tanrı bir gün Aden Bahçesi'nde Âdem'i çağırıyor, Âdem ona çıplak görünmemek için saklanıyor. Tanrı Âdem'e çıplak olduğunu yenmesi yasak meyveyi yedikten sonra mı anladığını soruyor. Âdem suçu kadına atıyor, 'kadın yedirdi yedim' yanıtını veriyor. Tanrı bu kez kadın'a soruyor. Kadın yılanının aldattığını söylüyor. Tanrı önce yılanı cezalandırıyor. Hayvanların en lanetlisi olarak nitelendiriyor, karnının üzerinde sürüneceği, yaşam boyunca toprak yemesi cezasını veriyor. Bu yüzden de kadın soyuyla, yılan soyunu birbirine düşman ilan ediyor. Kadın'a verdiği ceza ise; acı çekerek doğum yapması, erkeğe karşı cinsel istek duyması ve kadının erkek tarafından yönetilmesi. Sıra Âdem'e, erkeğe gelince de, kadın sözü dinlediği için yaşam boyu emek harcamadan yiyecek bulamayacağı, ölümlü olduğu, topraktan yaratıldığı için yine toprak'a döneceği, Aden Bahçesi'nden kovulacağı cezalarını veriyor. Tekrar bahçeye girmelerini engellemek için bahçenin doğusuna Keruvlar -kanatlı doğaüstü varlıklar, bekçiler- ve her yana dönen alevli bir kılıç yerleştiriyor. Vahiy 4:6-9'da Keruvlar şöyle anlatılıyor: "Tahtın önünde billur gibi, sanki camdan bir deniz vardı. Tahtın ortasında ve çevresinde, önü ve arkası gözlerle kaplı dört yaratık duruyordu. Birinci yaratık, aslana; ikincisi, danaya benziyordu. Üçüncü yaratığın yüzü, insan yüzü gibiydi. Dördüncü yaratık, uçan bir kartalı andırıyordu. Dört yaratığın her birinin altışar kanadı vardı. Yaratıkların her yanı, kanatlarının alt tarafı bile gözlerle kaplıydı." (*Kutsal Kitap Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur ve İncil)*, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul 2002, s. 1616)

Cennet bahçesinde ilk Günah ve Sürgün, Michelangelo

Âdem karısı ile yatar, Havva hamile kalır Kayın'ı -Kabil- doğurur, ardından Habil. Kabil tanrıya sundukları armağan yüzünden kıskandığı kardeşi Habil'i öldürür. Bunun üzerine lanetlenir, Nod topraklarına yerleşir ve burada çocukları olur ve kendi soyundan gelenler için bir kent inşa eder. Karısı Hanok'u doğurur. Hanok'tan İrat, İrat'tan Mehuyael, Mehuyael'den Metuşael, Metuşael'den Lemek doğar. Havva yeniden hamile kalır, Şit adında bir oğlu daha olur. Ondan da Enoş doğar, insan soyu Âdem ve Havva soyundan gelenlerle bugüne değin gelir. (İncil'e ilişkin bilgiler için bkz. Yeni Çeviri 2009, <http://incil.info/kitap/gen/5>).

Hıristiyanlık inancı 'ilk günah' üzerinden yürür. İlk günah Havva'nın cinselliği tatması ve çocuk doğurmasıdır. Kadın o günden bu yana hep bu gerekçeyle suçlanabilir. İngiliz kökenli ilk Hıristiyan ilahiyatçılardan biri olan Tertullian, kilisede kadınlara bu inancı anımsatır; "Hepiniz, Havva'nın ilk günahın rezaletini ve insan soyunun düşüşünün nedeni olma utancını paylaşıyorsunuz. Her birinizin bir Havva olduğuna inanmıyor musunuz? Tanrı'nın sizin cinsinize verdiği ceza günümüzde bile yaşamakta; bu nedenle suçun da yaşaması gerek. Şeytan'a kapıyı açan, yasak ağacın meyvesini ilk koparan, ilahi yasayı ilk terk eden, Şeytan'ın saldırmak için yeterince güce sahip olmadığı Âdem'i ikna eden sizsiniz. Tanrı'nın görüntüsü olan erkeği ne kadar da kolay mahvettiniz! Ölüm demek olan sizin terk ettiğiniz yüzünden, Tanrı'nın Oğlu bile ölmek zorunda kaldı." (Tertullian, *Kadınlara Kisvesi*, Kitap 1, Bölüm 1'den).

Hayat Ağacı ve Meyvesi

Ezoterik olarak Hayat Ağacı ve meyvesi de birer simge. Bu simgeye ilişkin düşüncelerimizden önce başka bir kavram üzerinde duralım; Kutsal Kâse.

Dan Brown *Da Vinci Şifresi*'de, Leonardo da Vinci'nin, S. Maria delle Grazie Manastırı için yaptığı *Son Akşam Yemeği* freskinde, İsa'nın yanında oturan kişinin Havari Yuhanna değil, Magdalalı Meryem'dir. Romanını, Maria Magdalena İsa'nın eşi olduğu savı üzerine kurar. Hıristiyanlık tarihinin en önemli simgelerinden biri olan Kutsal Kâse de, Magdalalı Meryem'i simgelemektedir. Kutsal Kâse hem Maria Magdalena hem de onun üreme organıdır. Dan Brown İsa'nın, Galile Denizi batısında, Tiberias ile Kefernaum yolunun üstünde küçük bir balıkçı kasabası olan Magdala'da, Magdalalı Meryem ile evlenip Sara adında bir çocukları olduğunu ima etmektedir. İsa soyu Maria Magdalena üzerinden bugün de devam etmektedir.

Şimdi buradan Hayat Ağacı ve Meyvesi simgelerine dönebiliriz.

Hayat Ağacı kadın'ı simgelemektedir, kadın cinselliğini de anlayabiliriz. Meyvesi de, Kutsal Kâse ile eş anlamlı olmalıdır. Kadın doğurganlığını sağlayan üreme organı, bu ağacın meyvesidir. Ondan doğanları da bu meyvenin tohumları olarak adlandırmakta da sakınca yoktur.(*)

(*) Bu metin kadın'a kutsal kitaplar ekseninde bakmayı denemektedir. Evrim teorisi konu dışında tutulmuştur.

Söğüdün gölgesinde oturuyorduk. Hava esintide. Üç kişiydik o zaman. Her yere beraber. Anladın işte, söyletme ötesini. Güneş tepedeydi. Yolun öte yanında gerdanları güneşe meyyal ayçiçekleri. Yol dedim, ne sandın kim bilir? O zamanlar yol dedin mi buralarda, patikadan bozma, hani belki biraz ötesi. Ama bir yere varıyor, öyle biliyorduk yani. İnanıyorduk.

“Hadi be!” dedi Hasan. Titriyordu. “Yandık öğlenin güneşinde. Nerede kaldı bu köpoğlu?”

“Gelecek,” dedim. “Az sabır!”

Cemal kışını toprakta kerkindirip bütün vücuduyla döndü bana. Tek gözünün yerinde kara kızıl boşluk. Daha beyken çiçek almış. Anca solundan görürdü dünyayı, sağında oturuyordum. Yüzümde söğüdün gölgesi. Koca kemerli burnunu yola uzattı,

“Daha uzakta,” dedi.

“Ne uzatıyon lan burnunu öyle,” dedi Hasan. “Bu hepten it köpek sanıyor kendini.”

“Ne sandın ya! İtten köpekten yeğdir benim burnum. Daha iyisini koklar.”

“He he. Öyledir,” dedi Hasan. Sağ elinde bir dal parçası. Sol kolunun boşluğuna sürüyor, eksikliğini oydukça oyuyordu. Ta çocukluğumuzdan beri ne zaman canı sıkılsa dermanını olmayan kolunda arar, omzundan baş vermiş utanç kemiğini dürttüğçe dürterdi.

“Bilmiyon işte. Adamın bir yeri iş görmez olanda di-

ğer yerleri kuvvetlenir.”

“De git işine Cemal! Nerden belliymiş o?”

“Okuduk oğlum.”

“Nerede okudun?”

“Okulda okudum.”

“Biz aynı okuldayız. Ne ara okudun?”

“Bırakın itişmeyi,” dedim. Enselenirsek görürsünüz iti köpeği. “Geçende babam konuşurken duydum, bir aldıklarını hepten kaybediyormuş bu ara Kara kafalar. İzini yolunu bulana aşk olsun. Bir otlukla beynine verip domdomu toprağa gömüyorlarmış.”

Titremesi arttı Hasan’ın. Elindeki dalı bu sefer hırsla göm-
dü kuru toprağa. Cemal, işleyen sol gözünü kapadı eliyle,

“Ha bu ölü boşluk bile sıcaklıyor,” dedi. “Gideceğimiz yer de böyle sıcak olacak mı?”

“Bilmem,” dedim. “Oranın da bir güneşi vardır elbet.”

“Ona da bir çözüm bulmuştur bizimkiler,” dedi Hasan. “Hem ne edecen sen sıcakı? Bu yaşa geldin alışamadın mı?”

“Yeter!” dedim. Huylanmayın artık birbirinize.”

Hasan’ın korkusu, titremesi büyüyor, saklamaya çalıştıkça daha da görünür olup bize de bulaşıyordu.

“Burada çok açıktayız,” dedi en sonunda dayanamayıp. “Bir gören olacak, enseleneceğiz.”

“Bir şey olmaz, görürlerse havalanmaya geldik deriz,” dedi Cemal.

“Çantaları ne edicen? Onları da havalandırmaya mı gertirdik diyecen? İçine bakıp görmeyecekler mi dergileri kitapları? Görür görmez jurnallemeyecekler mi bizi? Sonra yiyip domdomu gömülecez ha şuraya. “

Etrafımıza baktık korkuyla. Koca bozkır biz baktıkça büyüyor, dört yanımızı saran engin sarılık uzaklaştıkça genişliyor, sonsuz bir açıklığa, apaçıklığa ulaşıyordu.

“Nenem de anlattıydı,” dedi Cemal birdenbire. “Rahmetlik dedemin kulağı duymaz olduydu ya...”

İkimiz de inanmaz gözlerle bakıyorduk.

“Ne bakıyorsunuz oğlum. Hepten sağırlamadı mı adam ölmeden iki yıl önce, daha bebeydik hani. İşte o zaman, sağırladığında, bir şahinleşmiş ki dedemin gözleri sormayın. İki köy ötede uçan

sığircığın rengini söylüyordu diye anlattı nenem.”

Kemikli burnunu uzayıp giden patikaya çevirdi.

“O yüzden daha beklemeyin,” dedi. “Gelmez. Uzakta. Alamıyorum kokusunu.”

“E ne yapacağız?” diye sordu Hasan. Tek kolunu sallayıp duruyor, solun boşluğundan, yokluğundan aldığı, almasını istediği gücü, kuvveti ölçüyordu sanki. “Böyle bekleyecek miyiz dünyanın orta yerinde? Aramaya çıkmışlardır çoktan, kaç saat oldu varmadık eve.”

“Beklenmez,” dedim ben. “Yürüyelim o vakit?”

“Heh tam buldun! Öldük oğlum buraya varana. Bunca yüklerle nereye yürüyecez daha?”

Söğüdün gölgesinde oturuyorduk... Söğüdün gölgesinde çantalar, çıkınlar... Dergilerin, bulup buluşturduğumuz kitapların dışında üç beş öteberi almıştık yanımıza. Hafifçeydi köyden çıkarken. Yürüdükçe ağırlaşmış, öğlenin bungun sıcağını yüklenip iyice çekilmez olmuştu. Kendimizi zor atmıştık söğüdün gölgesine.

“Dergileri, kitapları bırakalım,” dedim birden. “Çok ağırlık yapıyorlar. Gömeriz şuraya...”

Kınayan gözlerle bakıyorlardı bana. Hasan konuştu öfkeyle,

“Sen meseleyi anlamamışın galiba arkadaş,” dedi.

“Bana arkadaş deme oğlum.”

“Sen meseleyi anlamamışsın,” diye yineledi. “Onlar namusumuz bizim.”

“Şehirde bin türlüünü bulamayacak mıyız ki?” diye sordum.

“Ya şehre varana kadar? Kaç gün yolda olamaz, ne kadar sürecek biliyor muyuz?”

“Ne olacak?” dedim. “Uzarsa uzasın. Ne olacakmış uzayınca?”

“Unuturuz,” dedi. “Yol uzarsa... Unutmaya gelmez. Bunlar yanımızda olacak ki vazgeçtiğimiz anda bakıp bakıp hatırlayacağız.”

“Niye unutalım Hasan?”

“Unutursun. Belli olmaz. Hem sen önünde olanı görmüyon. Bizim asker ağa yok mu? Bize bunları o vermedi mi? Hatırlıyon mu

o gece konuştuklarımızı? Ne oldu sonra? Askerliği bitip de şehre dönünce jurnalci olmadı mı? O yolda bu bize verdikleri yanında olsa şimdi, jurnalci olur muydu?”

“Yürünmez,” diye kesti Cemal. Tartışma bitsin istiyordu. “Dergiler kitaplar bırakılmaz. Hem de yürünmez. Nereye gidecez? Yol mu biliyoz hem? Var mı söğütten ötesi? Burayı bile zor bulduk.”

“Dolmuş buradan geçmeyecek mi?” diye sordum. “Buradan böyle gitmeyecek mi? Başka yol mu var? Bizde onun yolundan yürüyelim işte. Elbet bir yerde gelip geçerken göreceğiz, hem uzaklaşmış oluruz.”

“Gece olunca ne edecen?” diye sordu Hasan. “Ya gece olana kadar gelmezse. O zaman ne edecen? Neyle bulacan yolunu gece olana kadar gelmezse? Kara kafalardan kaçalım derken ite çakala kapılırız.”

“Bir şeycik olmaz,” dedim. “Cemal koklaşa koklaşa anlaşır onlarla da.”

Sabahtan beri ilk defa, Cemal de katıldı, irkile sarsıla güldük öyle bir zaman. Birimizin titrek gülüşü yanınkiyle ikileşip çoğalıyor, zamanla üçüncüye bulaşıyordu. Çocuk seslerimiz dallanıp budaklanıyor, uzun uzun yankılanıyordu uçsuz bucaksız bozkırda. Korkuyor, korktukça daha çok gülüyorduk. İtişe kakışa, delişmen devinişlerle, üzerinde oturduğumuz toprağı bedenimizce oyuklaştırarak. Ne kadar zaman geçti böyle, birkaç dakika mı saat mi yoksa karnımızdaki ağırlar çoğaldı. Korku gittikçe sıkıştırıyordu bizi de birbirimize itiraf edememenin gerginliğiyle gülmelerimize yüklüyorduk sıkışıklığımızı. Derken birdenbire sustuk üçümüz de. Bozkır gittikçe büyüdü, büyüdü. Gün yavaşça düşüyordu. Yüzümüzde söğüdün son gölgeleri. Çılgık çılgıla bağırırsak daha az dikkat çekecek bir sessizlikle içimize dönük o gölgelerde oturmaya devam ettik.

Neden sonra,

“Ee, ne yapıyoruz şimdi?” diye sordu Hasan. “Geliyor mu şu köpoğlunun dolmuşu, ne durumda kokusu?”

“Gelmiyor.”

“Hava kararacak,” dedim. “Kara kafalar dolaşmaya başlar birazdan, gelmesi lazım yoksa enseleniriz burada.”

“Ne yapacağız o zaman?” diye sordu Hasan. Aramızda en

çok o korkuyor, fakat yine en çok o istiyordu köyden ayrılmayı, çocuk aklımıza gitmeyi ilk sokan, gece evden kaçıp kaçıp bir yerlerden bulup buluşturduğu gazete kupürleriyle yanımıza koşan, Asker Ağa'yla ilk konuşan oydu. Artık hangisi diğerini buldu bilinmez fakat yine bir gece elinde kocaman bir çantayla, çıplak ayakları donarak kapılarımızı çalmış, Cemal'le beni evlerimizden toplayıp köy camiin arka duvarına çöktürmüştü. İşleyen elinde bir fener, gece boyu dizlerinin üzerine koyup koyup kaldırttığı -var olan tek elinde fener olduğu içi bu işi de ben yapıyordum- dergileri okumuştum bize. Okuma bilmezdi ya, asker ağanın anlattıklarını, resimlerde yumrukları sıkılı, sakallı adamların üzerine parmağını vura vura tekrarlıyordu işte. O gece sabaha vardığında üçümüz de inanmıştık anlattıklarına. Daha gün doğarken çaldık Asker Ağa'nın kapısını. Dedik biz de burada başlatacağız, yumruklarımızı sıkıp, eşit bir yaşamı -ne olduğunu bilmediğimiz- burada biz kuracağız. Uzun uzun konuştu bizimle asker ağa, gizliydi o da, bu işlerle uğraştığı bilirse hayatta kalamazdı, ama bize anlatacaktı. Köyde bu iş olmazdı bir kere, şehre gidip bilinçlenmemiz, yoldaşlarımızla beraber mücadele etmemiz gerekiyordu. Sonra daha çok okumamız, öğrenmemiz lazımdı işte, o sabah evindeki neredeyse bütün dergileri gizlendikleri deliklerden tek tek çıkarıp verdi bize. Hepimizde birer çanta, usulca, görünmeden çıktık evinden. Bir daha da göremedik Asker Ağa'yı. Nice sonra bir gün şehirde olduğu, anarşikleri jurnallemek için iş birliği yapmaya başladığı haberi yankılandı köy meydanında. İnanmak istemedik ilkin, fakat bir zaman sonra, haber dillenip yayılmaya başladıkça kabullendik gerçeği. Yine bir gece camiin duvarında buluşup, el ele, göz göze yemin içtik, şehre gidecek, öğrenmemiz gereken ne varsa öğrenecek, bu yolda -yolun ne olduğunu da bilmiyorduk üstelik- birlikte yürüyecektik. İşte bu akşamüstü yine beraber, söğüdün gölgesindeydik.

“Gelecek elbet,” dedi Hasan.

“Ya gelene kadar enselenirsek? Hem gece oluyor. Aramaya başlamışlardır çoktan, haber giderse dolmuş da aldığı gibi köye geri döndürür bizi.”

“Döndürsün,” dedi Cemal. “O döndürsün, biz yine kaçırız.”

“Kaçamazsın. Kara kafalar anlamayacak mı? Var mı acımaları, küçücük çocukları mağaralara sıkıştırıp sıkıştırıp kafalarına sık-

mıyorlar mı?”

“Tamam hayde,” diye çıkıştı Hasan. “İyice karartmayın adamın içini. Belli bir şey artık, burada böyle duramayız. Bir yere saklanmak gerek, dolmuş gelirken görebileceğimiz bir yere.”

“Lüzum yok, ben kokusunu alacam zaten, söylerim size geliyor diye.”

Gerçekten kokuyu alacaktı Cemal, bilmiyorduk. Bir süre daha durduk ne yapacağımızı bilmez hâlde, derken birden başımı kaldırıp tepemizde salkımlanmış yapraklarıyla sallanıp duran söğüdü fark ettim.

“Ağaca çıkalım,” dedim. “Baksanıza yapraklara, korur bizi, görünmez eder kara kafalara.”

Hava iyice kararıyordu artık.

“Hem dolmuşu da görebiliriz, görmesek bile sesini duyarız,” diye destekledi Hasan.

“Çantaları ne edecez?”

“Onları da alacağız yanımıza, çıkaracağız ağaca. Dolmuşu gördüğümüzde önce onları atarız aşağıya, sonra ben atlar önünü keserim siz de yavaş yavaş inersiniz, Cemal, sen Hasan’a yardım edersin, atlar dolmuşa gideriz,” dedim.

Hepimizin aklına yattı bu fikir, şimdi korkumuzu biraz olsun yenmiş, gideceğimizin hayaliyle yeniden dirilmiştik.

“E hadi madem,” dedi Cemal. “Çıkalım bir an önce.”

“Durun!” dönüp Hasan’a baktık. Tek kolunu kaldırmış, dik-katle süzüyordu bizi. Devam etti, “Yemin içmeden çıkmayacağız.”

“Ne yemini?” dedim.

“Gece oluyor. Bu saatten sonra başımıza ne gelir belli olmaz. Ne olursa olsun beraber kalacağımıza, birbirimizi satmayacağımıza yemin içeceğiz.”

“Lan zaten ettik ya oğlum,” dedi Cemal. Ta o gün, camiin duvarında...”

“O başka bu başka, şimdi birbirimiz için edeceğiz. Kara kafalarla karşılaşarsak birbirimizi jurnallemeyecek gerekirse domdomu beraber yiyeceğiz. Var mısınız?”

Biliyorduk Kara kafalarla karşılaşarsak başımıza gelecekle-ri. Bilmiyorduk aslında ama duyuyorduk. Saldıkları korku, köyleri, odaları, evleri sarmış, bilinmezlikleri, oldukları her neyse iki katına

çıkarmış aklımıza, yüreğimize işlemişti yıllardır. Şimdi bu akşam vaktinde, söğüdün gölgesinde onlarla karşılaşma ihtimali, bu ihtimalin dillendirilişi iyice irkiltmişti bizi.

“Var mısınız?”

“Varız.”

“Varız.”

“Tamam. Şimdi tekrarlayın dediklerimi... Ne olursa olsun!”

“Ne olursa olsun!”

“Ne olursa olsun!”

“Bağırmanın oğlum, enseleneceğiz.”

Kıkırdayarak gülmeye başladık birden, sonra sessiz kahkahalarımız birbirine karıştı ıssız karanlıkta.

“Ulan Hasan,” dedim. Ben ‘Ulan Hasan,’ dedikçe daha çok katılıyor, boğulacak gibi oluyorduk gülmekten. Sonunda Hasan,

“Tamam tamam,” dedi. “Anladık bu yemini, satmayacağız birbirimizi.”

“Herhâlde be Hasan. Satacak mıydık yani!”

“Belli olmaz oğlum. Çok korkunca, Kara kafalarla, Allah esirgesin onlarla karşılaşınca ne olacağı belli olmaz o korkuyla. Bizim kara kız geçen kurt indiğinde nasıl verdi yavrusunu kurtlara da kurtardı kendini?”

“O inek, hayvan yapar. Biz hayvan mıyız?”

“Değiliz ya. Hadi çikalım!”

Cemal kıpırdamadan duruyordu olduğu yerde, bir ağaca bakıyordu bir bize. Aklına yatmayan bir şey vardı yine.

“Ne oldu yine?” diye sordum. “Neye işkillendin?”

“Yok, işkillenmek değil de, şimdi geç oldu karanlık oldu, burada olmaz ama... ağaca çıkınca...bir yemin daha içer miyiz?”

“Ne yemini oğlum yine? İçtik ya yeminleri işte.”

“İçtik içtik de... Biz bir yemin daha içelim. Hani eşit dünyayı kurmaya gidiyoz ya biz şehre... Kurulunca işte, tam eşit olsun diye... benim gözü de iyi etmeye yemin içer miyiz?”

“O zaman tam eşit olmaz,” dedi Hasan. “Çıkınca ağaca, bana da bir kol bulmak için yemin edelim. Herkeste iki kol, bende tek, eşitlik olmaz o zaman.”

“Hakkınız var,” dedim. “Çikalım ağaca, bunlara da yemin içelim.”

Kocaman kahverengi gözlerinde yaşlar var sandım önce. Meğer hep öyle bakarmışsın. Gülerken ve konuşurken, okulun bahçesinde kedilerin gönlünü alırken bile. Arkadaşımın arkadaşydın. Hovarda bulutlar gibi omuzuna dağılmış koyu saçların sakallarına karışırdı, tuhaftır yine de herkesten daha yakışıklıydın. Epey zenginlermiş ama kaybetmiş her şeyini, demişti arkadaşım. Babası, annesi, iki ablası birden ölmüş. O, okuldaymış, diğer herkes evde.

Önce gökyüzünde bir vızıltı duyarsın. Yediye kadar sayarsın. Hâlâ hayattaysan, bomba başka yere düşmüş demektir. Muhtemelen komşunun ya da biraz uzaktaki akrabasının, arkadaşının evine, diye anlatmışsın. Evet, buna benzer röportajlar okumuştum bir yerlerde. Hepinizin hikâyesi birbirine benziyor. Varlıklı aileler, tam puanlı karneler, bir bomba vızıltısıyla mutsuz son, başka memleket, yabancı bir hayat. Kimi daha duygulu anlatıyor kimi daha serin. Sen, serin anlatanlardandın. Bir iki cümleden ibaretti hikâyelerin. Gündelik bir mevzu gibi. Ekmek almaya gittim ya da maç vardı, der gibi. Savaşı anlatır gibi ama adını anmaz gibi de bir yandan. Varı yoğu bir anda yok olan biri için fazla sakindin. Kaybettiği hayatın peşinde kaybolanlardan değildin.

Pek konuşmazdın. Dilimizi iyi biliyordun aslında. Kendi dilinde de konuşmayanlardandın bence. Daha çok etrafı seyredenlerden. Dinleyenlerden. Babaannem hep der ki; duygularını orta yere dökmeyenler sinsî olur.

Sonradan fark ettim aslında hikâyeni senden hiç din-

lemediğimi. Hep arkadaşım anlattı ya da senin arkadaşların. Öyle dikkat kesildim ki, paylaştık sandım acılarını. Gençliktenmiş. Zamanla öğrenecektim. Öyle diyor babaannem.

Sinemaya gitmiştik, sonra çıkıp birer bira içmiştik, on kişi vardık, belki biraz daha fazla. Gençken insan çabuk ahbab olur, hemen açar kalbini, diyor babaannem. Hem üniversiteliymişiz daha, tabii güvenecektim, hemen ısınacaktık birbirimize. Kalbini karartmayı, kendini karanlığa bırakmayı sonra sonra öğrenirmişiz. Büyüdükçe.

Acımamıza fırsat vermedin. Acındırmadın hiç kendini. Buğulu gözlerle dinlerken her şeyini nasıl da kaybettiğini, kalbimizin yüceliğini kanıtlayabilirdik birbirimize. Kampüsten çıkıp otobüs durağına yürürken, anlattıklarını hatırlayıp yine nemlenirdi gözlerimiz. Başka birinin acısına ortak olmanın hazzını tadabilirdik. Kalbinin kötü yarısına yenik düşenleri ayıplayabilirdik. Paran yoktur şimdi bile demeden, gözlerimizi usulca kapatıp, sırtını sıvazlayıp, ödeyebilirdik içtiğin çayı. Artık giymediğimiz kıyafetlerimizi sana hediye edebilirdik. İzin vermedin hiçbirine. Ne kadar bencildin.

Yan yana oturmuştuk. Kolunu masaya dayamıştın. Benimkinin yanına. Değmese de teninin sıcaklığını hissediyordum. Bak *Benetton* reklamları gibi olduk. Nefesin kulağımdaydı. Başımı çevirsem seni gülümserken görecektim. Küllüğe doğru yürüyen si-neğe, ahşap masanın üzerindeki yazılara- Burak Ferda'yı sonsuza dek sevecektim, Hande bir zamanlar buradaymış- önümdeki bira bardağına baktım. Kıpırdamadım.

Masanın etrafında benim arkadaşlarım, senin arkadaşların, arkadaşlarımızın arkadaşları, onların tanışları. Bir erkek için zayıf sayılırdın. Boyun neredeyse benim kadardı. Kolların benden ince. Zaten Tarih okuyormuş ülkesinde de demişti arkadaşım. Üçüncü sınıfa kadar gelmiş. Şimdi yeniden ilk sınıftan başlamak zorunda kalmış. Dört sene çabuk geçer, diye omuzunu silkiştin. Mutlaka yüksek lisans yapacaktıydın ama başka bir ülkede. Buradan gideceğim, demiştin sigaranın külünü bir fiskeyle uzaklara savurup. Yüzün kararlıydı, biraz da -nasıl desem- kin dolu. Zannettiğin gibi değilmiş burası. Avrupada daha çok fırsat varmış. Gelişmek için. Geliştirecektin kendini. Yetinmeyi bilmiyor, diye kulağıma fısıldamıştı öbür yanımdaki arkadaşım. Bizden daha iyi imkânlarla sahip

aslında. Biz para veriyoruz okumak için. Onlardan almıyorlarmış. Üstelik çok kolaymış girdikleri sınav, o yüzden hep yüksek puanlı yerleri kazanıyorlarmış. Hastanede sıra beklemeden görebiliyorlarmış doktoru, ilaçları bedavaymış, maaş bile bağlanmış.

Sen duyacaksın diye korktum.

O sağımdaydı, sen solumda. Duyurmak için kendini sana, başını benden tarafa dönüp, sesini yükseltti. Tam ortanıdaydım. Arkadaşımın benleri varmış yüzünün sol yanında, ilk kez o zaman fark ettim. Yurtta hemen yer açmadılar mı sana, diye sordu. Ben yurda başvurmadım, dedin. Bir arkadaşınla birlikte yaşıyormuşsun. Şaşırmış gibi değildin. Belli ki çok konuşulmuş bu mevzu. İstesen hemen alırlardı seni yurda, deyip arkasına yaslandı. Bir şey söyleyecek gibi dudaklarını aralamış, sonra sıkıca kapatmıştın.

Kollarımız yan yanaydı masada. Çekersin belki diye kıpırdamıyordum. Sinemaya, yemeğe ya da konsere gidelim diye teklif etmezdin. Biz söyleyince kabul ederdin. Sanki nereye çeksek oraya gelir ama aslında umursamaz gibiydin. Kimseden bir şey istemiyordun. İstemedikçe meraklandık. Biz, en fazla alışveriş merkezine girerken aranırdık, bir iki kez gaz yiyenler de vardı aramızda ama sen başlı başına bir Holivud prodüksiyonunun içinden fırlayıp okulun ortasına düşmüş gibiydin. Kendi acına koyduğun mesafeyi aşmak istiyorduk. Sanki hiç görmediğimiz ama meraktan çıldırdığımız başka bir ülke gibi. Kapısını bir aralayabilsek, kim bilir neler seyredecektik. Ne yerdin ne içerdin, bombalar patladığında, alevler etrafını sardığında korktun mu, ağladın mı, kaçtın mı yoksa şimdiki gibi sakince oturup, uzaklara mı baktın, bilmek istiyorduk. Vahşi dalgaların vurduğu ama bir türlü aşındıramadığı bir kaya gibiydin. Seni korkarken, ağlarken, kaçarken hayal edemiyorduk. İki ayrı dünyada, iki ayrı sen. Bir türlü bir araya getiremiyorduk.

Yıldızlı bir geceydi. Sandalyemin arkasına astığım deri ceketimi giydin. Sen yine istemedin, ben teklif ettim. Soğuktu, ürperi-yordun, mont giymeden gelmiştin, bahara kanmışsın ya da aceleyle çıkmışsın evden, neydi sebebi hatırlamıyorum şimdi. Aslında erkekler verir kızlara ceketini demiştin bana. Dudakların bükülmüştü, alaylı. Hayır dedim, yanlış öğrenmişsin, kim üşürse o alır. Bana da uydu, diye gülmüştün. Kız ceketini sevmiyormuşum demek ki.

Ertesi gün ararsın, getirirsin zannettim. Ne yalan söyleye-

yim, buluşmayı ümit ediyordum. Hafta sonuydu, aramadın, demek ki okulda karşılaşmayı bekliyor diye düşündüm. İşi vardır dedim, belki de sen aramalısın dedi içimdeki ses, o sesi hiç sevmem aslında, midemi ağrıtıyor, dinlemedim ama hak verdim, çünkü sen kim-seden bir şey istemezdin.

Okula geldiğimde ceketimi verip bana teşekkür edecektin. Hafta sonu ders çalıştığını, hastalandığını, ya da ne bileyim aramaya çekindiğini söyleyecektin. Kantinden bir çay alacaktın bana, biraz bahçede oturacaktık. Sen öyle biriydin. Kibardın, düşünceliydin. Çok hayalperestmişim, babaannem öyle der.

Seni gördüm uzaktan, sen de beni gördün. Bahçenin tam ortasında, kızıl saçlı bir kızla, elinizde karton bardaklar, yeni tanışan insanların beklentisiz neşesiyle konuşuyordunuz. Gözlerini çevirdin benden, kahvenden bir yudum aldın. Karton bardağın içini göremedim ama kahvedir herhâlde, sen kahve seversin. Kantine gittim, o kadar da mühim değil dedim kendime, bizimkilerle oturdum, derse mi girsek yoksa kâğıt oynamaya mı gitsek diye tartışıyorlardı. Çok ders kaçırdık bu ara, dedim. Biraz sonra yanındakileri bırakıp gelecektin, gittim kendime bir çay aldım, sigara yaktım, canım bir şey yemek istemedi, aç karnına sigaradan midem bulanır benim, sana söylemeye fırsatım olmadı. Derse girdik çıktık, hava kapandı o ara, bulutlar ağlamaklı oldu, geçer dedim, bahar geldi ne de olsa, hep böyle vicdansız olmayacak ya meteoroloji. Eve gittim, kendime bir tost yaptım, yemek var dedi babaannem, köfte yapmıştım, köfte sevmem ki ben, eskiden severdin dedi, bak dedi annenle babanın resmini çerçevelettim, çok ucuza yapıyormuş adamın biri, dinlemedim söylediklerini, tostumu aldım odama girdim, eskiden annemle babamındı, evin en büyük odası, trafikte dikkatli olmak gerek, sana söylemeye fırsatım olmadı. Televizyonu açtım, babaannem gibi her güne bir dizim olsa seyredecek, daha mutlu yaşarım gibime geliyor, sence de öyle değil mi? Sabah ceketimi getirir, o dürüst biri, unutmuştur diye düşündüm. Nereden biliyorsun, bir kahve, iki bira içmek dışında ne yaptın onunla dedi bir ağızdan kafamın içindeki sesler, belki de hayalinde yarattığın birini istiyorsun. Senden sıkıldı belli ki, dediler. Bunu ödetmeyecek misin ona? Sussunlar diye kumandanın volüm tuşuna iyice abandım. Ertesi gece yine odamda oturdum, bu defa patates yemeği yapmış babaannem, köftenin

aksine onu severim, annemle babamın fotoğrafını asmış salondaki aynanın üstüne. O kadar yükseğe resim mi asılır babaanne, dedim. Yavrum içine atma, insan fena olur öyle, içi şişer dedi. Komşunun damadı psikiyatrist, o söylemiş, duygularını dile getirmeli, rahatlar demiş, kazadan beri başımın etini yiyor dök şu içini diye. Patatesimi aldım odama gittim. Bütün hafta böyle geçti. Sinirlenmeye başlamıştım. Yine de bir umudum vardı. Ceketimi unuttu demek dedim, ayıp olacak ama ben söyleyeyim. Belki de kaybetti dedi arkadaşım. Öyle olsa bile yine de gelip demez mi insan, kaybettim kusura bakma. Beni her gördüğünde başını çeviriyordun, yan yana geçiyorduk. Kantinde çay almaya giderken ya da tost sırasında beklerken dönüp bakmıyordun bile, ben ısrarla gözlerimi sana dikince sırtını dönüyordun.

Şikâyet etsene dedi başka bir arkadaşım. Senin ceketini aldı. Zaten bunların yanına kalıyor hep. Geliyorlar istedikleri gibi yiyip içiyorlar, bizim okumamız gereken okullarda rahatça okuyorlar, sonra canları sıkılınca başka ülkelere gidiyorlar. Rahatça. Biz istesek gidemeyiz mesela, elli türlü formalite, zorluk çıkarırlar. Bak dedi, bu numarayı çevirince şikâyet ediyorsun, yok dedim olur mu öyle şey, olur olur dedi zaten bir şey yapmazlar, ceza bile vermiyorlar onlara, her taraf anlamadığımız o alfabenin harfleriyle tıka basa dolu bak-sana. Şikâyet edersin, polis arayınca anlar ne fena bir iş yaptığını, seni ne kadar kırdığını. Zaten ne diyecekler, en fazla birkaç soru sorarlar, o da yarın getirir ceketini, hem de anlasın senin ülkende sana zorbalık yapamayacağını. Bunca zaman yüzüme bakmamıştın, madem öyle polis istesin senden ceketimi, aldım telefonu, zaten yorgundum biraz, bir haftadır pek uyumamıştım. Ceket altı üstü neden bu kadar sinirlendim diye kendime kızıyordum, kendime kızmaya başlayınca sabaha kadar kemirir kafamı sinirli sesler sen bilmezsin, anlatmaya fırsatım olmadı. Aldım telefonu ama kantinde konuşamazdım, ben önde arkadaşlarım arkada, bahçeye çıktık. Kuytu bir köşede adını, adresini fısıldadım polise. Ben verdim ceketini diyemezdim, öyle desem polisler gülerdi bana, çaldı dedim. Çok ilgilendiler, haksızlık ediyorlar polislere bence. Telefonu kapattım, bir şey yapmazlar dedi arkadaşım, biz olsak dakikasında peşimize düşerler, onlara ne cezası, utanmasalar madalya takacaklar. Gözlerim yanıyordu ama mutluydum, hakkımı geri alacaktım. Ben vermiş-

tim sana, üşürsün diye üzölmüştüm, insan düşünmez mi bu kız bu havada ne giyer, belki vardır başka ceketi belki de yoktur. İstedğini alıp, veda bile etmeden, sessizce gitmemeli insanlar.

Vermek istemediyse ceket, kaybettiysen ya da ne bileyim hep sende kalsın istediğimi zannettiysen bile ne önemi var, mühim olan elimize aldığımız güçle ne yaptığımız, öyle değil mi? Hemen oracıktaysa, nasıl da kolayca kötülüğe varıyor insanın eli. Günaha bulamak kendini ne kadar kolay. Her yanına katran sürölmüş sonra da kuş tüyüne batırılmış bir eski zaman kovboyu gibi bütün kasabanın maskarası olmak zorunda değiliz şimdi, günahlarımız belli olmadan geçebiliyoruz artık insanların arasından.

Bulutlar üstümüze çökmüştü, kediler tüylerini kabarta kabarta gezmeye başlamıştı okulun bahçesinde, karda kışta sırtlarını dikleştirip, ayaklarını incelterek yürürler, su birikintisinden tiksindir kediler biliyor musun, kedilerle ilgili çok şey bilirim ben, sana anlatmaya fırsatım olmadı, onlar da rahatlamıştı, ayaklarımızın dibine gelip yatıyor, karınlarını açıyorlardı. Sonra duydum, epey sonra, üstelik aklım hep sendeydi niye o kadar geç geldi haber, ben de bilmiyorum. Tekirin biri gelip sırtını dizlerime dayadı, bir elimde karton bardağım içinde kahve, diğerinde ders notlarım, okulun büyük demir kapısına bakıyordum. Duydun mu dedi arkadaşım, merdivenlere oturdu, hemen yanıma, seninkini sınır dışı mı ne etmişler ya da kendi gitmiş tam emin değilim ama dönmüş işte memleketine, dedi. Hâlâ savaş var orada, niye gitti ki? Şaşkındı arkadaşım. Onca sözü etmemiş gibiydi. Tekir sırtını döndü bana, dakikalardır kendini sevdirmiyormuş gibi sanki, merdivenlerden indi, bahçenin orta yerine uzandı boylu boyunca.

İnsanların arasındaydım. Okulun merdivenlerinde iki büküm oturmıştım. Kimse bana bakmıyordu, baksalar katranımı, tüylerimi görecekler. Kaşındı her tarafım. Kollarım, bacaklarım, çenem, boynum, avuç içlerim. Ayak tabanlarıma kadar. Tüyleri bir yolabilsem, katranı vücudumdan kazıyabilsem herkes görecek beni. Ne yaptığımı anlayacaklar. Bilmiyorum hangisi daha kötü. Kafamın içindeki seslerle yaşamak mı, günahlarım belli olmadan geçebilmek mi insanların arasından?

Öylece oturdum merdivenlerde. Saatlerce.

Sağda solda oturmuşların not aldıklarından mı yar-
gılayacaklar yoksa artık kameralara yakalananlardan mı bilin-
mez, günün birinde tüm yaptıklarımızı masaya yatıracakları
ve her birimiz hakkında hükümler vererek bizi farklı kategori-
lerde tasarlanmış ebedî yaşamlara aktaracakları söylenir, bazı
inançların kutsal metinlerinde ve sözlerinde. Zamane insanı
olarak pek çoğumuz artık büyük oranda inanmaz ve umursa-
maz tavırlarla yaklaşmaya alıştık, bu kutsal olduklarının altı
kimi zaman şiddetle çizilen ebedî yaşam öncesi yargı meka-
nizması nedeniyle davranışlarımızın kısıtlanması gerektiğinin
bize hatırlatılmasına. Yine de içimizin derinliklerine sindiril-
miş bir vicdan hâlinde varlığını ve etkisini sürdürüyor, yapıp
edeceklerimizin hayra mı şerre mi yarayacağını, övünülecek
ya da ayıplanacak bir edim mi olacağını ölçülüp biçilmesi, o
meşum günah kategorisine girip karanlık işkence fantezileri
kuran sofuların ve ediplerin zindanlarında mahkûm olup ol-
mayacağımızı kestirebilmek için.

Bir büyük afetin yerleşim yerlerimizi vurup bizi yı-
kımların altında sevdiklerimizi arayarak ancak kayıplarımızı
bulmaya mecbur kıldığı zamanlarda, insanların günahlarının
o afetin zembereğini boşaltacak kadar gerdiğini iddia eden-
lerin suratlarına, asıl günahların insanlara uygunsuz yapıları
ucuzundan inşa ettirip pahalısından satarak hiçbir güvence
sağlayamadan yaşatanların kefesine konması gerektiğini
çarpık istiyoruz. Başka bir dünyanın, başka bir zamanın
yargısında hüküm için yardımcı olacak günahları sayıp şim-

diden ortaya dökmeye meraklı insanlara, bugünün acılarına ve zedelenmelerine sebep olan suçları ortaya çıkartıp bizzat dünyayı, canlıları, yaşamı tehdit edenleri cezalandırmaya kalksanıza demek istiyoruz. Ama hiç kolay değil bugünün insanını bugünün suçuyla burada yargılamaya kalkmak, onun için ötelere günah yazmanın daha akıllıca olduğunu düşünüyor olmalılar.

Bir de günahı insanların yaşam ve neşe dolu cinselliklerine yapıştırmayı sevenler var, ta en başa yazmaya meraklılar faturayı. Bir elmanın peşinden yılanı çıkartan kadınla adama konduruyorlar ilkini, sanki bizi bugünün dertlerine tasalarına mahkûm eden onlarmış gibi. Halbuki doya doya elmalarını yiyip seviştiler diye biz bugün sevişmekten büyük zevk duyup hayatı neşeli kılabiliriz, her ne kadar yenilen elmalardan çıkan kurtlar kimi zaman bizi hasta edip bizzat ömrümüzü uçtan uca yiyebilse bile. Eğer bilmemiz günahsa hayatın gerçeklerini ve bir cennet bahçesinin sularının nereden geldiğini, kimin neden kutsallara hizmet ettiğini ve aslında kimsenin hizmet etmeye zorlanmayacağını, beğenisiyle, bahçıvanıyla, gökyüzünde nice saltolar atan kanatlılarıyla aynı komünde yaşanabileceğini akıl etmemiz günah sayılacaksa, tekrar çıkmayalım gökyüzündeki bahçeye tırmanan merdivenleri.

Bilmeye başladıktan sonra belleğimize doldurmaya başladık bu dünyanın inciğini cıncığını, toprağın detaylarını, suyun akıntılarını, gökyüzündeki döngüleri, hayvanların çığıllıklarını, ağaçların meyvelerini. Madem ki ilk günah verdi bize bu dünyayı ve akabinde bu dünyanın bilgisini önceleri tek tek, sonra hep beraber toplayıp depoladık bellek yazıtlarına, sağda solda yazanların daha fazlasını da yazdık denebilir bu dünyada. Üstelik her birimiz bugünün kahvesinde oturup önümüzdeki cihazları kullanarak yenilerini ekleyebiliyoruz.

Muazzam bir arşivi olmalı arşîlânın, her birimiz hakkında kaydedilmiş olanlardan oluşmuş devasa bir hafıza, alınyazısı kütüphanesine denk bir döküm. Durmadan aynı plağı döndüren bir dünyanın kurgusunu yapanlara göre, belki de uyumak için uzandı-ğımızda rüyamıza düşen görüntüler, durmadan karıştırdığımız bu bitip tükenmeyen arşivin kayıtlarından geliyordu.

Hayatı köklü bir polis devleti gibi tahayyül etmenin verdiği, engizisyona yaraşır distopik bir haz vardır belki de. Bebeleri bü-

yürken kısıtlayıp insan düzenine alıştırmak için uydurulmuş korku dolu suçluluk bahşeden cümlelerin etkisiyle, bir ömür boyu insanların üzerinde etkili olacak kimisi eften püften, kimisi saygısızlığa denk günahlar manzumesiyle yaşatmak isteyenlerin, her yerde kendi meşreplerince kurduğu mabetler, belki de bugünün kahve zincirleri gibiydi zamanında. Pıtrak gibi çoğalarak, insanların kendi akıllarınca yargı dağıtmasını önlemek için, hazır menüler hâlinde günahları sunuyorlardı: Alakart günahlarınızı köşedeki kabinlerdeki sakallılara anlatın, onlar da cezanızı r(uhani)postanıza gönderiversinler. Rposta şifrenizi en yakın devlet postanesinden almayı unutmayın.

Oturduğu yerde bir fısıltı gibi defalarca tekrarlıyor, 'Başkalarına ihtiyacım yok, başkalarına ihtiyacım yok, başkalarına ihtiyacım yok.' Ayşe Hoca'nın alnından terler boşanıyor, boş bir odada hiçbir şey olmamışken hem de. 'Başkalarına ihtiyacım yok.' Onun duruşu kadim bir dinin eski bir mabedi gibi. Sağlam ve güven verici bir bakışı var, soğuk olduğunu söylüyorlar. Halbuki kahkahalarını kimseden esirgemez. Yerli yersiz patlayıveren, kısa duraksamalarla devam eden ünlü bir kahkaha. Bu kahkahayla etrafına bir duvar örüyor. O kadar sağlam ve geçilmez bir şekilde örüyor ki; çok istediği hâlde kimse aşamıyor, aşmaya çalışanları da o itiyor, hem de istemedi.

'Bir şey olmadı, bir şey olmadı.' Öğrencisine kendisiyle ilgili, yıllardır sakladığı bu sırrı bir şekilde ifşa ettiği o an aklından çıkmıyor şimdi. Tekrar tekrar düşünüyor. Keşke o anı dışarıdan birisinin gözüyle görebilse. 'Bir şey olmadı, bir şey olmadı.' Örtüklüğün onu tahrik eden hazzını yaşıyor bir yanıyla. Karşısında, sanki duvarlarca ötesinde ama yakınında, bir kalp atımı kadar yakın... Cana yakın bakışların, dudakların konumuyla güldükçe ortaya çıkan dişlerin verdiği sıcaklıkla boğuşuyor. Alnından soğuk terler boşanırken birden babaannesi geliyor aklına. Küçüklüğünden hayal gibi bir figür, köşede oturup ibadetiyle meşgul olan güler yüzlü kadın. Sanki gözünü kapatsa, onun onaylamayan yüz ifadesini görecek. Gözünü kapatıyor ama gördüğü şey çok farklı. Hayalleri bir meme figürüyle bölünüyor. Babaannesi, bugün odasına ge-

len öğrencisi Esmâ ve boşlukta tek başına duran bir meme imgesi karanlıkta yüzüyorlar. Ayşe Hoca, pişmanlığın, büyük bir suç işlemiş olmanın verdiği o dayanılmaz hissiyatın, artık durdurulamaz hâle gelen arzularının arasında bölünüyor. Her bir imge onu bir bacağından, bir kolundan çekiştiriyor, Ayşe Hoca uzuyor, uzuyor. O kadar dayanılmaz bir hâl alıyor ki artık, parçalanmak istiyor.

Şimdi kendisini sakinleştirmeli ve olanları baştan bir kez daha gözden geçirmeli. Esmâ odaya giriyor, koltuğa oturuyor, ona bir şeyler anlatıyor. Masaya uzanan dirseğini fark ediyor hafif bir mutlulukla. Duvardaki saatin tıkırtısı ona daha sakin bir dünyanın, daha ritmik ilerleyen bir şimdinin varlığını hatırlatıyor. Bu şimdinin ucundan tutup yakalamak istiyor, sakinleşmek istiyor, ne yazık ki başaramıyor. Kan hücum ediyor vücudunda bir yerlere, belirsiz bir nokta ama bu noktadan yayılan yoğunluk bütün zihnini kasıp kavuruyor. Öyle ki artık bütün duyuları bu ani kan baskısıyla yönetiliyor. Bırakıyor kendini, ama yok, ama yok, temkinli olmak durumunda. Esmâ'nın parfümünün kokusu sadece bütün odayı değil, bütün benliğini kaplıyor, kan hücum eden yerlerine yerlerine gidiyor, kıskırtıyor onu. Kabından çıkmak istiyor artık, kaçamak başlayan uzun bakışlar atarken yakalıyor kendini. Artık bu kokuyu içine çekmek istiyor, korkuyor, istiyor, korkuyor, istiyor. Zihninde bir yerlere nakşedilmiş olan suçluluk hissini söküp atamıyor bir türlü. İnkâr etmek fayda etmiyor, basbayağı kendini kötü hissediyor Ayşe Hoca. 'Bu yanlış bir şey değil, bu yanlış bir şey değil, bu yanlış bir şey değil.' Sanki defalarca tekrar etse inanacak. İnanamıyor. Açlığını çekiyor. Hem onu anlayacak ve onun ruh hâliyle uyum sağlayacak, yani iyi anlaşacağı, hem de onunla sevgili olmak isteyebilecek bir kadınla tanışabilmesinin ne kadar zor olduğunu düşünüyor sürekli. Ama sürekli bunu düşünüyor; derste bunu düşüyor, gittiği konferanslarda sunum yaparken bunu düşünüyor, bölüm toplantısında alınacak bilgisayarların anabilim dallarınca bölüşülmesi tartışılırken bunu düşünüyor. Etrafındaki bütün insanlar hayranlık verici bir şekilde o an olan şeye odaklanabiliyorlar. Halbuki o kopup gidiyor, hazları ve suçluluk hissi arasındaki çatışmayla yaşıyor.

Bir an bulanıklıktan çıkar gibi bulunduğu ortama dönüyor Ayşe Hoca, karşısında Esmâ var. Kafasındaki karmaşadan yoruldu-

đu o anda, ağzından hayatında ilk kez arzularıyla kurabildiği bir cümle dökülüyor. Esmâ'ya doğru dönüyor ve "Ne kadar güzelsin," deyiveriyor.

Esmâ bir an duraksıyor, duyduğu şeyde onu rahatsız edecek bir şey hissettiğinden değil ama bu ani konu değişikliğinden ötürü. Hemen toparlıyor, "Siz de çok güzelsiniz Hocam," diye karşılık veriyor.

İşte tam o anda, bir neşe hâli geliveriyor Ayşe Hoca'ya. O zaman gülüyor da gülüyor, gülüyor da gülüyor. Kahkahası bölümde yankılanıyor, dekanlığa gidiyor, rektörlüğe varıyor, kampüsün dışına çıkıyor, şehrin dışına çıkıyor. Yeryüzünü terk edip feza boşluğunda kayboluyor.

Özge Calafato
Fotoğraf

Günah birleştiricidir. Benzer hikayelerle, eş cezalarla işleyerek kardeşlik duygusu bile yaratır. Önce birleştireceksin ki yalnız kalmaktan korksunlar. İnsanları günahla çağırabilirsin. Günahlarıyla onları meydanlara toplar, meydanlarda asar, evlerine, bir göz odanın içine kapatırsın. Sesleri çıkmaz. Günahın meydanlardan taşan devasa halk çemberleri, boyununu saran bizzat kendi ellerine kadar sistematik biçimde büyüyüp küçülebilir. Utanma/utandırılma, suçluluk duygusu/suçlanma, sabır ve beklentiler, savunma, kırılğanlık, kıskançlık. Günahın daimi askerleri seni olduğun yerde ortaladı yine. Seçeneklerini okuyorlar:

Ya unutacaksın.

Ya da unutacaksın.

Hafızanı emrine veriyorlar çünkü ancak böyle yola devam edebilirsin. Ama onun da kendine ait doğası var: Dengesiz. Söz dinlemez. Şaşırtıcı, hatta şok edici. Emri alır gibi yapar ama alacakaranlıkta verdiği o gizli şeyleri nereye koyup ne zaman yeniden gözünün önüne çıkaracağı hiç belli olmaz. Yine de rahatlatıcı duyuluyor. Bak, işlediğin günahı unuttun bile. O yüzden gittin yeniden işledin. Unutmanın şifalı kucağında uyuyup uyanmanın yolunu buldun nasılsa: Kaydetme hakkını hafızana tanı mıyorsun, günahın tanımına uyan ne varsa hatıralarına işlenmeden siliniyor. Kaydedilmeyen koca bir dünya büyüyor orada. Hafızaya alınmayan dünyanın içi irili ufaklı, türlü günahla dolu. Şeytanın dünyası kışkırtıcı, yapışkan. İmgelerle, hayallerle, vaatlerle dipdiri. Varlıklarla,

maddelerle, fikirlerle dev bir uyarın. Hayır. Akıl bunu reddedecek. Bulaştığın o pis işler, pis düşünceler ve pis insanlar. Beden ne halt yediyse yedi, hiçbiri hafızaya kaydedilmeyecek. O her daim temiz kalma hakkını tüm gücüyle kendinde bulacak.

Hafızanın çekmecelerinin içine ittirilmiş ya da silinmek üzere kutulanmış günahların var. Buna mesai harcıyorsun. Akılının içinde, günahın çıkış yollarının önüne labirentler kuruyorsun. Biri-kişip taşmalara karşı barajlar. Bir daha yapmayacağım, bir daha günaha bulaşmayacağım diye diye kendini buz gibi zırlara sardığın geceler var, unuttuğun için dünyaya mutlulukla yeniden karıştığın sabahlar.

Elbette çökmeler olur, sözler bozulur. Zırhın kırılır, bedenini yeniden ateşlenir. Tıpkı bir başkasıymış gibi kendini tepeden izleyerek arzularının yangınları içinden yürüyüp geçersin.* Sonradan boğazını saracak ellerin kendinin olduğunu bile bile gözünü karartır, hasretle günaha uzanırsın.

Arzuyla, pişmanlıkla, unutmayla örülü döngünde hiç durmadan ikiye bölünüyorsun. Kendini ezip geçtiğin yerde ezen de sensin, ezilen de.

Olsun.

Hafıza değiştirilen bir şey. Her şey yeniden uydurulur, yerine oturtulur. Mantık bunun için var. Hikayeler yaratmayı, onlara inanmayı en başından beri severiz. Sartre, “Kendini aldatmanın içinde yaşamak mümkündür,” diyor. “Ama bu düzenli ve kendine özgü bir yaşam tarzı gerektirir.” Kılıflar bulunur, maskeler takınılır, iç ses susturulur, kimbilir kaç tane var içeride ondan. O “düzen” için belki listeler yapılır:

Telafi ettiklerim.

Yakında telafi edeceklerim.

Unuttuklarım.

Mıhlanmışlar.

Uyutmayanlar.

Umrumda olmayanlar.

Günahların yeni bir deri gibi üstüne yapışık kalıyor zamanla. Giyip çıkarmaya zahmet bile etmiyorsun artık, aynı bedende, birliktesiniz. Hafızan bir öğütücü gibi çalışmak üzere günahların saklandığı büyük, tek bir kutuya dönüşüyor. Capcanlı, zehir gibi bir

mekanizma olmalı ki savaşı bırakmasın. Çünkü günah üstü örtüldüğünde bile her an saldırmaya hazır kaplan. Telafi edilenler sessizdir belki ama bir türlü unutulmayanlar, aklın huzursuz yaratıkları, susmayı bilmiyorlar. Hafızanın başa çıkamadığı şeytanlar onlar. Şeytana kendi ellerinle aklının sarayını, hafızanı verdin böylece, anlaşma anlaşmadır.

Günah incelip derinin üstüne ikinci bir deri gibi oturduğu yerde bir bakış açısına dönüşür, süregelen bir yaşam tarzı olur. Algının kapıları günaha davetlere açıldıkça, hafıza geriye itirme ve silme işini sürdürür. Sartre'ın dediği gibi bu iş tam zamanlı bir tertibe oturur. O esnada içinde yaşadığın deriyi okşarsın sen de usul usul. Gittikçe bundan hoşlanarak ve her şeyin yolunda olduğunu kendine fısıldayarak. Yarattığın döngüden, düzenden, işbirliğinden memnunsun. Ama şu hiç susmayanlar da sussa keşke. Sabah yine hiçbir şey olmamış gibi dünyaya karışsan.

* "Arzularının yangınları içinde yürür insan." William Blake

Günahlarınız Boynuma Şirvan Erciyes

*“Kalbimin sonsuza dek sahibi, kızkardeşim,
Artık tek düşüncemsin, öyle bakma yüzüme,
Beni yakacakları ateş ve cehennemim,
Günahımın ilki, ilk nedeni olsun bile.”*
Baudelaire, Charles, *Lanetlenmiş Kadınlar*
Türkçe söyleyen Erdoğan Alkan

Ege kıyılarında ücra bir koyda, yosun ve tuz kokularıyla çeşnilenen ılık rüzgâra, tepemde altın gibi parlayan güneşe, çam, zeytin ve nar ağaçlarının yapraklarında titreşen ışığa teslim olarak, sırt üstü uzandığım yerden martıların karnınlarını ve kanat hareketlerini izleyerek geçirmek isterdim tüm ömrümü. Yolunduğu tüm bahçelerde inatla yeniden fıskıran ayrık otları gibi, kayayı delen zeytin gibi, ormanlarda gezinen oklu kirpi gibi doğanın bir uzantısı olarak yaşamak isterdim. Ne günahı ne sevabı düşünmeden, varlıkla ve yoklukla sınanmadan, ölümü unutarak. Ama artık çok geç biliyorum. İlk günahı işleyerek yeryüzüne sürgün edildiğinde Adem ve Havva, doğayı alt etmek için kıyasıya bir mücadeleye girdiğinde insan, şansımızı yitirmiştik. Devraldığımız en büyük miras günahı, doğaya ve birbirine kıyarak yaşayacaktı insan soyu. Arayışa ve açlığa mahkum olmuştuk. Sefil ruhumuz nereye giderse gitsin huzur bulamayacak, neye sahip olursa olsun doymayacaktı. Muhteris miras binlerce yıldan beri kuşaktan kuşağa aktarılırken soyumuzun kartopu gibi büyüyen günahlarını devralıyorduk.

Hikâye ve menkıbeler arasında bir yerlere hamaset dolu öykülerle sığdırmaya çalıştıkları ve adına tarih dedikleri olgu, günahları aklamaya, unutturmaya hizmet ettiği sürece saygındı ve hafızayı bulandırması gerekiyordu. Gerçek sonsuz kere yeniden yaratıldı ve nihayetinde gerçek diye bir şey kalmadı. Baktığımız yerden, kan ve zulüm altında inleyen insanların, kesilmiş kafaların, delik deşik olmuş bedenlerin,

yanmış ve dağılmış etlerin, yurdundan sürülenlerin, tecavüze uğrayanların, zorla çalıştırılanların, para ile alınıp satılanların acı dolu haritasıydı görünen. Bu haritayı birbirinden güzel ekran görüntüleri ardına gizleme başarısı bu çağın en büyük getirisiydi. Daha kısa sürede daha çok insanı yok edecek silahlara sahip olmanın adıydı uyarlık. Günah ise elinde tutana göre biçim değiştiren, esneyen ve daralan, akışkan ve de kunt olabilendi.

Zorba hükümler ve halklar daha çok toprak, daha çok silah, daha çok altın için, güç ve iktidar için tarihi oluşturan manzarayı vahşetle donatmakta bir beis görmediler. Herkes kendince haklıydı, maktul katil tarafından değersiz görülüyordu, yok edilmesinde bir sakınca yoktu. Doğuştan eşit ve özgür olduğumuz yazılırken suya, birileri daima daha eşit ve özgürdü. Yakamıza yapışan ve müsebbibi olmadığımız günahların vebali, yükü ve utancı ile yaşamak zorunda kaldık, bazılarımız bu yüke dayanamadı ve unutmayı seçti, hafızasının odalarına serdiği el dokuması kalın halıların altına süpürdü utanç veren ne varsa. Yüzleşmek, af dilemek, bir nebze olsun telafi etmeyi denemek yerine haklı olduğunu iddia ederek, bu iddiasını inanca evirerek ve bu inancın verdiği simüle üstünlük duygusuna tutunarak yaşamayı seçti bazıları da.

Günah insanları yeryüzünde zapt edebilmek için vardı ve en çok yoksullar içindi. Zengin ve güçlü olanlar günah işleme ayrıcalığına sahipti. Zaten din de en çok yoksullar için gerekiyordu? Onların bu dünyada ulaşamadığı hayalleri, tatmin olmayan arzuları öte dünyada giderilecekti. Bal ve şarap akan nehirler kıyısında birbirinden güzel hurilerin koynunda sonsuz bir hazdı onların mükafatı. Uysal ve uslu olanlar, aza tamah edenler, haksızlığa gözlerini kapatanlar, soru sormayanlar, kendi bacağında asılanlar, kısacası benciller ve en çok kendini sevenler içindi cennet. Ve erkeklerin yarattığı söylence ve dizgede günah en çok kadınlar içindi. Hatta belki kadın doğmak günahla ve günahkâr olmakla eş anlamıydı.

Günah sözcüğü hafızamın dehlizlerinden bazı görüntüleri peşinden sürükleyerek geliyor bugüne. Genç annem elinde mızraklı ilmihâlle etrafımda hızla dönmeye başlıyor. Bu döngünün yarattığı girdabın ortasında ölesiye korkan bir çocuğum, günahın ibaret bir kara deliğin içine çekilip yutuluyorum. Korku ile bölünen uykularım, kabuslarım geliyor aklıma. Gündüzleri, günahlar

gün ışığı altında hafiflerken, arkadaşlarımla sokaklarda oynadığım oyunların verdiği neşe bu hafifliği beslerdi. Sonra ihtiyarlıktan beli bükülmüş yaşlı bir komşu kadın oyunlarımızın ortasına düşüyor birden. Baston niyetine kullandığı sopa ile eteklerimizin altında görünen çıplak ve çırpı bacaklarımıza vuruyor, günah diye bağırıyor. Örtün bacaklarınızı. Yorganımın altına kaçmak istiyorum, sokakları bize dar edenlerden ve tüm günahlardan.

Cehennem ve kocaman kazanlar, kazanların altında hiç sönmeyen ateşi besleyen korkunç zebaniler var anılarımda, yanıp yanıp bitmemek var. Hiç dinmeyecek bir fiziksel acı ile tehdit ediliyorum. Kazara elimi yaktığım anlarda hissettiğim acıyı düşünüyorum. Hiç sönmeyecek bir ateşin kaydattığı kazanda haşlama olacak bedenimden yayılacak acı ve atacağım çığlıkları. Acıdan baygın düşerim belki. Ama o kadar büyük günahların bedelini ödüyör olacağım ki bayılmama izin verilmeyecek. Uykularım kabuslara dönüşürken tek yapabildiğim başımı yorganın altına gizlemek. Yorgan beni tüm günahlardan ve cehennemden koruyacak bir kalkana dönüşürken türlü türlü sorular beliriyor. Tüm soruların yanıtlarını yalnızca filozoflar bilir sanıyorum. Etrafımda bir filozof olmadığına göre bir an önce büyümek ve filozofların kitaplarını okuyabilmek istiyordum, sanırdım ki o kitaplar beni ikna edecek, varlığın gizini ve günahlardan kurtulmanın yolunu kulaklarıma fısıldayacak.

İlk günahı düşünüyorum, yasak elmayı, sonra Habil ve Kabil'i. Kendi ilk günahımı düşünüyorum. Yılanı kanıp Adem'e yasak elmayı yedirmedim, kardeşimi de öldürüp gömmedim. Çalmadım, abartılı bir dürüstlikle yalandan kaçtım. Uslu ve günahsız bir çocuk olmak için ne gerekiyorsa yaptım. Sonra uyanan bedenimle tanıştım. Uyanan bedenimi yatıştırma arzusu günahıtan güçlüydü. Oysa ilmihâl kitapları günah sıralamasında bedene özel bir ilgi gösteriyordu. Suçluluk duygusuyla edilen tövbeler ve tövbeleri bozduran arzunun yarattığı fırtınada boğuştum kendimle ve nefsimle. Nefis, en büyük düşmandı. Benden istenen ölü bir nefsin başını bekleyerek neşesiz bir karanlıkta ömrümü tüketmemdi. Sonra suçluluk duygumu yendim, kendimle ve nefsimle barıştım. Saçımın telini, sesimi, varlığımı günahıtan işlemeli bir kundağa sarmalayıp gömmek isteyenlerin gözlerine dik dik baktım. Yanıp yanıp kül olmamak aşkıtan olmalıydı yalnızca, aşk yüzünden değil. Onca günahı göz kırp-

madan işleyenler, ellerine kan bulaşanlar, geleceğimizi elimizden alanlar, ekmeğimize oynayanlar ahkâm kesemezdi.

Günah ve cehennem kavramları insanları yanıştan alıkoymaya yetseydi bugüne kadar ne cinayet, ne hırsızlık, ne tecavüz, ne zulüm olurdu. Dinsiz olduğu için mi çocuğuna tecavüz ediyor bir baba? Dinsiz olduğu için mi rüşvete, talana, torpile meylediyor insanlar? Cezaevlerini dolduran suçlular günahı bilmiyor mu? Günah giderek hükmünü yitirirken, günah sopası ile insanları hizaya çekmeye, tek tipleştirmeye çalışanlar günah ve sevap arasındaki ahlaki alanın daralmasını sağladı en çok. Günah kavramı insanları kötülüklerden alıkoymaya yetmiyor ancak günahın yerine koyacağımız bir vicdan terazimiz olmalıydı. Vicdan bu kadar ihmal edilmeseydi ve dürüstlük bir kusur gibi göze sokulmasaydı olabilirdi belki.

Yenmeyip tabakta kalmış kızartmaların sarımsakla karışık yağ kokusu... Masadaki en ufak sessizlikte kulaklarımıza dolan ağustos böceklerinin zır zır ötüşü... Ateş'in çakırke-yif hâlde şarkılar mırıldanması... Arada bana hiç alışık olmadığım şekilde kaçamak ama davetkar bakışlar atışıyla alev alev yanan yanaklarım... Kalbimin güm güm bütün vücudumda atışı... Bir türlü aklımdan çıkaramadığım o gece ve o zaman yaşadığım birkaç saniyenin yoğunluğu her şeyi bölük pörçük hatırlamama sebep oluyor. Duyularım bana oyun oynayarak önüme bir yapboz koyuyorlar sanki.

“Ya sen ne çok ne güzel gülüyorsun.” Bu cümle mih gibi aklıma kazındı ya, ne olmuştu da iltifat etmişti bana birden, anımsayamıyorum. O bizle birkaç kadeh daha içmek için kalırken Nevra omuzlarındaki güneş yanıklarından yakınıp erkenden odasına gitmişti. Bütün gün aralıksız otelin denize uzak olmasından şikâyet edip durduğu için gidişi bizleri adeta rahatlatmıştı. Zaten Nevra hep şikâyet edecek bir şeyler bulur. Bense hayretler içinde onu izlerim. Ateşe sahip olan bir insan nasıl suratını asabilir? Nasıl mutsuz olabilir?

İltifatına karşılık verip “Senin yüzünden,” diyemedim. Sustum. Ne kadar zaman geçti susarak, emin değilim. Hayatımın en geveze suskunluğuydu belki de. Konuşmadan söylediklerimi duyduğunu düşünmüştüm. Bir anda eğilip dudaklarını dudaklarıma değdirdi. Küçücük, hafif ama belirgin bir öpücük. Tutkulu değil ama cesur, heyecanlı...

Birkaç saniye aralık dudakları benim kapalı ve tered-

dütlü dudaklarımın üzerinde kaldı. Felç geçirmiş gibi kalakalıp ne tepki vereceğime karar veremeyeceğim kadar kısa, anason ve tütün rayihalı tadını alacak kadar uzun bir zaman sonra geri çekildi. Burunlarımızın birbirine değeceği mesafede bir şeyler bekler gibi durdu. Gözleri iyi ki de kapalıydı da benim açık gözlerimi fark etmedi. O beni öpüp koklarken ben onu ilk defa bu kadar yakınında olmanın hazzıyla izliyordum. Yaşamımın son birkaç yılını onu belli bir mesafeden izlemekle geçirmiştım. Bir araya geldiğimiz her sefer ona göre başka bir açıda oturmaya çalışırdım. Kimseye fark ettirmeden uzun uzun izler, incelerdim onu. Bir gün sol yanağını, bir gün ensesini, bir gün ellerini... Onu böyle özel, pırıltılı; neşeli bir bahar sabahı, ikinci güneşi ya da yumuşacık ılık kumlar gibi yapan şey nedir merak ederdim.

Eğer aklıma Arif'in dönmek üzere olduğu gelmeseydi, kafamı hafifçe tuvaletlerin olduğu tarafa çevirmeseydim, o benim belli belirsiz hareketimi fark edip gözlerini açmasaydı, korktuğumu, çekindiğimi düşünmeseydi, tereddütle kendini geri çekmeseydi... Hep bu anı tekrar tekrar yaşadım içimde. Ne olurdu, ne olurdu? Belki birkaç sefer daha öpüşürdük. Belki tatil bitip şehre geri döndüğümüzde baş başa buluşmak için sözleşirdik. Belki Arif'e "Uyuyamıyorum, biraz yürüyüp geleceğim," der, kaçırdım odadan, şezlongların gece nemiyle ıslanmış oluşuna aldırılmaz atardık kendimizi üzerlerine, hemen kavuşurduk.

Arif beraberliğimizin başından beri "Çok düşünüyorsun. Çok kuruyorsun, yıpratıyorsun kendini. Yapma," der. Arif böyledir. Dosdoğrudur, dolaysızdır. İltifatsızdır, süssüzdür ama yalansızdır. Hep haklıdır bir de. Haklı olduğunu bilsem de kendimi her kafama takılan şeyi sürekli evirip çevirmekten, yün gibi emek emek birbirine örüp sonra ilmek ilmek çözmekten geri duramam. Hayatımın en heyecan verici, en sarhoş edici, en unutulmaz anı olan bu öpücüğü her Allah'ın günü kalbim çarparken içim kahrolarak hatırlamam bu yüzden.

Aslında bakmakta da haklıymışım bir yerde. Birkaç saniye sonra önce ayak sesleri geldi Arif'in, sonra da kendisi görüldü. Uzun ince silüetiyle ortama girdiği hemen fark edilirdi, kısa süre sonraysa olanca sakinliği ve uyumluluğuyla kendini unuttururdu. Ateş'in tam zıttı olmasına rağmen onu yıllarca hiç azalmadan sev-

dim. Ateş'e karşı içimde dinmeyen açlıkla Arif'e beslediğim çok içimden, çok şefkatli, çok derin sevgim birbirlerine hiç dokunmadan, birbirleriyle hırlaşmadan yıllarca yaşayıp gittiler. Belki de bu yüzden hiç suçluluk duymadım. Uzun senelerdir hayal ettiğim gibi o öpücüğün devamı gelseydi, o zaman Arif'in karısı ile Ateş'in aşığı olmak arasında bir savaş başlayacaktı benim için. Yine de keşke Ateş beni bir daha öpseydi, ben de bütün kanlı savaşlara girseydim, her savaşta yenilseydim...

Olmadı. Ertesi sabah evden o zaman 4 yaşında olan oğullarının ateşlendiği haberi gelince tatili yarıda bırakıp apar topar döndüler. Arar diye bekledim, aramasa mesaj atar, belki bir ikinci vakti kapım çalar... Hiçbiri olmayıp hayatlarımız o gece yaşanmamış gibi akıp gitmeye devam edince kafamda Ateş'in tepkisizliğine hikayeler yazdım. Ben sadece kocamı aldatmış olacaktım, o ise yalnızca karısına değil en yakın arkadaşına da ihanet etmiş olacaktı. Yoksa o da mutlaka beni istiyordu, o da hasret çekiyordu benim gibi.

İşte böyle, o küçük ama benim için Richter ölçeğine sığmayan depremler gibi yıkıcı olan öpücüğü hayal kırıklığıyla, hüznle karışık, bölük pörçük ama hep sarsıcı şekilde içimde yaşattım... Ta ki iki gün önce Arif laf arasında "Hafta sonu Ateş'le bizim balıkçıya gidelim," diyene kadar. Usulca "Olur," derken biraz kilo verdiğim için uzun zaman sonra tekrar sığabildiğim kırmızı elbisemi giyip saçımı Ateş'in beğendiği şekilde toplamaya çoktan karar vermiştim bile. Umursamaz bir havaya girmeye çalışarak,

"Nevra yazlığa mı gitmiş?" diye sordum.

"Nevra yazlığa temelli gitmiş. Ayrılmışlar."

Bir kuş sürüsü havalandı içimden. Bulutlarımın arasından bir demet güneş ışığı çıktı, kalbimin üzerine düşüp onu ısıttı. Yine de temkinli bir şekilde,

"Onlar hep kavga ederler ya... Ayrılmamışlardır, şöyle bir nefes alıyorlardır."

"Yok," diye cevap verdi Arif. "Bu sefer kesinmiş. Mal paylaşımı bile yapmışlar. Ev ve yazlık Nevra'da kalacakmış. Evi satıp yazlıkta yoga kampı mı ne açacakmış... Hatta sıkı dur, adını ne koyacakmış biliyor musun?" Muzip gözlerle bana baktığını görünce iyice meraklandım. Eğlenerek dedikodu yapmak pek Arif'in tarzı değildi: "Şükür Evi."

Ağzımdaki çayı püskürttüm. Orta yaşlarımızın da ortalarına doğru ilerlediğimiz bu yıllarda, yaşlılık gelmese de ayak seslerini duyurmaya başladığımızda, en önemlisi çocuklar evden ayrıldığında ve kendimizle kaldığımızda arayışların başladığını gözlemliyordum. Kimileri ahşap boyuyor, seramik yapıyor, Hindistan'ı karış karış geziyor, sağlıklı yaşam deyip pilatese sarıyor veya sadece çiğ yemek yemeye başlıyordu. Bazılarımız yıllarca çocukları için sağlam tuttuğu kalesini yıkıp boşanıyorken, Arif ve ben gibi çiftler kendilerini daha iyi tanıdikça birbirlerine daha düşkün oluyorlardı. Yaşamlarımızın bu evresinde çoğumuz değişiyor, dönüşüyorduk. Ama Nevra'nın dönüşümü bir sabah uyanıp kendini böceğe dönüşmüş bulan Gregor Samsa'nınkinden bile keskindi. Bir balığın kumsalda koşmaya başlaması, içinde fokur fokur lavlar kaynayan bir yanardağın ansızın donuk bir buz dağı olmayı seçmesiydi. Hayatımda memnuniyetsizlikte, şikâyetle, her koşulda mutsuz olma ve etrafındakileri bu mutsuzluk dalgasıyla huzursuz etmede Nevra kadar hünerli hiç kimseyi tanımamıştım. Kulağıma ne kadar saçma gelse de Nevra bu absürt adımı atıp sonunda Ateş'i özgür bıraktığı için mutluydum. Belki de yıllar sonra sıra bize gelecekti, belki de Ateş cesaretini toplayıp bana sonunda açılacaktı.

Fakat Arif'in söyleyecekleri bitmemişti,

"Bu arada yalnız olmayacakmış, bir kız getirecekmiş yanında. Aman diyeyim canım, garip davranmayalım. Adam zaten zar zor itiraf etti."

Kalbim amansız fırtına bulutlarının altında karanlıktan korkan bir çocuk gibi yapayalnız ve korunmasızca titremeye başladı. Bir yanımla yanlış anlamış olmayı ümit ederek,

"Ne kızı, ne itiraf etmesi?" diye sordum.

"Eski bir öğrencisiymiş. Anladığım kadarıyla epey genç. Öyle şaşırmış gibi bakma canım, ağzın açık kaldı! Ateş yıllardan beri Nevra'yı kaç farklı kadınla aldattı, bilmiyor musun sanki..."

Bilmiyordum! Bir ben varım sanıyordum! İçimdeki kuşlar vurulup yere düştü bir bir. Avcı köpekleri kuşlarla birlikte kalbimi de dişlerinin arasında paramparça ettiler.

İşte beklenen gün geldi, balıkçıdayız. Normal görünmeye çalışsam da başaramadığımdan olacak Arif onları beklerken,

"Neyin var?" diye soruyor. "Bak Nevra için üzülüyorsan, ay-

rılmayı o istemiş. Kızla alakası yok dedi Ateş.”

Elimde olmadan histerik bir kahkaha atıyorum. Ateş Nevrâ'yı aldattığı için bozulduğumu zanneden kocamın naifliği beni güldürüyor. Ateş beni aldattı, beni! Ben onu karısından da çok sevdim. Ben onu belki şimdi birlikte olduğu kızın yaşı kadar uzun zamandır seviyorum.

Sözleştiğimiz saatten yarım saat sonra içeri giriyorlar. Masaya gelir gelmez özörlere başlıyorlar, kimin yüzünden geç kaldıklarıyla ilgili birbirlerine takılıyorlar. Ateş kızla önce beni tanıştırıyor,

“En yakın arkadaşımınla evlenerek hayatıma giren bu kadın var ya bu kadın, onun için ne desem kelimeler yetersiz kalır. Sadece Arif'in değil bizim de hayatlarımızın güneşi oldu hep. Sohbetiyle, güzelliğiyle, zekasıyla kadının dibidir!”

Bana güzellmeler yapmasına alışık hatta tutkunum ama cümleleri bu kez yavan geliyor, yüzümü buruşturuyorum. Gözlerini kızdan koparıp bana gerçekten baktığı birkaç saniyede donukluğumu fark ediyor,

“Hayırdır hanımefendiciğim, siyahlara bürünmüşsünüz, yasta mısınız?”

Farkında olmadan içimin karası ile aynı renk bir elbise seçmişim, saçlarımı özensizce at kuyruğu yapmışım. Arkadaş yemeğine değil de cenazeye gider gibiyim.

“Senin yüzünden. Allah senin de, öpücüğünün de, çapkınlığının da, yanındaki bu mini minnacık kızın da belasını versin,” diemiyorum. Ben Ateş'e içimden geçenleri hiç söyleyemiyorum.

Kız incecik, minyon ama bütün bu narinlikle çelişen kocaman bir gülümsemesi var. Meraklı gözleri Arif'le Ateş'in sohbetini dinlerken yıldız yıldız parlıyor. Saygılı ama çekingen değil; aramızdaki yaş farkının ayırımında, dünyamızı, durduğumuz yeri anlamaya çalışıyor. Ateş her zamanki Ateş; bir yandan Arif'e laf yetiştirirken bir yandan beni keyiflendirmeye çalışıyor. Fakat bir farkla, gözleri hep kızın üzerinde. Benim yıllardır bir çeşit susuzluğu dindirmek istercesine kana kana onu izlediğim gibi, o da kıızı izliyor. Hayran olarak, delice severek, büyüsünün sırrını anlamaya çalışarak...

Onları değil manzarayı izlemeye başlıyorum. Bakamıyorum masaya. Bana endişeli bakışlar atan kocama, uzun zamandır yüreğimin tam orta yerinde alev alev yanan Ateş'e, Ateş'in üstüme

bomba atar gibi hayatımıza soktuğu kızı bakamıyorum. Yanımdaki aralık camdan atsam kendimi denize, akıntıyla sürüklensem, sonra şu koca geminin önüne geçsem... Ezip geçse beni; Ateş'e aşık kalbimi, onun öptüğü dudaklarımı, o öpücüğü küçük karanlık köşelerine atmayıp hep ulu orta yerde tutan beynimi paramparça etse... Kızım geliyor aklıma. Nasıl da sever böyle çılgınca, tutkuyla yapılan şeyleri. Benim şiirsel ölümümü ağlayarak ama gizli bir hazla arkadaşlarına anlattığını hayal ediyorum: "Annem yıllardır babamın en yakın arkadaşına aşıkmiş meğer... Aşkına karşılık bulamayacağını anlayınca da kendini boğaza bırakıp intihar etmiş." Bulmuştum! Ben aşkıma karşılık bulmuştum; beni beğenirdi, beni görünce canlanırdı, daha çok şaka yapardı, kendini benim yanımda iyi hissettiğini söylerdi. Beni öpmüştü. Kokusunu içime çekmiş, tadını almıştım.

Kaybedecek bir şeyi kalmamışlara özgü bir umursamazlıkla masadan sessizce kalkıp sigara içmeye çıkan Ateş'i takip ettim. Arif herhâlde tuvalete gideceğimi sanmıştı ki ses etmedi. Onu gözlerini kapatıp ilk nefesini içine çekerken yakaladım.

"Şekerim, sigaraya mı başladın yoksa?"

"Yok, seninle konuşmaya geldim."

"Konuşalım yahu! Zaten sende bir hâller var. Yoksa benim hatunu mu sevmedin?"

Gülmeye çalıştım ama oflar gibi çıktı sesim: "Hayır canım, kız şahane. Bıcır bıcır, hayat dolu... Senin gençliğini andırıyor biraz. Sevilmeyecek bir yanı yok."

Yaşla ilgili laf sokmamı anlamamış gibi yaptı,

"Bak yine nokta atışı bir analiz yaptın. Hakikaten de bana benziyor, değil mi? Ama neşesi benden de yüksek."

Biraz susup denizi izledikten sonra benim suskunluğuma karşın devam etti,

"Nevra'yı düşünüyorsun belki ama inan ki biz yapamıyoruz zaten. Yıllardır anlaşamadığımıza siz de şahit oluyordunuz. Ben âşık olmasaydım da ayrılacaktık, sadece bu şekilde her şey daha ani ve hızlı oldu. İyi bile oldu, Nevra da daha mutlu şu an. Bana gelince... Beni en iyi sen tanırsın. Anlamışsındır eminim, çok seviyorum yahu! Aklım başımdan gitti."

Başım dönüyor, duvara tutunuyorum. Nefes almakta zorlanıyorum, bayılacak gibiyim ama yıkılmadan önce aklımdakileri söy-

leyip cevaplarımı almak zorundayım.

“Nevra umurumda bile değil. Benim derdim seninle!”

Gözlerinde bir telaş fark ediyorum. Şimdi sigarasını alelacele söndürüp içeri kaçmaya çalışacak. Ateş böyledir, yıllarca Nevra gibi bir kadınla evli olmasına rağmen aslında gerginliği hiç sevmes. Derin duygular ve yoğun tepkilerle baş edemez. Hep güzelliklerden konuşulsun, şaka yapılsın, gülünsün ister. Ciddiyet gerektiren sohbetlerden bucak bucak kaçır.

Yaşlandıkça güzelleşen yüzündeki yarım gülümsemeyi soldurmayı göze alarak,

“Bir sigara daha yak istersen, sana diyeceklerim var,” diyorum. İşte şimdi buraya, bu konuşmaya hapsoldü ve benle yüzleşmeden hiçbir yere kaçamaz.

“Kafamı çevirmeseydim değil mi Ateş? Hep bunu düşündüm, o kadar pişman oldum ki sonradan... O yaz gecesi her şeyi boş verip sana karşılık verseydim şu anda bambaşka olurdu her şey. Çok pişmanım.”

Gözümden istemsiz akan bir damla yaşı siliyorum elimin tersiyle. Ağlamamı dizginleyemedim ama aslında sonunda, neredeyse bir ömür sonra bu konuyu konuşabildiğim için rahatlıyorum.

Ateş şaşkınlıkla,

“Ben mi üzdüm seni böyle?” diyor. “Sen benim bu dünyadaki en değer verdiğim insanlardan birisin. Sebebini anlayamadım ama seni nasıl böyle ağlatabilirim... Öldüreceğim kendimi! Anlat bana lütfen. Ne yapsam affedersin beni?”

“Beni yine öpebilirsin. Beni geçen yirmi yılın hatrına hiç durmadan öpebilirsin. Bu sefer hiçbir şey umrumda olmaz inan! Arif, Nevra, şu kız... Herkes arkamızda kalır.”

Gözleri kocaman, ağzı yarı açık,

“Ben... nasıl? Öptüm mü seni?”

Dehşete düşme, kaçıp gitmek isteme sırası şimdi bende... Unutmuş olabilir mi benim her sabah uyandıgımda, her akşam uyumadan hemen önce, üzüldüğümde, sevindiğimde, sessizlikte, en gürültülü yerlerde, gençliğimde ve sonbaharımda hatırladığım şeyi?

“Canım çok özür dilerim. İki kadeh içsem aklım başımdan gidiyor biliyorsun. Deli deli işler yapıyorum, yeni yetmelikten beri

böyle bu... Bu sefer çizmeyi aşmışım. İnan hatırlamıyorum bile. Tam ne zaman yapmıştım bu eşekliği?”

Cevap vermiyorum. Hiçliğin, olmamışlığın, yaşanmamışlığın ortasındayım. Bütün soruların ve cevaplarının anlamsız olduğu bir yerdeyim artık.

Saygıdeğer Unutturma Servisi yetkilisi,

Bazen insanın bunca yükü nasıl kaldırdığını anlamakta zorlanıyorum. Bir bıkkınlık, doyunluğumuz var ve her yeni gün bu doyunluk sınırına yaklaşıyoruz. Sanırım bir noktada o sınıra ulaşıyoruz ve o noktadan sonra hayat çok kolaylaşıyor. Yükleri kaldırmak da böyle kolaylaşıyor. Yani bu benim algıladığım hâliyle böyle elbette ve hatta yükleri kaldırmanın kolaylaştığını söylerken de tam olarak düşündüğüm ve hissettiğim şeyi yansıtmıyor olabilirim. Yüklere aşinalık geliyor ve beş kilo kaldırıysam, on kilo da kaldırıyorum, aman canım nedir ki, noktasına geliyoruz. Çıldırılmamak veya aptallaşmamak işten değil.

Mesela bir aptal olsam, hayatım daha kolay olurdu ve ben daha mutlu olurum. Belki. Belki yine aynı mutluluklar ve mutsuzluklarım olurdu. Ama bazen işte diyorum ki, bir aptal olsaydım, bazı şeyleri daha az düşünür, birçok şeyi daha kolay unutturdum. Aptal olmasam da hafızam kötü olsaydı diyorum ama zekiyseniz hafızaya değil kayıtlara güvenirsiniz. Hafızaya güvenen zeki insanlar da var, onları incitmek istemem. Ama kayıtlara güvenmek daha doğru gibi geliyor. Ama aptalsanız kayıt da tutmazsınız, hatırlamak görevi ile sorumlu kılınan şanssız kişilerden de olmazsınız bu yeryüzünde. Sizin işiniz unutmak ve önünüze bakmaktır. Belki ben de bir aptalımdır ve bunları söylerken benden de aptal olanları kastediyordumdur. Ama bu öyle bir aptallık ki, yeri gelir işlediğiniz suçları,

size karşı işlenenleri, hatta size suç diye, günah diye öğretilenleri dahi unutursunuz. Mucizedir bu ama olur mu olur. Ama sonuçta unutkanlık, bu dünyada yaşamayı çok kolaylaştırır. Bu dünyadaki insanları başka gezegene sürsek, eminim orada yaşamayı da çok kolaylaştırırdı.

Bu arada ben Basri. Her gün şarap içerim ve başarılı bir yazar olma hayaliyle uyur, işsizliğimi hatırlayarak uyanır, iş ilanları ve mülakatlarla günü geçirir, akşamları şarap, kâğıt ve kalemle masaya otururum. Belki hatayı burada yapıyorumdur; gündüzleri şarap içip yazmalı, akşamları iş başvurusu yapmalıyım. Aptal olmadığımı düşünüyorum. Ne yazık ki unutkan da değilim ve kayıt tutmakla yetinmeyip günlük tutma alışkanlığım var. Arada sırada kendime yakıştıramadığım aptallıklarım oluyor ama en çok bir şeyleri unutamamaktan yakınıyorum. Mesela çok küçük ve aptal, aptalca şeyleri. Mesela bir arkadaşımın bir gün, bir yerde bana kurduğu alelade bir cümleyi hatırlıyorum. Bu cümle dolayısıyla arkadaşlığımıza çok önem veriyor ve ondan da aynısını bekliyorum. Veya mesela hangi restoranda hangi masada oturup hangi yan masa muhabbetine tanık olduğumu hatırlıyorum. Bu hatırladıklarım beni bir yere götürmüyor, işin daha da aptal yanı ise ben senelerce bu hatırladıklarımın bir işime yarayacağını zannederek yaşadım. Hayır efendim, yaramıyorlar.

Size başvururken bir niyet mektubu yazılmasını rica etmişsiniz. Benim niyetim, bu aptalca anılarımın ortadan kaldırılması ve bunun akabinde daha mutlu olmayı denemektir efendim. Hafızamdan silinecek şeylerle beynimde yeni ve faydalı bilgilere yer açılacağını umut edecek kadar aptal değilim; çünkü biliyorum ki yeni aptallıklar o boşluğu doldurmak için var güçleriyle yarışacaklar. Kendi tercihlerime asla bağlı olmadan doğduğum yıl, coğrafya ve sahip olduğum genler sebebiyle üzerime yük olan pek çok şey var. İnsan bunca yükü nasıl taşıyor, hayret ediyorum. Ben bu yükleri daha fazla sırtımdaki küfede taşımak istemiyorum; babaannemim travmalı gençlik yıllarının sonucunda babamın ve bizim hayatımızın nasıl karardığını unutmak istiyorum mesela. Böylece kendi başarısızlıklarımı baba sorunlarıma bağlamaktan vazgeçmeyi hedefliyorum. Veya çocukken komşumuzun oğlundan sebepsiz yere nasıl korktuğumu unutmak istiyorum, diğer komşu oğlundan

sebepli yere neden korktuğumu da. Çok sık şarap içerim, yukarıda da belirttiğim üzere, şarabım biterken o günkü konuların muhasebesini yapmak istiyorum; yerini, saatini, cümlelerini kelime kelime hatırladığım faydasız anlarıma dönmek istemiyorum.

Mesela ilk öpüşmelerimi, ilk kırdıklarımı, ilk kırıldıklarımı silebiliriz. Bunların heyecanı veya acısı bana bugüne kadar pek de bir şey yazdırmadı doğrusu. İş ilanlarındaki aranan kriterlerde de bunların yer almadığını görüyorum. Acıdıklarımı, bana acıyanların o ses tonunu, yüz ifadesini de silebilirsiniz. Bunlar da beni daha işlevsel yapmıyor, daha fazla para kazandırmıyor ve beni bir yere taşıyacak motivasyonu sağlamıyorlar. Bunlardan beslenmek, çöpten yemek artığıyla beslenmek gibi.

Şarap ve öpüşmeler demişken... Mümkünse özellikle “Onu yapma Allah baba kızar!” “Şunu yapma çok günah!” diyerek küfemin altına zamkla yapıştırılan taşlar üzerinde çalışırsanız çok memnun olurum. Tepemde birinin sürekli bir açığımlı kollayarak beni izlediği hissini kendi kendime aştım bir süre önce. Zor oldu ama aştım. Tepemde beni korumak isteyen bir güç olduğuna inanıyorum ve bunun böyle kalması için, bazı takıntılarımdan kurtulup özgür kalabilmem için bu taşlar iyice temizlenmeli. Sol elimle bir iş yaparken rahatsız olmadan, ezan okunduğunda kılmadığım namazları ahirette kafama saplanmış bir güzle kılacağım endişesiyle keyfimi kaçırmadan, ayakta işerken sağa sola sıçradığımda “Bunları öteki tarafta yumurta gibi yedirecekler yavrum, aman sıçratmadan, destur çekip işe,” diye yankılanan seslerden kurtulup, özgürce yaşamak ve yazmak istiyorum. Artık dökülen tuzları öteki tarafta kir-piklerimle toplamayacağımı biliyorum. Yine de sağa sola çılginlar gibi tuz serptiğim partiler yapmıyorum. Tırnaklarımı gece kesmeye alışmadım hâlâ, işlemlerinizden sonra o da düzelir sanırım. Zamanın pagan âdetlerinin veya tutumluluğunun, kıtlığının, Soğuk Savaş’ın zor şartlarının öcü gibi dolabımın dibinde, yatağımın altında “Günah, çok günah,” diye fısıldamasını istemiyorum. Hadi daha açık sözlü olayım. Gönlüm rahat sevişmek istiyorum mesela. İlk öptüğüm kızdan sonra yıllarca vicdan azabı içinde, günahkâr olduğumu düşünüp kendimden tiksinerken kimseye dokunmadığımı unutmak istiyorum. Tenin tene, dudakların dudaklara ve farklı pek çok yere dokunuşundaki o mutluluğu cızırtısız, titreşimsiz, gölgeler olmadan

yaşamak istiyorum. Yaşarken de yazarken de masum kalabilmem için bu seslerin silinmesine çok ihtiyacım var.

İmkân varsa, sadece kokuları tutabiliriz. Mesela çocukken babaannemin yazlığına gittiğimizdeki o sabah kahvaltısının kokusunu tutabiliriz. Ama ardından halamın nasıl da babaannemin vefatından sonra onun bir tek hatıra eşyasını bile bize vermediğini unutmak istiyorum. Hacı dedemin sakallarının hacı yağı kokusunu da tutabiliriz, ama ağrıyla geçen son günlerini hatırlamama gerek olduğunu sanmıyorum. Bu söylediklerimden, acılı kısımları atalım tatlılar kalsın dediğimi sanmayın. Ben hayatın getirdiği yükleri taşıırken küfem biraz hafiflesin istiyorum, hepsi bu. İlk günahımı, ilk sevabımı, ilk sevdiklerimi, son olduğunu bilmeden son gördüklerimi, silebiliriz mesela. Ama bu coğrafyanın ortak acılarından biraz kalsın isterim. O çocukları, o hayvanları, o genç kadını hatırlamak isterim. O çocuklara, o hayvanlara, o genç kadına kötülük edenlerin ceza aldığını hatırlamak isterim. Bunlar beni güçlü kılar. Günahların değil, kötülüklerin ceza aldığını gördüğüm nadir anlar durabilir küfemde.

Bunca yükü nasıl taşır insan, nasıl alışır her sabah onca yüküle yataktan kalkmaya ve nasıl da hayatın saçmalığını görmezden gelir inanın formülünü bilmiyorum. Bana yardımcı olabileceğiniz umuduyla bu niyet mektubunu gönderiyorum. Kabul edilmemesi hâlinde, dedim ya alışıyor insan, bu yükü de atar küfeme devam ederim.

Saygılarımla,
Basri Keskin

Sen bu belleği, 'anılmaya değer bir varlık olmadığın' zamanlardan beri not defterin gibi yanında taşıyorsun. Her şey ilahi nefesle karşılaştığın ilk anla, o muazzam ahenkli ritimden kopup varlık elbisesine bürünmenle başladı. Oysa bir zamanlar hiçbir şeydin. Ne büyük bir saadet! Hiçbir şey olduğunun farkında bile olmayan okyanusla birlikte kıvrılarak salınan başıbozuk bir damla... O damlaya o başıbozukluğu yakıştırırken bile o vakitlere dair bugünden yapılan bir anımsayıştan ötesine geçemiyorsun. Hâl ile değil dil ile ikrar ediyorsun; ama olsun seni seviyorum senden başka kimim var ki!

Dünya ile bağı kurulup yeryüzündeki ilk tecrübele-
rin belleğine doldukça geldiğin yer ile ilgili anıların silinmeye
başladı. Buna rağmen çocukluk günlerinde, bahçede her şey
çok güzeldi. O günlerde başının üstünde bir arı kovanı süre-
kli vızıldamıyordu. Kalbin ve ruhunla saf ve duru bir şahitliktin.
Ağaç, karga, güneş, sıcaklık ve en çok da dar bir zamansal
kalıba sığdırılıp sıkıştırılmışlık hissinden özgür akışın kendi-
siydin.

Etrafındaki insanların hallerinin, duruşlarının, yer-
li ya da yersiz sözlerinin, bile isteye canına kastettiklerinde
bile durumun tetiklediği duygu ne ise sadece onu yaşayıp
insanlar âleminde olup biteni derin bir teslimiyetle karşıla-
yabiliyordun. Olana, olanlara yüksüz ve kodsuz suhuletle bo-
yun eğişin aslında masumiyetmiş. Ne garip değil mi? İnsan
elinde olanların kıymetini çoğu zaman onları kaybettiğinde

anlıyor. Bilse de duysa da hakkında sayfalarca okusa da kaybetmeden sahip çıkmayı, sevdikleri ölmeden önce onları yaşarken sımsıkı kucaklamayı bir türlü başaramıyor. Her şey olması gerektiği gibi oluyor; öğrenilmesi için ne kadar zaman, tecrübe gerekiyorsa illa ki yaşanmadan tamamlanmıyor. Zihninde yıllara meydan okuyabilir ya da ordusuz bir kumandan gibi herkesi istediğin şekilde konuşlandırabilirsin ama gayretin kalbin zamanıyla uyumlanmadıkça ve sen ikiyüzlü bir şekilde yaşamın kıyısında salındıkça yok olmayacak... Bir ileri iki geri hep çok hızlı koşacaksın; ancak kendini kara saplanmış bir yaz lastiği gibi hissedeceksin. Çocukken işte zihinle hiç işin olmuyordu, tüm bir yaşamı kalbinle sıcacık kucaklayabiliyordun. Özgürdün, deniyordun, yanılsan da karındaşen suçluluk duygusu olmadan öğrenmenin tadını huzurla çıkarıyordun.

İçindeki oyunbaz şeytanın dürtmesiyle bahçelerini tarumar edip iş dönüşü yorgun eşleri için kapıda kalmaları diye paspasın altına koydukları anahtarları kaş ile göz arasında bir kuytuya gizliyordun. Annenle katıldığınız aile toplantılarında, kalbine kötü his salanların yüzüne elindeki gazozdan bir fırt çekip lama gibi tükürebiliyordun... Ve bunları hiç çekinmeden eylemin ve niyetin birliği içerisinde keyifli bir tatmin duygusuyla yapıyordun. Bulanmadan, donmadan öylece günlerin getirdiğini yüzünde coşkulu bir tebessüm kolların iki yanına doğru sonuna kadar açılmış kocaman kucaklayarak...

Söylesene ne değişti yıllar içerisinde? Sen hangi ara masumiyet denilen özün bilip sözün sustuğu o muhteşem sırrı yitirdin? Bahçelerini yakıp evlerini başlarına yıktıklarının mı ahı tuttu? Bozguncu şeytanın fısıldadı da sen gidip yılan yuvalarına mı çomak soktun? Tecrübenin adı ne ara günah oldu? Yaşamı deneyimlemekten kendini arada bir toprağı havalandırıp suyu verilen saksıdaki çiçekler gibi mi muhafaza edecektin? Yoksa ışığa doğru yol bulmanın cezbesine kapılıp gövdesiyle boşluğa sırtını yaslayarak kökleriyle toprağa sımsıkı tutunan kalender ağaç mı olacaktın? Hangisi günaha, hakka dayanıp akışa ram olmak mı yoksa kaderini yaratılmışın insafına bırakıp saksıdaki çiçek, kafesteki bülbül gibi zamana ve mekâna sıkıştırılıp üzerini “maddi rahatlık” olarak etiketlemek mi?

Çift kutuplu şehadet âleminde birlik çokluktan, sadakat

ihanetten, masumiyet suçluluk duygusundan dersini alıyordu. Kalbinde emin olduğun bu hakikati hayat sana hazırladığı olgunluk dersleriyle bildirecekti ki idrak edip seçiminle sen, bizzat kendin olabilesin. Her tecrübenin ardından hafızaya bir çeltik kazındı. Onlar buna büyüme diyorlar ama aslında bu çürüme. Zamanın ruhuna teslim gündeliğin içerisinde merkezinden uzakta salınıp dururken “ah o cehennem olan başkaları” var ya onların insafına bıraktığın yazgının intikamıdır aslında o katı, donuk ve çöküntü günah iblisi. Günah seni sana yabancılaştırır. Diğerleri evinde, hayatta ve bahçende pabuçlarıyla dolanırken senin bahçe duvarının ardından olup bitene şaşkınlıkla bakakalman, bahçe kapısını açıp hiçbirini dışarı çıkaramamandır. Sokaktan geçip giden bir yabancı gibi bir ömür boyunca kendine, sana bahşedilmiş olana, özlem dolu bir hüznün duygusuyla dışarıdan nazar edip yaşam denilen o muazzam nehrin akışını dalıp gitmelerinle kesintiye uğratmandır.

Daha fazla vakit kaybetmeden dön, kalbine dön, evine dön, bilge masumiyetine dön. Buyurgan nefsinin, kölesine insafı olmayan zorba efendiyi terk et! Elindeki tek mülk sensin, mülksüzleştir onu! Kaç kurtul, çocuk kalbine, rabbine, köprüye sığın ve dur orada, bekle biraz, dinle seslerini; köklerini toprağa güvenle salan ve toprak tarafından şefkatle sarmalanan ağaçların, gövdelerini edeple aralayıp geçen otların teslimiyetini hoşnutlukla kabul eden taşların... Bırak sesler merhem olsun bellek denilen doğum izine, tüm yükleri, kodları ne varsa özünün gürleşmesine engel olan hızla iyileştirsin. Unutma, Firavun’un bilmem kaç yüz yıllık zulmüyle iliklerine kadar köleleştikten sonra kutsal topraklara dönüşle müjdelenip Hz. Musa’nın peşinden Kızıl Deniz’in ötesine geçerek yolda, şehvet-erk ağının muhtelif tezahürlerinin cazibesine kapılıp Hz. Musa’ya ihanet eden İsrailoğullarından biri değilsin sen. Olabilirdin, ama değilsin. Hazır olduğunda kollarını iki yanına genişçe aç, yüzünde rüzgârı hisset, hava sakince dolsun içine, sarmalasin seni. Şimdi işte bırak kendini yaşam denilen o eşsiz nehrin akışına. Hiç korkma, seni yaradan, göğü ve yeri yaradan bir hamdolsun, akışta yokluk varlığa galip gelip bedenini kıyıya vursa da cebinde ne kudret helvası ne bildircin eti ne de secde mahallin olan alnında altın tozu bulabilirler.

ÖFKE

Küçükken arı öldürdüm. Annemler yaz tatilinde beni köye dedemlerin yanına bırakmışlardı. Tüm gün canım çok sıkılıyordu. Beni yalnız başıma bırakmalarından dolayı çok sinirliydim anne ve babama. Dedemin inekleri otlatmaya giderken kullandığı bastonu almış öfkemi doğadan çıkartıyordum. Yaban otlara karşı ninjacılık oynuyordum. Sağlı sollu darbelerle etkisiz hâle getiriyordum onları. Dönerek ve zıplayarak da vuruyordum. Sonra birden kulağımın dibinde vızıltı duymaya başladım. Dengem bozuldu, kafamla mı yoksa boştaki elimle mi vursam derken kılıç niyetine kullandığım bastonu düşürüverdim. Bir adım geriye atıp arıyı gördüm ve refleksiyle yapıştırdım. Çarpmanın etkisiyle geriye doğru yarım daire çizdi ama peşimi bırakmadı. Sinirlenmiş gibiydi. Bu sefer daha yüksek vızıltılar çıkartarak geldi. Yerden kılıcımı alıp iki elimle kavradım ve onu etkisiz hâle getirecek hamleyi gerçekleştirdim. Vızıltısı kesildi yere düşerken. Otların üzerindeydi, sağa yatmıştı. Kanatları yavaşça hareket ediyordu. Ninja öğretilerine göre daha fazla acı çekmemesi için hayatına oracıktan son verdim. Sonra da annesi gelip beni sokmasın diye kaçtım. O günden beri bal yiyemiyorum. On üç yıl oldu.

rumuz: çapsız ronin_39

ŞEHVET

Komşunun karısına kayacağı galiba deyip duru-

yordum kaç zamandır. Geçen gün konuşurken yine elini bacağıma koydu. Kocasından şikayetçi. Geçen hafta beş gün eve gece yarısından sonra gelmiş. Kesin başka birisi var diyor ve intikam almak istiyor. Yarışma sunucusu gibi işaret parmağını bana uzatıp 'O şanslı kişi neden sen olmayasın?' dedi. Çok komik bir şey demiş gibi abartılı şekilde güldük ve sustuk. Benim de canım istiyordu ama diyecek bir şey bulamadım. Sonra gerekli yanıtı veremediğim için çok pişman oldum. Ama dedim elime bir fırsat daha geçerse affetmeyeceğim. Geçti de. Kendininkini unuttuğu bahanesiyle eşimin mayolarından birini istedi. Eşim de minyonudur. Bu ise etine dolgun biraz. Memeleri pörtledi hemen. O bingüllara daha fazla dayanamayıp ben de ona pörtledim. Şimdi haftada en az üç pompamız garanti. Amel defteri giderek ağırlaşıyor.

rumuz: kobrayı salıverdim

AÇGÖZLÜLÜK

Yedik yedik, sonra bizim eski ortakla bozuşunca onları bahane ederek alayını yedik. Öküz ölünce kandırıldık dedik. Bizim kekolar da yedi. Zaten ne desek yiyorlar. Dedik ki buradan Ay'a çift şeritli otoban yapacağız, ona bile inanıp kenarda, köşede, yastık altında biriktirdiklerini verdiler. Bazen acıyacağım tutuyor ama enayiliklerine sinirlenip bu kadar kafasız olmasalarmış diyorum. Ne demişler, sen eşek olduktan sonra semer vuran çok olur. Hâlâ da yiyoruz. Bir ona üç yüz bana, iki sana beş yüz bana.

rumuz: bir lokma bir hırka

KİBİR

Sevgilime ayrılmamız gerektiğini söyledim. Sanki bu anı bekliyormuş gibi hemen kabul etti. Oysa beni sevip sevmediğini test etmek için ortaya attığım bir yemdi. Sevmiyor olacak ki ayrıldı. Gururuma yedirip de diyemedim bu bir testti diye. Baktım olmayacak, birkaç gün sonra gurur murur dinlemeyip konuşmaya gittim. Gitmez olaydım, kendisinden yaşça büyük bir adamla takıldığını gördüm. Dünyam başıma yıkıldı. 'Buyur, ne vardı?' dedi. Söyleyemeden ayrıldım. Adam da nasıl tipsiz, kel, göbekli. Günler bana zehir oldu. Aptallığıma ve gururuma doymayayım diye gezindim ortalıkta. Bir gün anteni oynatmak için çatıya çıktığımda bağırılmaya

başladım. ‘Yalnızım, sevdiğimi özledim!’ falan. Kadınlar iç geçirerek baktı. Sonra ‘Zaten dünyanın en pahalı benzini de bizde!’ diyerek adamları da arkama aldım. Yine de ikna etmeye çalıştılar doğal olarak. Yaklaşmayın, atlarım havalarındayım. Sonra benimkini gördüm. ‘Ne işin var orada gerizekalı?’ diye bağırdı. Sevgisini sınamak için ayrılmayı teklif ettiğimi itiraf ettim. O da yanındaki adamın eniştesi olduğunu söyledi. Kiskandırmak için yapmış. ‘Göbekten anlamalıydım,’ dedim. Ablası için üzüldüm. Bir daha böyle şeyler yapmayalım dedik ve barışmamızı Kutsi dinleyerek kutladık.
rumuz: aşkın gururu olmaz olamaz

OBURLUK

Bizim çocuk spor mu ne yapıyormuş bir süredir. ‘Akşamları sadece çorba ve salata yiyeceğim,’ deyip duruyordu. Ben de açtım o akşam. Mantı kesmedi. Tarhana çorbasından bir kase alayım derken bitirene kadar içtim. Ekmek doğrayıp az bir şey de süt dökünce tadına doyum olmuyor. Dayanamadım, ne yapayım. Çocuk gelip çorba tenceresini bulaşıkların arasında görünce surat yaptı. Yapayım dedim hemen bir tencere daha ama oralı olmadı. Baktım ağız burun yamultuyor, vuracaktım bir tane, zor tuttum kendimi. Ertesi gün dondurma için çağırdım. Yarıyı kaymakla, yarıyı çikolatalı olanlardan almıştım. Ben başlamıştım bile. Dedim ‘Sen de gel.’ Birazdan geleceğini söyledi. ‘Ben ne diyorum sen ne diyorsun?’ dedim. ‘Ben ne diyorum sen ne diyorsun?’ diye taklit etti beni. ‘Sen görürsün,’ dedim içimden. Geldiğinde dondurma bitmişti. ‘Ben seni çağırmıştım,’ dedim. Geçirdim. Böyle çok örnek var. Artık kalp damar için hastane yollarındayım. Tatsız tuzsuz şeylerle diyet yapıyorum. O ise bana nazire olsun diye salamdı, sucuktu, mantıydı, dondurmaydı gömüp duruyor. ‘Bu işler biraz da genetik,’ diyorum. ‘Bak, sende de çıkabilir.’ Spor yapıyormuş, bir şey olmazmış. Spora gidiyorum dediğinden beri kaç kilo aldığıнын farkında değil. Ne de olsa spor yapıyorum diyerek yemediği kalmadı denyonun.
rumuz: homini gırtlak

KISKANÇLIK

Gecenin ikisinden sonra bir insana mesaj mı gelir arkadaş? Hayır, ısrar etmeme rağmen göstermiyor da. Bu ne demek, başka

birisi var demek tabii ki. Yoksa niye göstermesin? Bıktığını söylüyor böyle şeylerimden. Çok kurcalıyormuşum. Böylesine davranmamı gerektirecek tavırları yokmuş, gözü dışarıda değilmiş. Beni sakinleştirecek bazı güzel şeyler söyledi böyle. Bu da bizi birkaç gün idare etti. Sonra bir akşam eve geldiğimde yoktu. Daima benden önce evde olurdu. Aradım hemen. Gürültülü bir yerdeydi. Nerede olduğunu sorunca kaçamak yanıt verdi, sesinde alaycı bir gülümseme vardı. 'Neredesin, ne işler çeviriyorsun?' diye bağırdım. Yanıt yerine attığı kahkaha beni iyice çileden çıkardı. Gözlerim yaşardı sinirden. Kesin o küçük orospuyla birlikteydi. İki saat nasıl geçti bilmiyorum. Anahtarı olmasına rağmen zile bastı beyefendi. Yüzünde Jokerlik gülümseme. Küçük bir paket uzattı bana. Doğum günü hediye. 'Sürpriz bile yaptırmıyorsun insana,' dedi. Açtım, baktım, arada lafını ettiğim ses kayıt cihazını gördüm. Sevindim ama öfkem tam olarak geçmemişti. 'Pillisi yok muydu bunun?' diye trip attım hemen. O günden beri görüşmüyoruz.

rumuz: çingaz raziye

TEMBELLİK

Performansım yeterli bulunmadığı için kovulduğumdan beri evdeydim. Özlemiştim gece geç yatıp sabah geç kalkmayı. Biktirdiğim tüm dizi ve filmleri soluksuz izledim. Tazminatı yiyene kadar böyle idare ederim diyordum. Sadece yiyip içiyor ve çekyataşıma uzanıyordum. Tazminat ve işsizlik maaşı ilaç gibi gelmişti. Tazminatın bitmesine yakın iş aramaya başlamayı planlıyordum. Sonra pek içimden gelmedi niyeyse. Beni arayanlar oldu ama. Özgeçmişim aktıftı. Bir gün arayıp ertesi gün için görüşmeye çağırdılar. Bir lira farkla büyük boy tercih ettiğim içeceğimden uzun bir yudum alıp bana uyar dedim bu iş. Ama dizinin bitmesine altı bölüm vardı. Araya görüşme girsin istemedim ve ertesi gün gelsem olmaz mı diye sordum. Ertesi gün cumartesiydi ve hafta sonları çalışmıyorlardı. O zaman pazartesi için anlaştık. Pazartesi de azar başka bir mini diziye başladığım için gitmek istemedim. Dedim salı geleyim? Dediler herhâlde işe o kadar da ihtiyacınız yok. Ben böyle anlayışsız insanlar görmedim. Ne olur yani bir gün daha bekleseniz. Alt tarafı vereceğiniz iki gıdım maaş. Saldım kendimi, vurdum dizinin dibine. Annem hep kolayını bulsam evin içine sığacağıyı söylerdi.

Sonunda onu da yaptım. Oturduğum yerde hallettim işimi. Bölüm bittikten sonra kalkıp mutfağa gittim. Keşke dedim birisi paçalarından akanları temizleseydi.
rumuz: nick bulmaa üşndm

Bismillahirrahmanir.... Hadi oğlum yarın yedisi, arkada bakkaldan, hadi bakma öyle ters ters. Birer kilo ırmık şeker aliver. Fıstık, tereyağı var evde. Hayırdır. Dualar gitsin ruhuna. Günahları bağışlansın. Hayırmış, benim bildiğim hayır yıllarca ondan duyduğumdu, vurgusu farklı olandan, hem de büyük harflerle. Bu kez ben hayır demek istiyorum ama olmuyor, kıramam annemi. Bir kilo ırmık, bir kilo şeker 9,45 TL. Ucuzmuş be. Ucuz. Başka bir arzunuz? Yok yok. Hayrımız bu kadar. Şimdi hayrımız kavruluyor dualar eşliğinde.

Sonunda, içeriye değil girmeye, kapısından bakmaya cesaret edemediğim odadayım. Tek başıma. Duvarlarda, tavanda bakışını emanet bırakmış mıdır diye bakıyorum ama yok. İşte yine zil. Komşu ya da akrab-i taallukattan birisi.

“Hoş geldin, mutfağa geç komşum. Sevabına sen de bir el at.”

“Bismillahirrahmanir....”

“Ne yapıyorsun burada?”

“Sevgili ablam, yasak sonsuza kadar kalktığına göre merakımı gidermek istiyorum.”

“Çok acımasızsın.”

“O da bana karşı öyleydi.”

“Yeter, artık, geç bunları, kabrinde adama azap verme.”

“Tabii senin gibi biricik kızı olsam ben de böyle konuşurdum. İlk göz ağrısı, bir dediği iki olmayan. Bu ülkede

erkek çocuğuna sevinmeyen tek adam olduğuna kalıbımı basarım. İnsanlar dayıya benziyor dedikçe, ben dayımın yanından ayrılmadıkça hop oturup hop kalktı. O serseri gibi olmayayım diye beni hizaya sokacakmış. Dayakla. Serseri dediği adam da üniversitede asistandı.”

“Tamam, tamam anlaşıldı yine konuşulamayacak seninle. İnşallah sen ikizlerine iyi baba olursun.”

“Onlar benim canlarım. Annemin hatırına on gündür burarlardayım. Yoksa bir gün bile durmazdım cenazeden sonra. Neyse şimdi sen boş ver beni, git annem merak eder, buraya gelmesine engel ol.”

Küçük mabet. Koltuğun minderi iyice çukurlaşmış, kollukların cilası onunla eskimiş. Burada nasıl oturur insan, apartman boşluğuna bakan loş odada, başkalarının ardiye yaptığı odada. Bütün gün bulmaca çöz, son zamanlarında elinde büyütle çözüyormuş. Bak işte onun sapının derisi bile beyazlaşmış. Ne kadar sözcüğü vardı ki bu bulmacaları çözebildi? Sigara iç, televizyon da haber izle, sonra da tespih çek. Helva da ne güzel kokmaya başladı. İlla ölüm mü gerek bu helvayı yemek için. Anneme söyleyeyim torunları için yapsın. Giderken götürürüm. Ne vardı ki onu bu odaya kapatan? Karşı penceredeki kadını mı dikizliyordu yoksa, yemek için salona geldiğinde hep perdenin gerisinden dışarıyı izlediği gibi, ya da bilmediğimiz bir kadına tutulup onun aşkıyla mı yanıp tutuştu yıllarca. Her neyse hiç bilemeyeceğiz artık. Giden sırlarıyla gidiyor. Annem evi boyatırken, odayı dokunma kalsın demiş. Duvarları is içinde, ne biçim adam bu, diye söylenmişti. Bırak demiştim, kendi isi içinde bırak, dert etme. Burada bu koltukta, dört duvar arasında, güneşten, aydınlıktan, canlı bir varlıktan, penceredeki kurumuş güvercin pisliklerinden ibaret ruhunu yitirmiş odada, apartman boşluğuna baka baka yaşadı ve öldü. Bu kadar.

“Hoca ne zaman gelecek?”

“İkinci namazından sonra gelirim demişti. Bizim caminin hocasını çağırdım. İyi adam. Parasını zarfın içine koydun mu, kızım?”

“Merak etme anne. Bak burada. Ama ben veremem, sen ver tamam mı?”

“Sofrayı kurmak için erken mi teyze?”

Ev ahalisi konu komşu, akraba senin için görevlerini yerine getiriyorlar. Bir çaba bir çaba. Farkında mısın? Birazdan daha da dolacak insanlarla. Ne kadar varsa tabii. Bir de şu dolabın anahtarını bulmalıyım. Ne var içinde Nereye koymuştur ki. Etajerin çekmecesini, gazetelik, gazetelerin altında, arasında yok, ilaç kutusu, şu kitaba bakalım, Müslümanın dua el kitabı, yok. Tespih çektiği yetmemiş anlaşılır. Burada başka nereye saklanır ki hap kadar oda. Kapının arkasında asılı evladiyelik hırka, annem de amma sağlam örmüş. Evet, işte aranan kan cepte bulundu. Ellerim titriyor. Ulan ne korkuymuş be. Haydi bakalım. Açıl susam açıl. Bu kadar mı? Ne bekliyordun ki. Ne bileyim kilit altında tutulan şeylerin bir önemi olmalı ya da değeri. Bu tahta parçası, emekli olurken kıyıp atamamış. Nasıl da afili yazmışlar adını soyadını. Altında da şube müdürü. Bunu niye saklar ki insan. Odana girdiklerinde nasıl hitap ediyorlardı sana, Müdürüm mü, yoksa anlı şanlı ismine Bey eklentisiyle mi? Ama sen hükmetmeyi, müdür olmayı severdin di mi? Onlar, en çok zaman geçirdiğin çalışma arkadaşların, seni adın soyadın, unvanın dışında nasıl tanıdılar acaba? Cami de hocanın nasıl bilirdiniz sorusuna iyi diye cevap verdiler Hiç birini tanıımıyordum ki. Sorabilseydim keşke, nesini iyi bilirdiniz? İyiden fazla -o biraz zor, ablam olsa sana göre zor, derdi hemen - eksik ne sıfatların vardı? Hepsi bir muamma. Bu da kalemligi, dolmakalem, tükenmez kalem. Ha sahi senin bir de kapağı siyah gövdesi yeşil dolmakalemin vardı. Pelikan. Ceketinin iç cebinden çıkarıp karnemi imzaladığın. Velisi. Kollayıp koruyan. Ne velim, ne de babam oldun benim. İnzibattan baba olunmuyor. Sıra geldi evrak çantasına. Evrak çantasının içinde ne var biraz kabarık?

“Şerbeti döktün mü?”

“Döktüm, tane tane oldu helva.”

“Ruhuna değsin.”

Değsin, nasıl degecekse. Esas benim elime degen defter amma kalın. Sayfalar boş, tarih yazmış bırakmış, el yazısı da o kadar kötü ki. En son tarih beş yıl öncesinin. İlk sayfaları yazmış ama üs-

tünü karalamış okuyamıyorum. Günlük olsa insan yine de bir şeyler yazar, ne bileyim, yedim, içtim, sıçtım, her neyse ne. Yazarığa heves etti desem. Her sayfadaki tarihin işi ne o zaman. Bu kâğıt da neyin nesi? İkiye katlı, epey de sararmış. Aşk mektubu mu yoksa? Yok, emniyet müdürlüğü siyasi şubeye. Yirmi yıl öncesine ait. Yazmış çizmiş, yeniden yazmış. Bu düpedüz ihbar mektubu. Dayımın isminin burada işi ne... Yuh, inanmak istemiyorum. Vay alçak herife bak sen... Sakin olmalıyım. Bunu müsvedde olarak yazmış sonra da vazgeçmiş olabilir. Gönderdi mi gerçekten? Göndermediyse dayım. Yok canım, artık bu kadar da olamaz, Kötü dediysek. Ama mektubun tarihi dayımın yok olduğu zamanlara denk değil mi? Biz anneannelerin yazlığından dönmemiştik daha. Ağustos sonu. Al bu da 3 Ağustos'ta yazılmış. Ne yaptı ulan sana dayım, ne yaptı? Bu utanç verici şeyi yazmak için bir şey yapması da gerekmiyor senin tuttuğun partiden değilmiş, fikirleriniz uyuşmazmış, aktivistmiş sana ne? Kime yarandın, ne oldu? Müdürlük payeni bu sayede mi aldın? Peki, nerde onlar şimdi? Senden önce yok oldular. Esameleri okunmuyor. Görev adamı olacaksın diye beynimde boza pişirirken kastettiğin bu muydu? Mezarlıkta anneme sarılıp ağlayan yengemi duydun mu? "Abla sen hiç olmazsa mezarını bileceksin. Ben yıllardır bekliyorum ne ölüsü ne dirisinden haber yok," diyen yengem, kocasız bıraktığın yengem. Anneannemi de bu dertten vakitsiz gönderdin. Ulan ne biçim herifmişsin sen be. Lanet olsun lanet... İşin bu noktaya geleceğini düşünebildin mi? Adamın ne ölüsü ne dirisi ortada. Bu odaya çekilip işlediğin günahın başıslanacağını mı sandın. Babam yok diyordum avutuyordum kendimi. Gerçekten hiç olmasaymışsın. Yırtsaydın, yok edip gitseydin bunları...

"Ne oldu yüzün niye öyle allak bullak?"

"Oda havasız, bunaldım."

"Ne varmış dolabın içinde, merakın giderildi mi?"

"Yok bir şey, gereksiz ıvır zıvır."

"Bırak onları da içeriye gel, birazdan hoca gelecek."

"Biliyorsun, hoca moca hiç işim olmaz."

Nasıl söylerim ablama, anneme, yengeme. Onların hayatları daha da zor olmayacak mı? Ayrıca birden alevlendim kızdım ama

gerçekten sadece müsvedde de kaldıysa. Ortada bir zarf bile yok, tedbirli birkaç zarf almıştır o. Aman ne diyorum, sanki postane de bulamaz. Kendimi mi avutmaya çalışıyorum. Göndermemiş olsun istiyorum. Kötülüğü düşüncelerinde kalmış olsun. Ne saçmalayorum. Aklından geçirmesi, onları karalaması bile korkunç.

“Buyurun hocam şöyle geçin. Masanın başına.”

“Selamünaleyküm cemaat.”

“Aleyküm selam, hoş geldiniz hocam.”

“Suyunuz. Tuzla şekeri de getir misin mutfaktan? Diğer vefat etmişlerimizin de listesi burada.”

“Hazırsak başlayayım. Euzübillahimieşşeytanirracim.*”

Kafayı yiyeceğim ya. Ben ne yapacağım şimdi. Ortadan kaldırmam gerek bunu, kimse görmeden. Tamam, onlar bilmeyecek de benim unutmam mümkün mü, bu lanetli mirasla nasıl yaşanır? Bir nebze hayrın dokunmadığı gibi, işlediğin bu korkunç günahın yükünü de bana taşıttırıyorsun? Lanet olsun, lanet!

*Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım.

Tüyleri kadar hafif olabildi mi ruhumuz?

Tolga Ünsün
Fotoğraf